

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Majandusarvestuse instituut

Finantsarvestuse õppetool

Renyka Neido

**ACCA KVALIFIKATSIOONI ÕPPE ÕPPEAINETE
INTEGREERIMISEST ÕPPEKAVASSE**

Magistritöö

Juhendaja: professor Lehte Alver

Tallinn 2014

SISUKORD

ABSTRAKT	4
SISSEJUHATUS	5
LÜHENDITE LOETELU.....	8
1. ACCA KUI ÜLEMAAILMNE ORGANISATSIOON.....	9
1.1. ACCA olemus.....	9
1.1.1. Ajalugu	9
1.1.2. Valitsemine.....	12
1.1.3. Missioon ja põhiväärtused.....	13
1.1.4. Strateegia	14
1.2. ACCA kvalifikatsioonid	15
1.2.1. Foundation in Accountancy ja CAT Qualification.....	15
1.2.2. ACCA Qualification	17
1.2.3. Global MBA	18
1.2.4. Certificate in International Financial Reporting.....	19
1.2.5. Diploma in International Financial Reporting.....	20
1.2.6. Certificate in International Financial Reporting Standard for SME.....	21
1.2.7. Certificate in International Auditing	23
1.3. Partnerlus	24
1.4. Liikmelisuse kasulikkus.....	26
2. ACCA KVALIFIKATSIOON.....	27
2.1. Mooduli Õppeained jaotus ja käsitus.....	27
2.1.1. F1/FAB Äritegevus	30
2.1.2. F2/FMA Juhtimisarvestus	31
2.1.3. F3/FFA Finantsarvestus.....	32
2.1.4. F4 Äriõigus	33
2.1.5. F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine.....	34
2.1.6. F6 Maksundus	35
2.1.7. F7 Finantsaruandlus.....	35

2.1.8. F8 Kindlustandev audit.....	36
2.1.9. F9 Finantsjuhtimine.....	37
2.1.10. P1 Valitsemistava, risk ja eetika.....	38
2.1.11. P2 Ettevõtete aruandlus	39
2.1.12. P3 Ärianalüüs	40
2.1.13. P4 Finantsjuhtimise süvaõpe	41
2.1.14. P5 Finantstulemuslikkuse juhtimise süvaõpe	42
2.1.15. P6 Maksunduse süvaõpe.....	43
2.1.16. P7 Kindlustandva auditi süvaõpe	44
2.2. Moodul Kutse-eetika.....	45
2.3. Moodul Kogemus	46
3. ACCA KVALIFIKATSIOONI ÕPPEAINETE INTEGRERIMISEST ÕPPEKAVASSE	51
3.1. Töö meetod	51
3.2. Tallinna Tehnikaülikooli Majandusarvestuse magistriõppekava	52
3.3. ACCA õppeainete võrdlus Majandusarvestuse õppeainetega	53
3.4. Analüüsi üldised tulemused.....	69
KOKKUVÕTE	72
SUMMARY	75
VIIDATUD ALLIKAD.....	78
LISAD	83
Lisa 1. ACCA kutseoskuste õppe maksumused	83
Lisa 2. ACCA 2015 Strateegiakaart	85
Lisa 3. ACCA arvestusekspertide ühendused.....	86
Lisa 4. ACCA akadeemilised ülikoolid	89
Lisa 5. ACCA Tunnustatud Õppepartneri tasemete maksumused	90
Lisa 6. ACCA esindused välisasutustes.....	91
Lisa 7. ACCA ülemaailmsed kutseühendused.....	92
Lisa 8. ACCA Kvalifikatsiooni õppeainete ja mooduli Kogemus seos.....	93

ABSTRAKT

Töö pealkiri on: ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete integreerimisest õppekavasse

Magistritöö raames hinnati organisatsiooni Sertifitseeritud Arvestusekspertide Assotsiatsiooni (ing.k. *the Association of Chartered Certified Accountants*, edaspidi kasutatud lühendina „ACCA“) Kvalifikatsiooni õppe õppeainete integreerimist õppekavasse. Autori hinnangul ei ole mitte ühelgi Eestis tegutsevatest ülikoolidest ACCA õppe akrediteeringut. Autori eesmärk oli töötada välja soovitused, mis annaks Tallinna Tehnikaülikoolile võimaluse siduda Majandusarvestuse õppekavasse ACCA Kvalifikatsiooni õpe.

Selleks tutvus autor ACCA kui ülemaailmse kutsealastest arvestusekspertidest koosneva organisatsiooni tegevusega. Lisaks uuris kõiki organisatsioonis pakutavaid kutseoskuste tunnustusi. Eelkõige keskendus autor tunnustatud õppe – ACCA Kvalifikatsiooni õppe – sisule ja nõudmistele. Töö käigus teostas autor ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavade süvaanalüüsi. ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavasid võrdles autor Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna Ärirahandus ja majandusarvestuse peeriala Majandusarvestuse õppeainetega.

Õppeainete ainekavade süvaanalüüs näitas, et ACCA Kvalifikatsiooni õpet on võimalik integreerida Tallinna Tehnikaülikooli olemasolevasse Majandusarvestuse magistriõppekavasse. Analüüsist selgus, et selleks peaks Tallinna Tehnikaülikool täiendama Majandusarvestuse magistriõppekava. Majandusarvestuse õppekavasse vajaks lisamist eelkõige valdkonnad, mida ei ole käsitletud, aga on nõutav ACCA Kvalifikatsiooni õppes. Samuti näitas analüüs, et õppekavade ainekavasid ei saa üksüheselt võtta.

Võtmesõnad: ACCA, kvalifikatsioon, õppekava, ainekava, integreerimine

SISSEJUHATUS

ACCA (ing.k. *the Association of Chartered Certified Accountants*, edaspidi kasutatud lühendina „ACCA“) on juhtiv ülemaailmne organisatsioon kutsealastest arvestusekspertidest, mis loodi juba 20. sajandi algul Londonis. Organisatsioon on tegutsev tänase päevani. Organisatsiooni ärimudeliks on pakkuda inimestele tiptasemel kutseoskuste tunnistusi üle maailma. ACCA on arendanud koostööd mitmete rahvusvaheliselt tunnustatud arvestusekspertide ühenduste, välisasutuste esinduste ja akadeemiliste partneritega. Seetõttu on organisatsioonile tulnud ka ülemaailmne tuntus ja tunnustus. Samuti on organisatsioon pälvinud tuntuse tänu arvestusekspertide kutsetunnistuste mitmekesisusele ning kättesaadavusele. Nii mõnigi ACCA kutsetunnistus on võimalik omandada veebipõhiselt ning vähem kui ühe ööpäevaga.

ACCA organisatsiooni ja tema pakutavaid kutsetunnistusi teatakse ja tunnustatakse üle maailma. Eestisse ei ole aga ACCA tegevus veel jõudnud areneda, mistõttu ei tunnustata ka ACCA kutseoskuste tunnistusi. Autori arvates ei ole ACCA tegevus Eestisse arenenud seetõttu, et Eesti enda kutsesüsteemi tunnustatakse vähe. Kui juba riigisiseseid kutsetunnistusi ei võeta omaks, siis veel vähem tehakse seda ülemaailmsete kutsetunnistuste korral.

Autori hinnangul on oodata Eesti kutsesüsteemis veel muudatusi, kuhu kaasatakse samuti ülemaailmselt tunnustatud kutsetunnistusi. Nimelt Audiitorkogu, kes korraldab Eestis audiitorite kutsetegevust, on vastu võtnud strateegia perioodiks 2012–2014. Organisatsioon on seadnud eesmärgiks teha Eesti kutsetunnistus kättesaadavamaks, kuhu on plaan kaasata ACCA eksam ning lisaks selle eksami sidumine koolitusasutustega.

Teema aktuaalsus arvestusekspertide seas sai ajendiks kirjutada magistritöö organisatsiooni ACCA tegevusest ja ACCA kutseoskuste tunnistustest. Autori andmetel ei ole Eestis veel ühtegi koolituspakkujat, kellel oleks tunnustatud ACCA akrediteeringut. Kuigi Audiitorkogu ja Estonian Business Schooli (edaspidi: EBS) vahel on käivitatud pilootprojekt, kus töötatakse välja ACCA nõuetele vastavad vajalikud õppeained. Seega kõikidele EBS-i sisseastujatele antakse

võimalus omandada ACCA kutsetunnistus. Audiitorkogu sõnul tehakse seda seetõttu, et anda Eesti audiitortegevusele lisaimpulss ning võimalus laiendada audiitortegevust Eestist väljapoole.

Kuuldused Audiitorkogu pilootprojektist tekitas huvi autorile endalegi uurida lähemalt organisatsiooni ACCA tegevusest ja kutseoskuste tunnistustest. Samuti andis nimetatud pilootprojekt põhjuse autorile uurida juba välja töötatud arvestuseksperitidele mõeldud õppekava sobivust. Autor valis selleks Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna Ärirahanduse ja majandusarvestuse õppekava peeriala Majandusarvestuse (edaspidi kasutatud lühendina „TTÜ Majandusarvestus“) õppeained.

Töö eesmärk on analüüsida ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete sobivust TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega, nende erinevusi ja sarnasusi. Samuti töötada välja soovitud, mis annaks Tallinna Tehnikaülikoolil võimaluse siduda Majandusarvestuse õppekavasse ACCA Kvalifikatsiooni õpe. Töö tulemusena tehtavaid soovitusi saaks Tallinna Tehnikaülikool kasutada, kui on soov ühildada õppekavasse ACCA Kvalifikatsiooni õpe. Seetõttu on autori uurimisobjektiks ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavad.

Töö eesmärgi saavutamiseks on autor püstitanud järgmised uurimisülesanded:

- 1) anda teavet organisatsiooni ACCA olemusest, kutsetunnistustest ja liikmelisusest;
- 2) kirjeldada ACCA Kvalifikatsiooni õpet ja selle ülesehitust;
- 3) analüüsida ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavade sisu;
- 4) võrrelda ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete õpiväljundeid TTÜ Majandusarvestuse õppeainete õpiväljunditega;
- 5) tuua välja ACCA Kvalifikatsiooni õppe ja TTÜ Majandusarvestuse õppeainete ainekavade õpiväljundite sarnasused ja erinevused;
- 6) välja töötada soovitud ACCA Kvalifikatsiooni õppe integreerimisest TTÜ Majandusarvestuse õppekavasse.

Eesmärgi saavutamiseks uurib autor inglisekeelset kirjandust ning õppeainete ainekavasid. Materjali ACCA organisatsioonist ja pakutavatest kutsetunnistustest saab autor ACCA ametlikult veebilehelt. Autor kasutab eestikeelset kirjandust väga vähe, sest vastavasisulised allikad puuduvad.

Magistritöö koosneb kolmest osast, kus esimene ja teine peatükk on teoreetilise käsitlusega ning kolmas peatükk on rakenduslik. Autor on märkinud ACCA Kvalifikatsiooni

õppe õppeained ja moodulid ning Tallinna Tehnikaülikooli õppeained kursiivis, et need oleks üldises tekstis kergesti eristatavad.

Töö esimeses osas on eesmärk tutvustada ACCA kui organisatsiooni tegevust. Autor toob välja organisatsiooni olemuse, mis hõlmab ACCA tekkelugu kuni tänapäeva arenguni välja. Veel antakse teavet organisatsiooni juhtimisest, missioonist, strateegiast ja põhiväärtustest. Seejärel tutvustatakse ACCA seitset tunnustatud kutseoskuste tunnistust. Lõpetuseks käsitletakse ACCA liikmelisust ning selle kasulikkust.

Teises peatükis keskendutakse ja tutvustatakse ACCA Kvalifikatsiooni õppe raamistikku. ACCA Kvalifikatsiooni õppe raamistik jaguneb kolmeks mooduliks: 16 õppeainete eksamit, *Kutse-eesitika* ja *Kogemused*. Autor käsitleb kõiki kolme moodulit eraldi alapeatükkidena.

Kolmandas osas teostatakse teises peatükis kirjeldatud 16 ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavade süvaanalüüsi. Süvaanalüüsis vaadeldakse ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ja TTÜ Majandusarvestuse õppeainete ainekavade õpiväljundeid. Seejärel tuuakse välja ainekavade erinevused ja sarnasused, mille põhjal tehakse soovitusi.

Eesmärgi täitmiseks kasutatakse õppeainete ainekavade vaatlust ja sisuanalüüsi. ACCA Kvalifikatsiooni õppes on õppeaineid kokku 16 ning TTÜ Majandusarvestuse õppes 23. Autor ise on Majandusarvestuse õppekavast läbinud 16 õppeainet. Lisaks vaatleb autor Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna bakalaureuseõppe Ärinduse õppekava.

Autor soovib siinkohal tänada oma juhendajat Lehte Alverit asjalike juhtnööride eest ning lähedasi kannatlikkuse eest.

LÜHENDITE LOETELU

ACCA – (Sertifitseeritud Arvestusekspertide Assotsiatsioon) *The Association of Chartered Certified Accountants*

EBS – Estonian Business School

CAT – (Arvestuse tehnikaeksperti sertifikaat) *The Certified Accounting Technician*

CertIA – (Rahvusvahelise auditeerimise sertifikaat) *The Certificate in International Auditing*

CertIFR – (Rahvusvahelise finantsaruandluse sertifikaat) *The Certificate in International Financial Reporting*

SME CertIFRS – (Rahvusvahelise finantsaruandluse standardid väikestele ja keskmistele ettevõtetele sertifikaat) *The Certificate in International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities*

DipIFR – (Rahvusvaheline finantsaruandluse diplom) *The Diploma in International Financial Reporting*

IAS – (Rahvusvahelised arvestusstandardid) *International Accounting Standards*

IASB – (Rahvusvaheline Arvestusstandardite Nõukogu) *International Accounting Standards Board*

IFAC – (Rahvusvaheline Arvestusekspertide Föderatsioon) *International Federation of Accountants*

IFRS – (Rahvusvahelised Finantsaruandluse Standardid) *International Financial Reporting Standards*

IFRSF – (Rahvusvahelised Finantsaruandluse Standardite Sihtasutus) *International Financial Reporting Standards Foundation*

PER – (Praktilise kogemuse nõue) *Practical Experience Requirement*

TTÜ – Tallinna Tehnikaülikool

ÜK – (Ühendkuningriigid) *United Kingdom*

UK/US GAAP – (Ühendkuningriikide ja Ameerika Ühendriikide üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtted) *United Kingdom/United States Generally Accepted Accounting Practice*

US – (Ameerika Ühendriigid) *United States*

UNCTAD – (Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO) Kaubandus ja Arengu Komitee) *United Nations Conference on Trade and Development*

1. ACCA KUI ÜLEMAAILMNE ORGANISATSIION

1.1. ACCA olemus

1.1.1. Ajalugu

30. novembril 1904. aastal rajasid kaheksa inimest organisatsiooni Sertifitseeritud Arvestusekspertide Assotsiatsiooni (ing.k. *the Association of Chartered Certified Accountants*, edaspidi: ACCA), mille eelkäija oli London Arvestusekspertide Assotsiatsioon. Organisatsiooni eesmärk oli veelgi rohkem arendada ja levitada arvestuseksperti kutseala, kui seda olid teinud konkurendid. (Our history 2014)

Organisatsiooni eesmärk on püsinud muutumatu asutamisest alates, aga nimetus ise on muutunud mitmeid kordi seoses ühinemistega. Praegune organisatsiooni nimetus ACCA on jäänud püsima alates aastast 1996. Autor on koondanud tabelisse 1.1. organisatsiooni nimetuste muutumised alates asutamisest.

Tabel 1.1. ACCA organisatsiooni nimetused

Aasta	Organisatsiooni nimi
1904	<i>The London Association of Accountants</i>
1933	<i>The London Association of Certified Accountants</i>
1939	<i>The Association of Certified and Corporate Accountants</i>
1971	<i>The Association of Certified Accountants</i>
1984	<i>The Chartered Association of Certified Accountants</i>
1996	<i>The Association of Chartered Certified Accountants</i>

(Autori koostatud allika andmete alusel)

Allikas: (Our history 2014)

Alates ACCA asutamisest, on muutused organisatsioonis olnud märkimisväärsed. Arthur Priddle, oli ACCA esimene president, kes aitas rajada organisatsiooni ajal, mil see oli vaevu

tunnustatud. Kui organisatsioon hakkas pakkuma eksameid üle maailma, siis kasvas ACCA liikmete arv tohutult. Juba 1930ndatel aastatel pakkus ACCA eksameid väljaspool Ühendkuningriiki (edaspidi: ÜK) ja 1950ndatel aastatel asutati osakonnad endistesse Briti kolooniatesse. Organisatsioon on viimase 40 aasta jooksul laienenud ligi 170 riiki ning on andud tuhandetele üliõpilastele, nii arengumaades kui ka arenenud riikides, võimaluse saada arvestuseksperdi kutseoskusi. (Evans *et al* 2012, 48) Kokkuvõttev ACCA ajalugu on tabelis 1.2.

Tabel 1.2. ACCA olulisemad sündmused aastatel 1904–2011

Aastad	ACCA olulisemad sündmused
1904–1949	1910. a 1 000 liiget; 1922. a 13 liiget väljastpoolt ÜK ja 2 800 üliõpilast. 1909. a esimene naisliige organisatsioonis. Esimene organisatsioon, kes hindas maksunduse ja kulude arvestuse valdkonda. Esimesed osakonnad: 1913. a Lõuna-Aafrikas ja 1936. a Malaisias. 1922. a juurutati esimene variant eksamitööst. 1930ndatel aastatel toimusid eksamid väljaspool ÜK. 1948. a ÜK Ettevõtete Tegu tunnustus (ing.k. <i>UK Companies Act</i>).
1950–1989	1970. a 25 000 liiget ja 22 600 üliõpilast. 1950ndad: osakonnad Hong Kongis, Zimbabwe, Trinidad ja Tobagos, Guyanas, Nigeerias ja Malawis. 1960ndad: ametlikud sidemed Aafrika ettevõtetega Ghanas, Malawis, Nigeerias ja Sierra Leones, järgnesid Botswana, Etioopia, Keenia, Tansaania, Uganda ja Sambia. 1965. a loodi Jamaical ühiseksamikava ¹ ; samuti partnerluse teke Kariibidel. Osakonna loomine Malaisias, pärast Singapuri ja Malaisia eraldumist. 1975. a loodi komisjon Austraaliasse, mis laienes edasi Uus-Meremaale. 1980ndad: uuriti laienemist Kesk- ja Ida-Euroopasse. Osakondade loomine Kanadasse ja Ühendriikidesse. 1988. a alustati turu väljatöötamist maismaa-Hiinas. Valiti esimese naispresident.
1990–2000	1996. a 50 000 liiget ja ligikaudu 130 000 üliõpilast. 1991. a loodi esimene omataoline diplomisüsteemi keskkond. 1996. a oli esimene organisatsioon, kelle õppekava tugines IAS-le, hiljem IFRS-le. 1997. a esimene Rahvusvaheline Assamblee koosolek. Alustati turu laienemist Lähis-Idas. ACCA koostöö organisatsioonidega UNCTAD, Maailmapank ja teiste kutseala pädevuse suurendamise projektidega Aafrikas, Aasia-Vaikne ookeanis, Kariibidel ja Ida-Euroopas.
2001–2011	2011. a üle 60% liitujast on väljastpoolt ÜK; 147 000 liiget ja 424 000 üliõpilast. Veebipõhine moodul <i>Kutse-eesitika</i> sai ACCA kvalifikatsiooni osaks. 2011. a ligi 700 000 eksamit toimus 401 keskuses ja 151 riigis, 83 kontorit üle 170 riigi. Koostöö organisatsioonidega IFAC – rahvusvaheliste haridusstandardite väljastamiseks, UNCTAD – kutsealase pädevuse suurendamise raamistiku loomiseks.

Allikas: (Evans *et al* 2012, 49)

¹ Ühiseksamikava (ing.k *Joint Examination Scheme*) all mõeldakse koostööd asutustega, kus ühiselt on välja töötatud ja heaks kiidetud ACCA rahvusvaheliselt tunnustatud õppeained ning mille järgi õppeasutustes toimub õpe.

ACCA on ülemaailmne organisatsioon kutsealastest arvestuseksperdist. Eesmärk on pakkuda inimestele asjakohaseid ja esmajärgulisi kutseoskuste rakendusi, ülemaailmseid oskusi ja ambitsioone pigem neile, kes taotlevad tulutoovat karjääri raamatupidamises, rahanduses ja juhtimises... ACCA arvates suurendatakse majanduse väärtust arvestuseksperdiste abil ja seda kõikides majanduse arengu etappides, mistõttu ACCA-s arendataksegi kutseala pädevust ja julgustatakse ülemaailmsete kutsestandardite omaksvõtmistele. Organisatsiooni väärtused ühildatakse kõigi sektorite tööandjate vajadustega ja tagatakse, et pärast ACCA tunnistuste kättesaamist on arvestuseksperdid valmistunud osalema äritegevuses. (About... 2014)

ACCA-s tehakse koostööd mitmete üle maailma asuvate organisatsioonidega ja ligi 80 ülemaailmsete arvestuseksperdiste ühendustega. Niimoodi püütaksegi majandusele luua pikaajalisemat väärtust, mistõttu arendataksegi ja toetataksegi kutsealaseid arvestuseksperdiste. Organisatsioonis ACCA on 162 000 liiget ja 428 000 üliõpilast 173 riigist, kus aidatakse arendada edukat karjääri raamatupidamises ja äritegevuses ning pigem just neid oskusi, mida tööandjad vajavad. Peale selle on organisatsioonil ülemaailmne võrgustik, 91 kontori ning ligikaudu 8 500 ülemaailmselt tunnustatud tööandjatega (ing.k. *Approved Employers*), kellega luuakse kõrged töötajate õppimise ja arengu normid. (Ibid.)

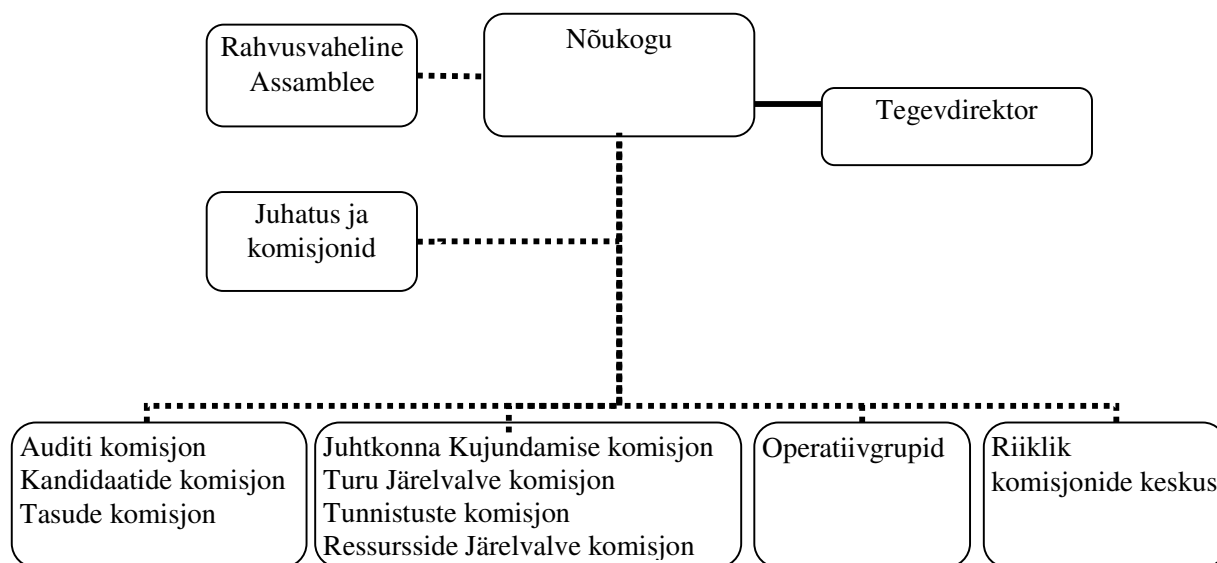
Kõiki ACCA kutsetunnistuste eksameid on võimalik teha vaid inglise keeles. Eksamite tegemine ainult ühes keeles – inglise keeles – annab võimaluse organisatsioonil pakkuda identseid eksameid üle kogu maailma. Sel juhul ei saaks eksamite kvaliteet või sisu erineda riigiti. Inglise keeles õpetamisega kujundatakse organisatsioon ACCA rahvusvaheliseks asutuseks ning samuti hoitakse üldkulud madalal. Kuigi sellise käitumisega seatakse piirangud eksamite levikule. Põhjuseks on üldjuhul see, et suurem osa erinevate riikide potentsiaalsetest eksamite sooritajatest ei saa aru inglise keelest piisavalt hästi, et neid eksameid sooritada. Kuigi kursuste kättesaadavaks tegemine teistesse keeltesse annaks võimaluse organisatsioonil ACCA laieneda veelgi kiiremini ja laiemalt. Erinevad riigid on organisatsioonile ACCA teinud ettepaneku pakkuda kursusi ka teistes keeltes, aga mingil põhjusel on need nõudmised siiski tagasi lükatud. (McGee *et al* 2004, 3)

Kõik ACCA kutseoskuste tunnistused, mida autor oma töös on välja toonud, on tasulised. Lisasse 1 on autor toonud välja ACCA kutseoskuste tunnistuste maksumused.

1.1.2. Valitsemine

ACCA juhtorganiks on nõukogu, kellele allub tegevdirektor ja tema juhtmeeskond.

Autor on toonud välja joonisel 1.1. ACCA nõukogu ja komisjonide organisatsiooni skeemi.

Joonis 1.1. ACCA nõukogu ja komisjonide organisatsiooni skeem

Allikas: (Annual report 2011... 2013, 17)

Nõukogus on kokku 37 liiget 16 riigist, kus mehi on 24 ja naisi 13. Nõukogu vastutusalaks on täita kindlaksmääratud Põhikirjas olevaid kohustusi ning lisaks on kohustus seada organisatsioonile üldised strateegilised suunad. (Annual Report 2012...) Peale selle on kohustus jälgida organisatsiooni tulemusi ning seoseid strateegilise plaani ja aastaeelarve vahel. Üldjuhul annab nõukogu vastava funktsiooni komisjonidele ja operatiivgruppidele volitused, kelle ülesandeks on siis teostada neid tööülesandeid. (Association...)

Tegevdirektori ja tema juhtmeeskonna koosseisus on 10 liiget, kus mehi on 6 ja naisi 4. Juhtmeeskonda kuuluvad vaid ÜK kodanikud. Juhtmeeskonna vastutusalaks on esitada organisatsiooni strateegia ning juhtida ja osaleda igapäevaselt organisatsiooni äritegevuses. (Ibid.)

Rahvusvaheline Assamblee koosseisu kuulub 52 liiget 41 riigist üle maailma, nendest mehi on 39 ja naisi 13 (Annual Report 2012...). Assamblee ülesandeks on strateegia ja arenduste väljatöötamisel nõustada nõukogu (Association...).

ACCA juhtkond on iseseisev üksus, kelle ülesandeks on teostada ACCA tegevuste üle järelvalvet. Iseseisva üksuse olemasolu korral antakse peamiselt huvigruppidele kindlust, et organisatsiooni ettevõtmised on erapooletud, ausad ja avalikes huvides. (Ibid.)

1.1.3. Missioon ja põhiväärtused

ACCA on ülemaailmne organisatsioon kutsealastest arvestusekspertidest, kus pakutakse asjakohaseid, esmajärgulisi kutseoskuste rakendusi, ülemaailmseid oskusi ja ambitsioone neile, kes taotlevad tulutoovat karjääri raamatupidamises, rahanduses ja juhtimises. (Our mission... 2014)

ACCA missioon on (Ibid.):

- anda inimestele üle maailma võimalus saada kutseoskusi ning seejuures toetada liikmete karjääri raamatupidamises, äri- ja rahandusvaldkonnas;
- saavutada ja edendada kõrgemaid ametialaseid, eetilisi ja üldjuhtimise standardeid;
- tegutseda avalikes huvides;
- olla liider ülemaailmsete kutseoskuste pakkumises.

Missiooniga näidatakse eelkõige organisatsiooni tegevusala. Lisaks missioonile on ACCA sõnastanud organisatsiooni põhiväärtused.

ACCA põhiväärtused on (Ibid.):

- **võimalus** – anda inimestele üle maailma võimalus, kas olla üliõpilane, ACCA liige või töötaja, ning toetada neid nende karjäärides;
- **mitmekesisus** – tunnustada ja väärtustada erinevusi, võtta omaks inimeste mitmekesisus ja nende sooritused;
- **uuendus** – luua uusi ja ootamatuid võimalusi, anda uuenduslikke lahendusi tulevikuks;

- **vastutavus** – aktsepteerida tegevustes nii üksikisikute kui ka ettevõtete vastutust ning samuti koostööd, kus pakutakse kvaliteetset teenust ning edendatakse huvigruppide huvi;
- **ausus** – tegutseda eetiliselt ja töötada avalikes huvides, kohelda inimesi õiglaselt ja ausalt, julgustada teisi samamoodi käituma.

Põhiväärtustega antakse mõista, mille järgi organisatsioonis toimitakse ja toetatakse.

1.1.4. Strateegia

ACCA olemasolev strateegia annab visiooni 2015. aastaks. Visiooniks on, et organisatsiooni ACCA tunnustatakse kui juhtivat ülemaailmset kutsealast arvestusekspertide organisatsiooni ja seda tänu tema mainele, mõjule ja suurusele. (Our strategy 2013)

Strateegia 2015. aastaks algatati juba 2009. aastal, kus kasutati stsenaariumipõhist lähenemist. Stsenaariumipõhisel lähenemisel sätestati alternatiivsed võimalikud versioonid ülemaailmse kutseala tulevikust. See põhines ulatuslikul ülemaailmsel sise- ja välisühvigruppide uuringul. (Ibid.)

Strateegiakaardiga näidatakse 12 ACCA strateegilist tulemust, mida oleks vaja saavutada aastaks 2015 (vt lisa 2), kusjuures tulemuste seoseid näidatakse läbi nelja vaatenurga (Ibid.):

- juhtkonna vaatenurk, kus küsitakse, mida ACCA nõukogu ootab;
- liikmete vaatenurk, kus küsitakse, mis paneks liikmeid investeerima ACCA-sse;
- protsessi vaatenurk, kus küsitakse, milles peaks ACCA parem olema, et täita põhiliste huvigruppide ootusi;
- uuenduse vaatenurk, kus küsitakse, mida ACCA peaks õppima ja arendama, et jätkata huvigruppide väärtuse loomist.

Strateegiakaardi tulemused seostatakse veel kolme strateegilise teemaga, milleks on vastutavus ja ausus, liikmeskonna tegevus ning uuendus. Sel viisil ühendatakse ACCA põhiväärtused samuti strateegiaga. Põhiväärtustest ei ole siin nimetatud võimalust ja mitmekesisust, aga nad on siiski strateegilise tulemuse – liikmeskonna tegevuse – lahutamatu osa. Igal aastal lepitakse kokku ja kooskõlastatakse nõukoguga 12 strateegilist tulemust. (Ibid.)

1.2. ACCA kvalifikatsioonid

1.2.1. Foundation in Accountancy ja CAT Qualification

ACCA Algtaseme kutseoskuste õpet (ing.k. *Foundation level-qualifications*) teatakse nimega Arvestuse alused (ing.k. *Foundations in Accountancy*), mis on välja töötatud koostöös tööandjatega. Selle kutseoskuste õppe komplektiga võimaldatakse kokkupuudet pädevatele ja eetilistele meetoditele ning koolitustele, mis on kooskõlas rahvusvaheliste standarditega. Samuti võimaldatakse paindlikke oskusi vastavalt äritegevuse vajadustele ja keskkonnale. (Foundation in... 2011, 7) Õpe Arvestuse alused koosneb kolmest osast, kus põhirõhk on finants- ja juhtimisarvestuse oskustel (vt joonis 1.2.).

Arvestuse alused õppe alustamiseks eelnevaid kutsetunnistusi ei nõuta ning samuti puudub ajaline piirang selle õppe läbimiseks. Eksameid on võimalik sooritada, kas arvutipõhiselt või paber kandjal. Eksamid toimuvad kaks korda aastas, juunis ja detsembris, eksamikeskustes üle maailma. (Starting your... 6)

Joonis 1.2. Algtaseme kutseoskuste õppe ülesehitus

Allikas: (Foundation in... 2011, 7)

Arvestuse alused õppe lõpuleviimiseks on kohustuslik läbida professionaalsuse ja eetika moodul, mida nimetatakse *Professionaalsuse alused* (ing.k. *Foundations in Professionalism*). Moodul tuleks läbida vaid korra, olenemata, kas tehakse üks või mitu kutseoskuste taset. See on veebipõhine, interaktiivne moodul, mille eesmärk on aidata arendada arusaamist, mida tähendab tegutseda professionaalselt ja eetiliselt kohas, kus töötatakse. Moodulit *Professionaalsuse alused* peaks täitma enne või pärast eksamite sooritamist ja seda mistahes Arvestuse alused õppe kutseoskuste taseme tegemisel. Üliõpilastele antakse võimalus läbida moodul omas tempos. (Foundation in... 2011, 29)

Üliõpilased, kes on edukalt läbinud õppe ja saanud kolmanda taseme, Arvestuse ja äritegevuse diplomi, võivad (Ibid., 14):

- üle minna ACCA Kvalifikatsiooni õppele ja alustada õpinguid alates õppeainest *F4 Äriõigus* (vt alapeatükk 2.1.),
- jätkata õpinguid ja saada Arvestuse Tehnikaeksperti (ing.k. *the Certified Accounting Technician*, edaspidi: CAT) tunnistuse.

CAT–kutseoskuste õpe on sobiv igapähele, kes tahaks põhjalikku alustadmisi rahandusest ja majandusarvestusest. Selle õppe alustamisel ei nõuta eelnevaid ametlikke kutsetunnistusi. CAT–kutseoskuste õppe saamisel oleks vaja täita järgmised nõuded (Starting your... 10):

- 1) registreerida Arvestuse alused õppe üliõpilaseks ja sooritada eksamid;
- 2) sooritada lisaks kaks spetsialisti eksamit alljärgnevast nimekirjast:
 - a) *FTX Maksunduse alused* (ing.k. *Foundations in Taxation*),
 - b) *FFM Finantsjuhtimise alused* (ing.k. *Foundations in Financial Management*),
 - c) *FAU Auditi alused* (ing.k. *Foundations in Audit*),
- 3) moodul *Professionaalsuse alused* täitmine;
- 4) üheaastane praktiline kogemus, mistahes arvestuseksperti valdkonnas, kus näidatakse saadud teadmiste rakendamist töökeskkonnas.

Praktilise kogemuse nõue peaks olema täidetud enne eksameid, samal ajal või pärast eksamite sooritamist. CAT-kutseoskuste õppe spetsialisti eksamid, *FTX Maksunduse alused*, *FFM Finantsjuhtimise alused* ja *FAU Auditi alused*, on võimalik sooritada samuti individuaalsete eksamitena. Lisaks on vaja täita moodul *Professionaalsuse alused*. Kui see nõue on täidetud, siis väljastatakse individuaalselt läbitud õppeaine kohta tunnistus. Siinjuures oleks ideaalne juba

töötada või on soov töötada maksunduse, finantsjuhtimise või auditi valdkonnas. See õpe on mõeldud ka neile, kel on soov kinnitada vaid oma teadmisi ja oskusi. (Starting your..., 10)

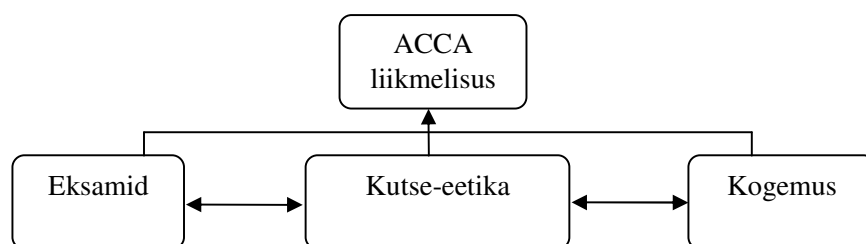
CAT–kutseoskuste õppel eelnevaid kutsetunnistusi ei nõuta ja kutsetunnistuse saamiseks ajaline piirang puudub. Eksameid, välja arvatud spetsialisti eksameid, on võimalik teha arvutipõhiselt või paber kandjal kaks korda aastas, juunis ja detsembris, eksamikeskustes üle maailma. (Ibid., 10)

Üliõpilastel, kes on saanud tunnustatud institutsioonidelt tunnistused, on lubatud taotleda vabastust Algtaseme kutseoskuste õppe korral. Üliõpilastel, kes on valinud CAT–kutseoskuste õppe, on lubatud taotleda vabastust, aga vaid kahe esimese kutsetunnistuse korral, Finants- ja juhtimisarvestuse tutvustav tunnistus ning Finants- ja juhtimisarvestuse vahepealne tunnistus, aga vabastused põhinevad praktilise kogemuse nõuetel. (Foundation in... 2011, 10)

1.2.2. ACCA Qualification

ACCA Kvalifikatsiooni õppe (ing.k. *ACCA Qualification*) eesmärk on anda arvestusala teadmisi, oskusi ja kutsealaseid väärtusi. ACCA Kvalifikatsiooni õpet esindavad spetsialistid, kes on võimelised looma edukat karjääri igas sektoris, kas avalikus või erasektoris, ning tegema väärtuslikku kaastööd organisatsioonides. (Foundation in... 2011, 19)

Helen Brand, kellest sai ülemaailmse organisatsiooni tegevdirektor 2008. aastal, on kirjeldanud ACCA liikmelisust kui „ACCA tooli kolme jalaga“. „Kolme jala“ all mõtleb ta kolme moodulit, millest ACCA liikmelisus koosneb (vt joonis 1.3.). (Kranacher 2013, 16)

Joonis 1.3. ACCA Kvalifikatsiooni õppe liikmelisuse moodulid

Allikas: (Foundation in... 2011, 19)

ACCA Kvalifikatsiooni õppes on nõutav (Starting your... 12):

- 14 õppeaine eksami sooritamine;
- praktilise kogemuse nõue, mille kestvuseks on minimaalselt kolm aastat ja lisaks nõutakse 13 tulemuseesmärgi saavutamist;
- veebipõhise *Kutse-eeetika* mooduli täitmine.

Autor kirjeldab peatükis 2 detailsemalt ACCA Kvalifikatsiooni õppe mooduleid.

ACCA Kvalifikatsiooni õppe kutsetunnistuse saamiseks kuluks hinnanguliselt kolm kuni neli aastat, juhul kui töötatakse ja õpitakse samal ajal. ACCA Kvalifikatsiooni õppe tegemiseks on kehtestatud ajaline piirang, milleks on kuni 10 aastat, alatest registreerimise kuupäevast. ACCA Kvalifikatsiooni kutsetunnistuse saamiseks tuleks kõik eelnevalt nimetatud moodulite nõuded täita. (Ibid., 12) ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppimiseks on palju võimalusi, sealhulgas täiskoormusega kursused, päevased või õhtused osalise koormusega kursused, kaugõppekursused ja kontrollkursused (ing.k. *revision courses*). (Foundation in... 2011, 21)

1.2.3. Global MBA

Alates 2001. aastast ühendasid oma jõud edukalt organisatsioon ACCA ja Oxford Brookes ülikool, et anda ülemaailmset segaõpet, nimetusega MBA programmõpe (ing.k. *Global MBA*), mis spetsiaalselt on kavandatud ACCA liikmetele. MBA programmõppega õpetatakse juhtimise mõtlemisviise ja oskust kõike õpitud rakendada ka töökohal. (Global...)

MBA veebipõhise õppeprogrammi liitumiseks on vaja (Ibid.):

- olla ACCA liige (ei arvestata ACCA üliõpilaseks olemist ja üliõpilaseks liitumist),
- miinimum kolmeaastane kutsealane/juhtimisalane töökogemus.

Programmõppe läbimiseks kuluks kuni 21 kuud ning lisaks veebipõhisele abimaterjalile antakse 24-tunnine ligipääs virtuaalsele raamatukogule. MBA programmõppes korraldatakse seminare aastaringelt. Seminarid toimuvad üle kahe nädalase perioodi, millega antakse võimalus leida sobiv aeg seminarides osalemiseks. Seminaride korraldamisega antakse võimalus uurida mõisteid ja küsimusi koos juhendajatega ja teiste kaasüliõpilastega üle maailma. Programmõppe üks osa on ka töötubades osalemine, millega antakse võimalus töötada meeskonnana, kus arutletakse asjakohaseid programmi küsimusi. Õpingute ajal peaks osalema kolmepäevase

kestvusega töötoas vähemalt kahel päeval. Töötoad toimuvad igal aastal Oxfordis ja teistes asukohtades väljastpoolt ÜK. (Global...)

MBA programmõppega kaetakse järgmised moodulid (Ibid.):

- *Juhtimise alused* (ing.k. *Foundations of Management*),
- *Juhtimisvõime arendamine* (ing.k. *Leadership Development*),
- *Ülemaailmne äristrateegia* (ing.k. *Global Business Strategy*),
- *Organisatsiooniline uuendamine ja muutus* (ing.k. *Organisational Innovation and Change*),
- *Uurimismeetodid ja väitekirj/Individuaalne Nõustamisprojekt* (ing.k. *Research Methods and Dissertation/Individual Consultancy Project*).

MBA programmõpe lõpetatakse kahe eksamiga, mis põhinevad ülesannetel (Ibid.).

1.2.4. Certificate in International Financial Reporting

ACCA õpingute ulatuses pakutakse rahvusvahelist finantsaruandluse õpet, sealhulgas Rahvusvahelise Finantsaruandluse kutsetunnistust (ing.k. *The Certificate in International Financial Reporting*, edaspidi: CertIFR). CertIFR õppes tutvustatakse rahvusvahelist finantsaruandlust (ing.k. *International Financial Reporting*) ja rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite (ing.k. *International Financial Reporting Standards*, edaspidi: IFRS) valdkonda. Sellel õppel käsitletakse Rahvusvahelise Arvestusstandardite Nõukogu (ing.k. *International Accounting Standards Board*, edaspidi: IASB) ajalugu alates asutamisest kuni tulevaste arenguteni välja. (CertIFR...)

Teemade kaupa uuritakse ja keskendutakse konkreetsetele standarditele ning loengutes kasutatakse juhtumiuuringuid, kus tuginetakse reaalsele näidetele ning lahendatakse ülesanded (Ibid.).

CertIFR õppel käsitletakse järgmisi teemasid (Ibid.):

- IASB loomus ja tegevused;
- IFRS staatus ja kasutus üle maailma;
- esitlus ja kasum;
- varade ja kohustuste arvestus – osa 1;

- varade ja kohustuste arvestus – osa 2;
- kontserniarvestus;
- avalikustamise standardid;
- UK/US GAAP (ing.k. *United Kingdom/United States Generally Accepted Accounting Practice*) ja IFRS põhimõttelised erinevused;
- muutuste ettepanekud.

CertIFR õppe eesmärgid on (CertIFR...):

- aidata aru saada, kuidas IFRS kasutatakse üle maailma;
- selgitada, kuidas Rahvusvahelise Finantsaruandluse Standardite Sihtasutus (ing.k. *International Financial Reporting Standards Foundation*, edaspidi: IFRSF)/IASB töötavad ja kuidas on nad muutunud;
- uurida IFRS põhinõudeid standardite kaupa;
- antakse juhised, kuidas kasutada IFRS praktikas.

CertIFR õppega liitumisel ei nõuta eelnevaid ametlikke kutsetunnistusi, aga on mõeldud eelkõige kutselistele raamatupidajatele ja audiitoritele. Võimalik on võtta vaid CertIFR eksam, kui töötatakse igapäevaselt IFRS-ga või kui soovitakse vaid kutsetunnistust, millega tahetakse näidata, et ollakse pädevad IFRS kasutamises. Samuti on võimalik võtta ainult CertIFR kursus, kui soovitakse vaid lisateadmisi standarditest ning kutsetunnistuse saamine ei ole esmane eesmärk. (Ibid.)

CertIFR on veebipõhine õpe, kus antakse ligipääs kogu õppematerjalile igal ajal, sealhulgas IASB Rahvusvahelise Arvestusstandardite raamatu koopia. Ligipääs veebipõhisele õppele antakse kuni kolmeks kuuks. Üliõpilastel peaks kuluma selle õppe läbi töötamiseks 20 tundi. Kursus lõpetatakse ühetunnise eksamiga, milles on valikvastustega küsimused ning eksami läbimiseks on vaja vastata küsimustele õigesti vähemalt 50%. (Ibid.)

1.2.5. Diploma in International Financial Reporting

Rahvusvaheline finantsaruandluse õppe diplom (ing.k. *Diploma in International Financial Reporting*, edaspidi: DipIFR) on mõeldud kõikidele kutselistele finantsistidele, kellel ei

ole veel üksikasjalisi teadmisi IFRS-st. DipIFR õpe on selleks kiireim ja tulemuslikum viis. (DipIFR...)

DipIFR õppe eesmärgid on (Ibid.):

- aru saada ja selgitada rahvusvahelise arvestuse raamistiku struktuuri;
- rakendada finantsaruandluse standardite finantsaruannete olulisi detaile;
- selgitada ja rakendada ettevõtete finantsaruannete ja lisade avalikustamise nõudeid;
- koostada kontserni finantsaruandeid (välja arvatud kontserni rahavoogude aruanne), sealhulgas tütar-, sidus- ja ühissetvõtetele.

DipIFR õppe diplomi saamiseks peaks töötama juba kutselise raamatupidajana ja audiitorina, kes on koolitatud vastava riigi arvestusstandarditele. Kui töötatakse eelnevalt nimetatud aladel, aga ei ole ametlikku kutsetunnistust, siis on võimalik endiselt alustada DipIFR õppe õpinguid, aga selleks tuleks tõendada vähemalt üks alljärgnevast (Ibid.):

- kolmeaastane töökogemus (tööandja kinnituskiri),
- sobiv kraad ja lisaks kaheaastane töökogemus,
- ACCA liitumise staatus,
- ACCA CertIFR õppe kutsetunnistus ja lisaks kaheaastane töökogemus.

Kui ka need nõuded ei ole täidetud, siis on võimalus alustada veebipõhise kursusega SME CertIFRS õppega (ing.k. *The Certificate in International Financial Reporting Standard for SME*, edaspidi: SME CertIFRS) (vt punkt 1.2.6.) (Ibid.).

DipIFR on veebipõhine õpe, mida on võimalik alustada igal ajal ja kursuse läbimiseks kuluks kolm kuni kuus kuud. Kursus lõpetatakse kolmetunnise kirjaliku eksamiga. Eksam koosneb kahest osast, kus esimeses osas on küsimused ja teises osas on kolme juhtumiuuringu küsimused. Eksamid toimuvad kaks korda aastas, juunis ja detsembris, ACCA eksamikeskustes. Eksami läbimiseks on vaja küsimustele õigesti vastata vähemalt 50%. (Ibid.)

1.2.6. Certificate in International Financial Reporting Standard for SME

SME CertIFRS õppe eesmärk on arendada teadmisi – mõisteid ja põhimõtteid – SME IFRS-st ja selle rakendusest töökohal. Eelkõige on õpe mõeldud arvestuseksperptidele, kes igapäevaselt töötavad väikestes ja keskmistes ettevõtetes. (Certificate...)

SME CertIFRS õppe teemad on (Certificate ...):

- 1) SME IFRS käsitusala;
- 2) mõisted ja levinumad põhimõtted;
- 3) finantsaruannete esitus;
- 4) kontserni raamatupidamine;
- 5) sidus- ja ühissettevõtted;
- 6) materiaalne põhivara;
- 7) immateriaalne põhivara;
- 8) kahjustused;
- 9) varud;
- 10) eraldised, sündmused ja ootamatused pärast aruandeperioodi lõppu;
- 11) rent;
- 12) finantsinstrumendid;
- 13) aktsiatel põhinevad maksed;
- 14) töötajate hüvitised;
- 15) tulumaks;
- 16) müügitulu;
- 17) välisvaluuta ja hüperinflatsioon;
- 18) avalikustamine;
- 19) erialane tegevus;
- 20) üleminek SME rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele.

SME CertIFRS õppe õpiväljundid on (Ibid.):

- arendada teadmisi, kuidas SME IFRS kasutatakse üle maailma;
- arendada arusaamist, kuidas IFRSF/IASB töötavad ja kuidas on nad muutunud;
- õpetada uurima SME IFRS põhinõudeid standardite kaupa;
- näidata, kuidas kasutada SME IFRS praktikas.

SME CertIFRS õpe on veebipõhine ja selle õppimiseks ei ole vaja eelnevaid ametlikke kutsetunnistusi. Kui vajatakse vaid täiendavaid teadmisi selles valdkonnas, siis on võimalus võtta ainult kursus. Kui tahetakse ametlikku kutsetunnistust, siis on piisav vaid eksami sooritamisest. (Ibid.)

SME CertIFRS veebiõppe liitumisel antakse ligipääs kuni kolmeks kuuks kõikidele selle õppe õpingumaterjalidele. Üliõpilased peaks selle õppe läbi töötama 20 tunniga. (Certificate...)

1.2.7. Certificate in International Auditing

Rahvusvahelise auditeerimise õppega (ing.k. *Certificate in International Auditing*, edaspidi: CertIA) selgitatakse rahvusvahelisi auditeerimisstandardeid (ing.k. *International Standards on Auditing*, edaspidi: ISA). Õppel käsitletakse ISA põhimõtteid, mida veebipõhiselt abistab juhendaja... Eelkõige on õpe mõeldud kutsetele raamatupidajatele ja audiitoritele, kellel on vastava riigi arvestusstandardite kutsetunnistus. Kursuse alustamisel ei nõuta eelnevat kogemust ega ametlikke kutsetunnistusi raamatupidamises ja auditeerimises. (CertIA...)

CertIA õppe teemad on (Ibid.):

- 1) auditeerimise standardid;
- 2) ISA 200 üldeesmärgid;
- 3) ISA 230 auditi dokumentatsioon;
- 4) ISA 240 finantsaruannete auditi pettused;
- 5) planeerimine;
- 6) sisekontroll ja riski hindamine;
- 7) ISA 500 auditi tõendusmaterjal;
- 8) ISA 501 ja 505 konkreetsed küsimused;
- 9) analüütilised protseduurid, auditi valim, kirjalikud esitised;
- 10) siseauditeerimine;
- 11) aruandlus;
- 12) sõnaseletuste loend.

CertIA õppe eesmärgid on (Ibid.):

- aidata aru saada, kuidas kasutatakse ISA standardeid üle maailma;
- uurida ISA standardite põhiolemusi standardite kaupa;
- anda juhised, kuidas kasutada ISA standardeid praktikas, seda läbi abistavate küsimuste, juhtumiuuringute ja harjutustega.

CertIA on veebipõhine õpe, mida on võimalik sooritada igal ajal. Õppega liitumisel antakse ligipääs IFAC veebipõhisele käsiraamatule Rahvusvahelised Auditeerimisstandardid ja raamatule Kvaliteedikontroll 2010. Nimetatud raamatutele võimaldatakse ligipääs vaid kolmeks kuuks. Üliõpilastel peaks kuluma selle õppe läbi töötamiseks 25 tundi. Kursus lõpetatakse veebipõhise eksamiga, mille kestvus on üks tund. Eksam on valikvastustega ning eksami läbimiseks on vaja vastata küsimustele õigesti vähemalt 50%. (CertIA...)

1.3. Partnerlus

Organisatsioonis ACCA arendatakse partnerluse võrgustikku ülemaailmsete arvestusekspertide asutuste ja organisatsioonidega. Seetõttu on võimalik esitada kutseoskusi ja teenuseid üle maailma ning arendada rahvusvaheliselt arvestusekspertide kutseala. (Our partners 2014)

ACCA toetajad on (Ibid.):

- ülemaailmsed arvestusekspertide ühendused,
- ülemaailmsed akadeemilised partnerid,
- välisorganisatsioonide esindused,
- ülemaailmsed kutseühendused.

Koostöö arvestusekspertide ühendustega (vt lisa 3) on seetõttu, et nende eesmärk on peegeldada ACCA põhiväärtusi: inimestele üle maailma kutseoskuste võimaluse andmine; mitmekesisuse nimel võitlemine; kõrgemate standardite järgimine ning ausus, professionaalsus ja eetika. Organisatsiooni ACCA ja arvestusekspertide ühendusi seostatakse ühisteemaga, milleks on soov töötada rahvusvaheliste standarditega kooskõlas ning soov luua arvestusekspertidele üle maailma väärtust. (Ibid.)

Veel tehakse koostööd juhtivate akadeemiliste ülikoolidega (vt lisa 4), et pakkuda täiendõpet üle maailma, lisaks arendada ja pakkuda täiendavaid kutseoskusi. Eesmärk on täiendada ACCA Kvalifikatsiooni õpet ning aidata üliõpilastel ja liikmetel spetsialiseeruda konkreetsetele valdkondadele või avardada nende kutseoskusi. (Ibid.)

ACCA ülemaailmsete akadeemiliste ülikoolide nimekirja saamiseks on vaja liituda koolitusprogrammiga ACCA Tunnustatud Õppepartner (ing.k. *ACCA's Approved Learning Partner*), mis on üliõpilastele mõeldud koolitusprogramm. Nimetatud koolitusprogrammiga antakse juhtivatele koolituspakkujatele ametlik tunnustus kui kvaliteetsest koolitusest ning samuti väljendatakse sellega toetust ACCA üliõpilastele. (Approved... 2013, 3)

ACCA Tunnustatud Õppepartneri eesmärgid on (Ibid., 3):

- tunnustada ACCA koolituspakkujate kvaliteeti, kes on tõestanud oma edu läbi ACCA kutsetunnistuste õpetamise üliõpilastele;
- läbi tunnustatud partneri toetamise antakse üliõpilastele võimalus olla edukas.

ACCA Tunnustatud Õppepartneril on kaks taset (Ibid., 4): Kuld (ing.k. *Gold*) ja Plaatina (ing.k. *Platinum*) tase. Igal tasemel on vastavad nõudmised ning nende nõudmiste täitmisel väljastatakse koolituspakkujale vastava tunnustuse tase. (Ibid., 4) Tabelis 1.3. on autor toonud välja selle koolitusprogrammi miinimumnõuded, mida iga koolituspakkuja peaks olema võimeline täitma.

Tabel 1.3. ACCA Tunnustatud Õppepartneri koolitusprogrammi tasemete miinimumnõuded

Tunnustatud Õppepartneri tasandid	Tasemete miinimumnõuded
Kuld	mistahes ACCA kutsetunnistuste õppe pakkumine, sealhulgas ACCA Kvalifikatsioon, Algtaseme kutsetunnistused (sealhulgas <i>CAT</i>) ja DipIFR
Plaatina	minimaalselt 8 töötavat ACCA Kvalifikatsiooni õpe õppeainet igal aastal, sealhulgas kindlasti kõik Kutsetase mooduli <i>Olulised</i> õppeaineid ja moodul <i>Valikud 2</i> õppeainet

Allikas: (Approved... 2013, 6)

Kuld või Plaatina taseme tunnustuse kvalifitseerumiseks peaks koolituspakkujad pakkuma täiskohaga või osalise ajaga koolitusi või samaväärseid kaugõppe koolituskursusi (Ibid., 6). ACCA Tunnustatud Õppepartneri tasemete maksumused on autor toonud välja lisa 5.

Veel on kindlad nõudmised koolituspakkuja asutuse juhtimise ning ACCA kursuse juhtimise ja esitamise kohta. Autor oma töös piirdub vaid ACCA Tunnustatud Õppepartneri koolitusprogrammi tasemete miinimumnõuete käsitlemisega.

ACCA on esindatud veel paljudes komisjonides ja asutustest (vt lisa 6). Lisaks tehakse koostööd ja ollakse partnerid veel mitmete ülemaailmsete kutseühendustega (vt lisa 7). (Our partners 2014)

1.4. Liikmelisuse kasulikkus

ACCA liikmelisusega antakse õigus kasutada nimetust ACCA oma isikunime järel, mis oleks kui edu tunnustus. Nimetus ACCA omandatakse läbi õpingute, eetika mõistmise ja praktilise kogemuse. Samuti antakse ligipääs n-ö esimese klassi teenustele ja arenguvõimalustele. (Membership... 2014)

ACCA liikmelisuse plussid on (Ibid.):

1. ACCA liikmelisusega antakse võimalus parandada karjääri edenemist, samuti väga kõrget teenimisvõimalust.
2. ACCA maailmaklassi mainet tõlgendatakse kui kutseoskuste tunnustamist üle kogu maailma, sealhulgas võimaldatakse rahvusvahelist karjääri.
3. ACCA kutseoskustega antakse täielik paindlikkus karjääri valikul. Võimalik on töötada ükskõik millises sektoris, kas avalikus või erasektoris.
4. Organisatsioonil ACCA on kogemust üle 100 aasta ning selle aja jooksul on rajatud ja arendatud tugev ja suur võrgustik tööandjate, valitsusasutuste ja kutsealaste instituutidega kogu maailmas.
5. Organisatsioonis ACCA pakutakse teenuste valikut ka oma liikmetele. Pakutakse ligipääsu maailmas tuntud meetoditele ja juhtimismaterjalidele, lisaks laialdasi vahendeid, mille eesmärk on toetada jätkuvat kutsealast arengut.
6. Organisatsioonis ACCA juhitakse professionaalsust ja eetikat ülemaailmsete standarditega ning ACCA aususe ja vastutuse mainega luuakse liikmetele tugev alus.

Autori arvates ongi need nimetatud punktid üks põhjustest, miks organisatsiooni ülemaailmselt tunnustatakse ning kutseoskusi omandatakse.

2. ACCA KVALIFIKATSIOON

2.1. Mooduli Õppeained jaotus ja käsitus

Selles peatükis on autor keskendunud ACCA Kvalifikatsiooni õppe osade tutvustamisele. Autor annab ülevaate ACCA Kvalifikatsiooni õppe kolmest moodulist: õppeained, kutse-eesitika ja kogemus.

ACCA-s on võimalik omandada üheksa valdkonna pädevust (Foundation in... 2011 18):

- 1) kutse-eesitika ja valitsemistava,
- 2) ärijuhtimine,
- 3) personaalne toimivus,
- 4) finantstulemuslikkuse juhtimine ja juhtimisarvestus,
- 5) rahandus ja finantsjuhtimine,
- 6) finantsarvestus ja aruandlus,
- 7) maksundus,
- 8) kindlustandev audit,
- 9) äriõigus.

ACCA Kvalifikatsiooni õpe jaotatakse kahele tasemele: Põhitase ja Kutsetase. Põhitase jaotatakse omakorda kaheks mooduliks: *Teadmised ja Oskused*. Moodulis *Teadmised* käsitletakse põhivaldkondadest finants- ja juhtimisarvestust, millega antakse nimetatud valdkonna baastadmised. Teisi tehnilisi arvestuse valdkondi käsitletakse üksikasjalikumalt moodulis *Oskused*, kuhu mahutatakse kokku kuus õppeainet. Nendega kaetakse ülejäänud põhilised valdkonnad, mida iga arvestusekspert, sõltumata tulevase karjääri püüdlustest, püütakse selgeks õpetada. Need on äriõigus, finantstulemuslikkuse juhtimine, maksundus, finantsaruandlus, auditeerimine ja finantsjuhtimine. (Ibid., 20)

Kutsetase jaotatakse kaheks mooduliks: *Olulised* ja *Valikud*. Moodul *Olulised* õppeainetes keskendutakse tehnilistele oskustele, mis on juba omandatud ja arutletakse veelgi keerulisematel kutsealastel oskustel, meetoditel ja väärtustel. Moodulis *Valikud* õppeainetega hinnatakse keerulisi meetodeid, mida vajatakse töötamise või nõustamis- ja konsultatsiooniteenuse rollis. (Foundation in... 2011, 20-21) ACCA Kvalifikatsiooni õppe ülesehitus on toodud välja tabelis 2.1.

Tabel 2.1. ACCA Kvalifikatsiooni õppe jaotus

ACCA Kvalifikatsiooni õpe	
Põhitase	Kutsetase
moodul <i>Teadmised</i>	moodul <i>Olulised</i>
<i>F1 Äritegevus</i>	<i>P1 Valitsemistava, risk ja eetika</i>
<i>F2 Juhtimisarvestus</i>	<i>P2 Ettevõtete aruandlus</i>
<i>F3 Finantsarvestus</i>	<i>P3 Ärianalüüs</i>
moodul <i>Oskused</i>	moodul <i>Valikud</i>
<i>F4 Äriõigus</i>	<i>P4 Finantsjuhtimise süvaõpe</i>
<i>F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine</i>	<i>P5 Finantstulemuslikkuse juhtimise süvaõpe</i>
<i>F6 Maksundus</i>	<i>P6 Maksunduse süvaõpe</i>
<i>F7 Finantsaruandlus</i>	<i>P7 Kindlustandva auditi süvaõpe</i>
<i>F8 Kindlustandev audit</i>	
<i>F9 Finantsjuhtimine</i>	

(Autori koostatud allika andmete alusel)

Allikas: Foundation in... 2011, 20)

Põhitasemes on kohustuslik läbida kõik õppeained, aga Kutsetasemes mitte. Kutsetaseme moodul *Olulised* õppeained on kõik küll kohustuslikud, aga moodul *Valikud* on kohustuslik valida vaid kaks õppeainet. Valikute tegemisel tuleks valida sellised õppeained, mis on seotud olemasoleva või oodatava töövaldkonnaga. (Ibid., 20-21)

ACCA Kvalifikatsiooni õpe ja Algtaseme kutseoskuste õpe (vt punkt 1.2.1.) on omavahel seotud. Nimelt Algtaseme kutseoskuste õppe kolmanda taseme õppeaineid, *FAB Äritegevus*, *FMA Juhtimisarvestus* ja *FFA Finantsarvestus*, on täpselt samad, mis on ACCA Kvalifikatsiooni õppe esimesed õppeained *F1 Äritegevus*, *F2 Juhtimisarvestus* ja *F3 Finantsarvestus*. Sellest tulenevalt antakse ACCA Kvalifikatsiooni õppe esimese kolme õppeaine läbimisel ja mooduli *Professionaalsuse alused* täitmisel Arvestuse ja Äritegevuse diplom. (Ibid., 9)

Mitmete riikide üliõpilastel on võimalus võtta õppeaineid, mis põhinevad nende riigi maksudel ja õigustel. Üliõpilased peaksid juba õppeaine registreerimise ajal valima, millise riigi õppeainet soovitakse võtta. Riikide valikute variandid on järgmistel õppeainetel (Foundation in... 2011, 26): *F4 Äriõigus*, *F6 Maksundus* ja *P6 Maksunduse süvaõpe*. Nimetatud õppeainete variandid on järgmiste riikide kohta (Ibid., 26): Botswana, Hiina, Küpros, Tšehhi Vabariik, Hong Kong, Ungari, Iirimaa, Lesotho, Malawi, Malaisia, Malta, Pakistan, Poola, Rumeenia, Venemaa, Šotimaa, Singapur, Lõuna-Aafrika, Vietnam ja Zimbabwe.

Veel on üliõpilastel võimalik raamatupidamise ja auditeerimise õppeainete juures valida, kas võtta rahvusvahelised, Ühendkuningriigi või riiklikud standardid. Rahvusvahelistel standarditel põhinevad järgmised finantsaruandluse ja auditeerimise õppeained (Ibid., 26): *F3 Finantsarvestus*, *F7 Finantsaruandlus*, *F8 Kindlustandev audit*, *P2 Ettevõtete aruandlus* ja *P7 Kindlustandva auditi süvaõpe*. Üliõpilastele antakse valikuvõimalused, milliste standardite järgi soovitakse õppida, aga pärast õppeaine *F3 Finantsarvestuse* läbimist on alles võimalik valikuid teha (Ibid., 26).

ACCA Kvalifikatsiooni õppe eksameid on võimalik sooritada kaks korda aastas, juunis ja detsembris. Tabelis 2.2. on autor toonud välja õppeainete eksamite ajatabeli. (Ibid., 14)

Tabel 2.2. ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete eksami ajatabel

Päev	Õppeaine	Õppeaine
Päev 1	<i>F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine</i>	<i>P7 Kindlustandva auditi süvaõpe</i>
Päev 2	<i>F6 Maksundus</i>	<i>P4 Finantsjuhtimise süvaõpe</i>
Päev 3	<i>F7 Finantsaruandlus</i>	
Päev 4	<i>F8 Kindlustandev audit</i>	<i>P5 Finantstulemuslikkuse juhtimise süvaõpe</i>
Päev 5	<i>F1 Äritegevus</i> <i>F9 Finantsjuhtimine</i>	<i>P6 Maksunduse süvaõpe</i>
Päev 6	<i>F4 Äriõigus</i>	<i>P3 Ärianalüüs</i>
Päev 7	<i>F3 Finantsarvestus</i>	<i>P2 Ettevõtete aruandlus</i>
Päev 8	<i>F2 Juhtimisarvestus</i>	<i>P1 Valitsemistava, risk ja eetika</i>

Allikas: (Foundation in ... 2011, 27)

ACCA Kvalifikatsiooni õppe eksami ajatabelist on näha, et ühe eksamiperioodi kestvus kokku on kaheksa päeva. Igal õppeainel on kindel päev, kus antakse võimalus sooritada eksam.

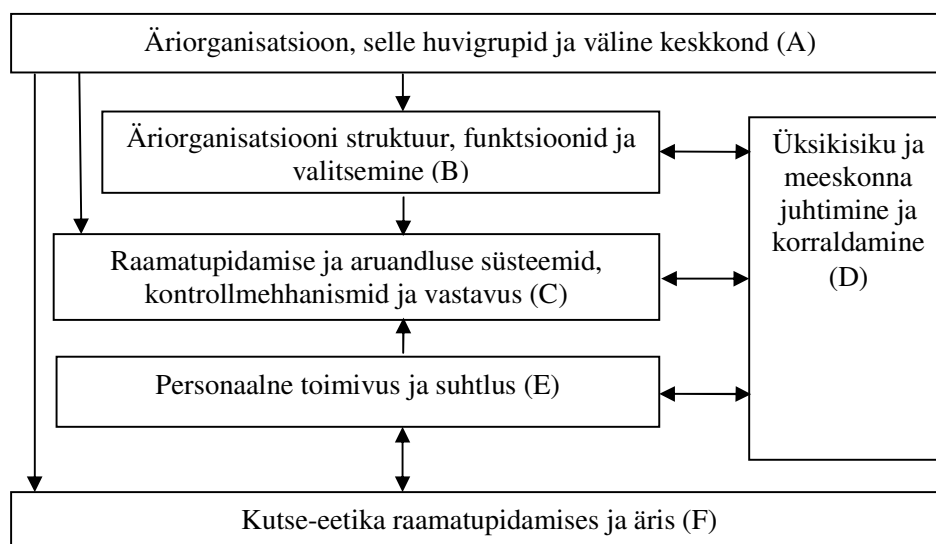
Üliõpilastelt ei nõuta kõikide eksamite, mis on kirjas ACCA eksami ajatabelis, sooritamist ühel ajal. Üliõpilased võiks proovida maksimaalselt nelja eksami sooritamist 6-kuulisel perioodil. Siiski soovitatakse võtta ACCA Kvalifikatsiooni õppe moodulid õppeainete numbrilise järjestuse järgi. (Foundation in... 2011, 27)

Järgnevas punktis selgitab autor lähemalt 16 ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavade ja eksamite sisu.

2.1.1. F1/FAB Äritegevus

Õppeaine *F1/FAB Äritegevuse* (ing.k. *Accountant in Business*) eesmärk on anda teadmisi ja arusaamist äritegevusest ning majanduskeskkonnast ja selle mõjust. Lisaks selgitatakse raamatupidamise rolli ja organisatsioonide struktureeritust. Samuti käsitletakse teistest olulistest äritegevuse funktsioonidest, mis on aluseks tulemuslikule ja eetilisele juhtimisele ning organisatsiooni, sealsete inimeste ja süsteemide arendamisest. (Accountant in... 2014, 4)

Joonisel 2.1. on näidatud *F1/FAB Äritegevuse* põhilised õpiväljundid.

Joonis 2.1. *F1/FAB Äritegevuse* õpiväljundid

Allikas: (Accountant in... 2014, 4)

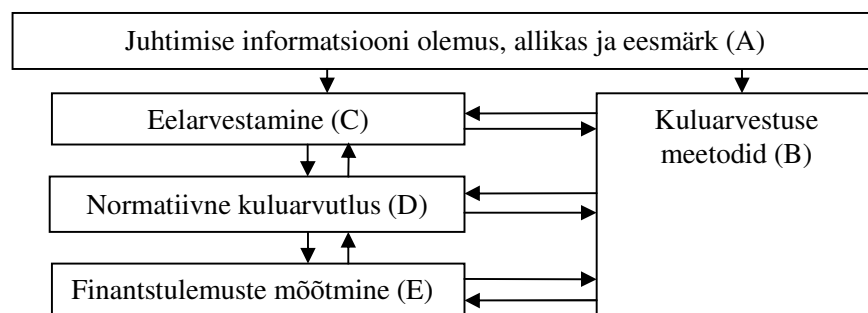
Õppeaine aluspõhimõte on tutvustada üliõpilastele, mis on äri. Eelkõige neile, kellel ei pruugi olla varasemat äritegevuses tegutsevat tausta. Samuti selgitatakse äri kui majandusüksust, mis koosneb inimestest ja süsteemidest ning mõjust keskkonnale ning mõjutustest üksteisele. (Accountant in... 2014, 4) Õppeaine on eelduseks valikainetele *P1 Valitsemistava, risk ja eetika* ja *P3 Ärianalüüs* (Ibid., 3).

Eksami sooritamiseks on aega kaks tundi, mida on võimalik teha nii paberpõhiselt kui ka arvutipõhiselt eksamikeskustes. Küsimused on kõikide ainekavas olevate osade kohta. Eelkõige kontrollitakse teadmiste arusaamist või rakendamist. Eksamil on kaks osa ja kõikidele küsimustele vastamine on kohustuslik. A-osas on 46 ja B-osas on 6 valikvastustega küsimust. B-osa küsimused on A-osast veidi keerulisemad ja pikemad. (Ibid., 6)

2.1.2. F2/FMA Juhtimisarvestus

Õppeaine *F2/FMA Juhtimisarvestuse* (ing.k. *Management Accounting*) eesmärk on arendada teadmisi ja arusaamist juhtimisarvestuse meetoditest, mis toetavad juhtimise planeerimist, *controllingut* ja majandustulemuste jälgimist äritegevuse kontekstis. Õppeaine aluspõhimõte on tutvustada juhtimisarvestuse elemente, mida kasutatakse otsuste tegemisel ja otsuste toetamisel. (Management... 2014, 4)

Joonisel 2.2. on näidatud *F2/FMA Juhtimisarvestuse* põhilised õpiväljundid.

Joonis 2.2. *F2/FMA Juhtimisarvestuse* õpiväljundid

Allikas: (Management... 2014, 4)

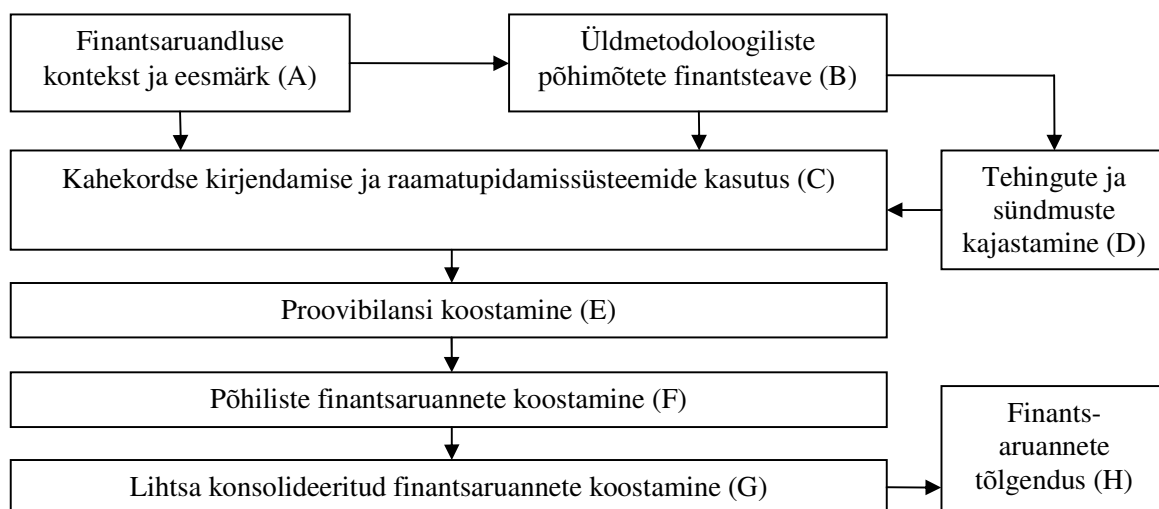
Eeldusaineteks on Algtaseme kutseoskuste õppe olevad juhtimisarvestuse ained, *MA1 Juhtimise informatsioon* ja *MA2 Kulude juhtimine ja rahandus* (vt joonis 1.2.). Õppeaine on eelduseks ainele *F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine*. (Ibid., 3)

Eksami sooritamiseks on aega kaks tundi, mida on võimalik teha nii paberpõhiselt kui ka arvutipõhiselt eksamikeskustes. Küsimused on kõikide ainekavas olevate osade kohta. Kontrollitakse teadmiste arusaamist või rakendamist. Eksamil on kaks osa ja kõikidele küsimustele vastamine on kohustuslik. A-osas on 35 ja B-osas on 3 valikvastustega küsimust. B-osa küsimused on A-osast pikemad ja keerulisemad. B-osas uuritakse järgmisi õppeaine valdkondi: Eelarvestamine, Normatiivne kuluarvutus ja Finantstulemuste mõõtmine. (Management... 2014, 5)

2.1.3. F3/FFA Finantsarvestus

Õppeaine *F3/FFA Finantsarvestuse* (ing.k. *Financial Accounting*) eesmärk on arendada teadmisi ja arusaamist finantsarvestuse alusprintsipiidest ja mõistetest, kahekordse kirjendamise kasutamise oskust, sealhulgas põhiliste finantsaruannete koostamist (Financial... 2014, 4).

Joonisel 2.3. on näidatud *F3/FFA Finantsarvestuse* põhilised õpiväljundid.

Joonis 2.3. *F3/FFA Finantsaruandluse* õpiväljundid

Allikas: (Financial... 2014, 4)

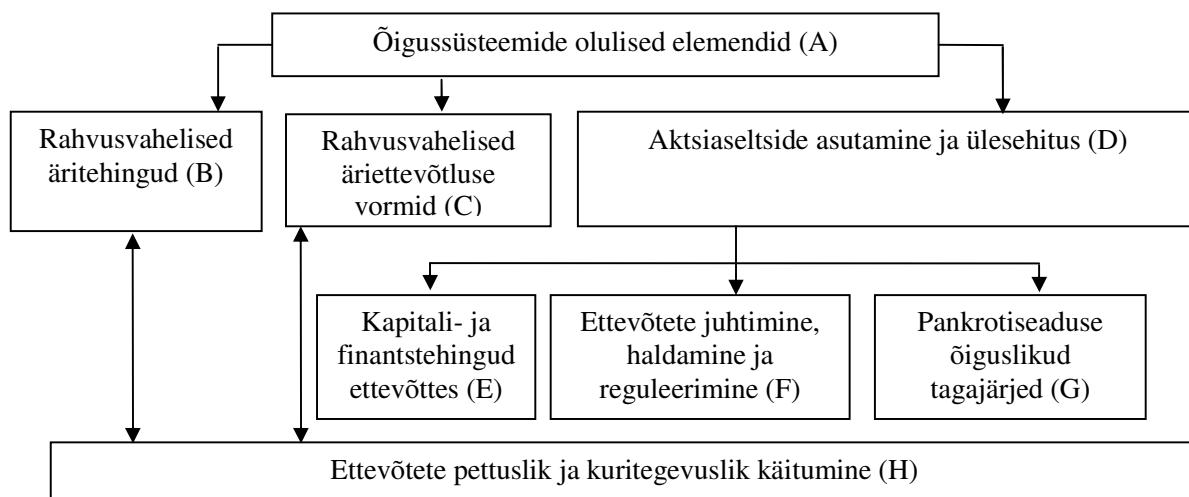
Õppeaine aluspõhimõte on tutvustada seaduses sätestatud raamistiku aluseid (Financial... 2014, 4). *F3 Finantsarvestuse* eeldusained on Algtaseme kutseoskuste õppes olevad finantsarvestuse õppeained, *FA1 Finantstehingute kajastamine* ja *FA2 Finantskirjete arvestuse pidamine* (vt joonis 1.2.). Õppeaine on eelduseks ainele *F7 Finantsaruandlus* (Ibid., 3).

Eksami sooritamiseks on aega kaks tundi, mida on võimalik teha nii paberpõhiselt kui ka arvutipõhiselt eksamikeskustes. Küsimused on kõikide ainekavas olevate osade kohta. Kontrollitakse teadmiste arusaamist või rakendamist. Eksamil on kaks osa ja kõikidele küsimustele vastamine on kohustuslik. A-osas on 35 ja B-osas on 2 valikvastustega küsimust. B-osa küsimused on A-osast keerulisemad ja pikemad. (Financial... 2014, 6)

2.1.4. F4 Äriõigus

Õppeaine *F4 Äriõiguse* (ing.k. *Corporate and Business Law*) eesmärk on arendada teadmisi ja oskusi, et aru saada üldisest õiguslikust raamistikust ja spetsiifilisest äritegevuse valdkonnast ning oskust otsida ja küsida õiguslikku nõu spetsialistilt (Corporate and... 2014, 4).

Joonisel 2.4. on näidatud *F4 Äriõiguse* põhilised õpiväljundid.

Joonis 2.4. *F4 Äriõiguse* õpiväljundid

Allikas: (Corporate and... 2014, 4)

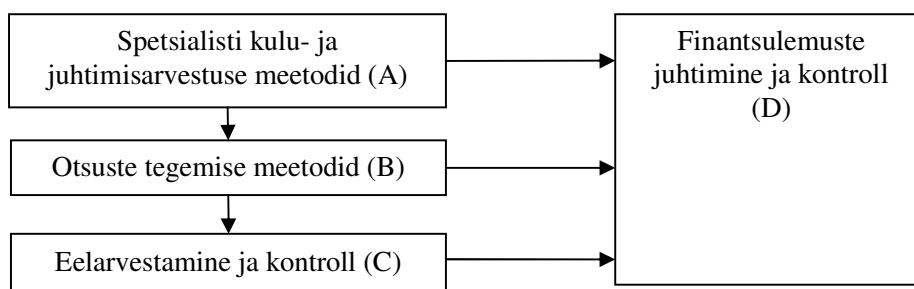
ACCA õppeaines *F4 Äriõigus* on ette antud teatud riigid, kus üliõpilastel on võimalik valida, millise riigi äriõiguse teadmisi soovitakse omandada. Autor on valinud analüüsimiseks GLO (ing.k. *global* - ülemaailmne) variandi.

Eksami sooritamiseks on aega kaks tundi, mida on võimalik teha paberpõhiselt, kuid samuti antakse võimalus teha ka arvutipõhiselt kõikides eksamikeskustes. Eksamil on kaks osa ja kõik küsimused on kohustuslikud. A-osas on 45 ja B-osas on 5 valikvastustega küsimust. B-osa küsimused on A-osast pikemad ja keerulisemad. Õigusakti paragrahvidele viitamine ei ole eksamil vajalik. (Corporate and... 2014, 7)

2.1.5. F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine

Õppeaine *F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine* (ing.k. *Performance Management*) eesmärk on arendada teadmisi ja oskusi juhtimisarvestuse meetodite – kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete informatsiooni – rakendamise planeerimisest, otsuste tegemisest, finantstulemuste hindamisest ja kontrollimisest. (Performance Management... 2014, 4)

Õppeaine eeldusaine on *F2 Juhtimisarvestus* ja on eelduseks valikainetele *P3 Ärianalüüs* ja *P5 Finantstulemuslikkuse juhtimine süvaõpe* (Ibid., 4). Joonisel 2.5. on näidatud *F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine* põhilised õpiväljundid.

Joonis 2.5. *F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine* õpiväljundid

Allikas: (Performance Management... 2014, 4)

Eksami sooritamiseks on aega kolm tundi, mida on võimalik teha vaid paberpõhiselt eksamikeskustes (Ibid., 6). Enne eksamit antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ja planeerida selle sooritamist (Ibid., 2). Kõik küsimused on kohustuslikud,

milles on nii arvutus- kui ka arutluse elemente ning samuti võidakse kasutada juhtumiuuringuid. Eksamineerijale antakse kasutada valemileht. (Performance Management... 2014, 6)

2.1.6. F6 Maksundus

Õppeaine *F6 Maksunduse* (ing.k. *Taxation*) eesmärk on arendada teadmisi ja oskusi seoses maksusüsteemiga, mida rakendatakse nii üksikisikutele, ettevõtetele kui ka kontsernidele. Õppeaine on eelduseks valikainele *P6 Maksunduse süvaõpe*. (Taxation... 2014, 5) Nimetatud õppeaines on ette antud teatud riigid, kus on võimalik valida, millise riigi maksunduse teadmisi soovitakse omandada. Autor on valinud analüüsimiseks Ühendkuningriigi maksusüsteemi.

F6 Maksunduse põhilised õpiväljundid on (Ibid., 5):

- selgitada maksusüsteemi tegevust ja käsitusala (A);
- selgitada ja arvutada üksikisikute tulumaksu kohustust (B);
- selgitada ja arvutada ettevõtete ja kontsernide maksukohustust (C);
- selgitada ja arvutada maksustatavat tulu, mis tekivad ettevõtetel ja üksikisikutel (D);
- selgitada ja arvutada üksikisikute päranduse maksukohustust (E);
- selgitada ja arvutada riiklike kindlustusmaksete mõju töötajatele, tööandjatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele (F);
- selgitada ja arvutada käibemaksu mõju aktsiaseltsidele ja teistele äriettevõtetele (G);
- selgitada maksukohustuslaste ja/või nende esindajate kohustusi ning nende kohustuste täitmata jätmise mõju (H).

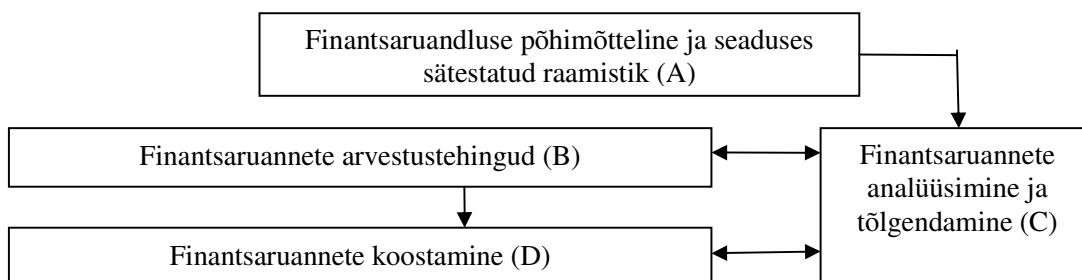
Enne eksamit antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ja planeerida selle sooritamist (Ibid., 3). Eksami sooritamiseks on aega kolm tundi, mida on võimalik teha vaid paberpõhiselt eksamikeskustes. Eksamil on viis arvutuslikku küsimust ja kõikidele nende küsimustele vastamine on kohustuslik. (Ibid., 8)

2.1.7. F7 Finantsaruandlus

Õppeaine *F7 Finantsaruandluse* (ing.k. *Financial Reporting*) eesmärk on arendada teadmisi ja oskusi, et aru saada arvestusstandardite rakendamisesest ja teoreetilisest raamistikust finantsaruannete koostamisel majandusüksustele, sealhulgas kontsernidele. Samuti näidatakse,

kuidas analüüsida ja tõlgendada finantsaruandeid. Õppeaine eeldusaine on *F3 Finantsarvestus* ning on eelduseks valikainele *P2 Ettevõtete aruandlus*. (Financial... 2014, 4)

Joonisel 2.6. on näidatud *F7 Finantsaruandluse* põhilised õpiväljundid.

Joonis 2.6. *F7 Finantsaruandluse* õpiväljundid

Allikas: (Financial... 2014, 4)

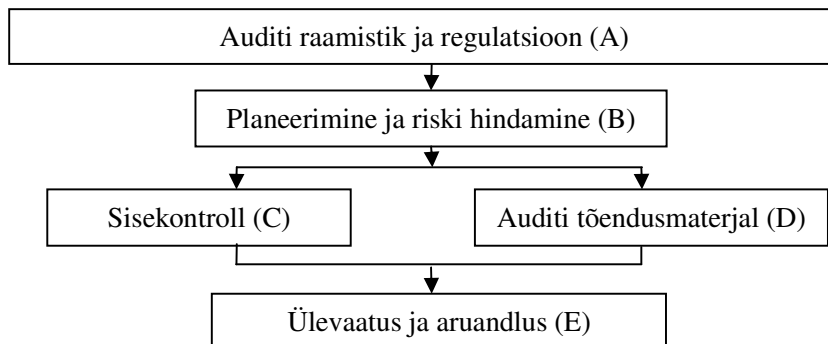
Enne eksami algust antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ja planeerida selle sooritamist (Ibid., 2). Eksami sooritamiseks on aega kolm tundi, mida on võimalik teha vaid paberpõhiselt eksamikeskustes. Kõik küsimused on kohustuslikud, milles on nii arvutus- kui arutluse elemente, samuti võidakse kasutada juhtumiuuringuid. (Ibid., 7)

2.1.8. F8 Kindlustandev audit

Õppeaine *F8 Kindlustandva auditi* (ing.k. *Audit and Assurance*) eesmärk on arendada teadmisi ja arusaamist kindlustandvate töövõtude protsesside teostamisest ja selle rakendamisest seaduses sätestatud raamistiku kontekstis (Audit... 2014, 4).

Enne eksami algust antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ning planeerida selle sooritamist (Ibid., 2). Eksami sooritamiseks on aega kolm tundi, mida on võimalik teha vaid paberpõhiselt eksamikeskustes. Kõik küsimused on kohustuslikud. (Ibid., 6)

Joonisel 2.7. on näidatud *F7 Kindlustandva auditi* põhilised õpiväljundid.

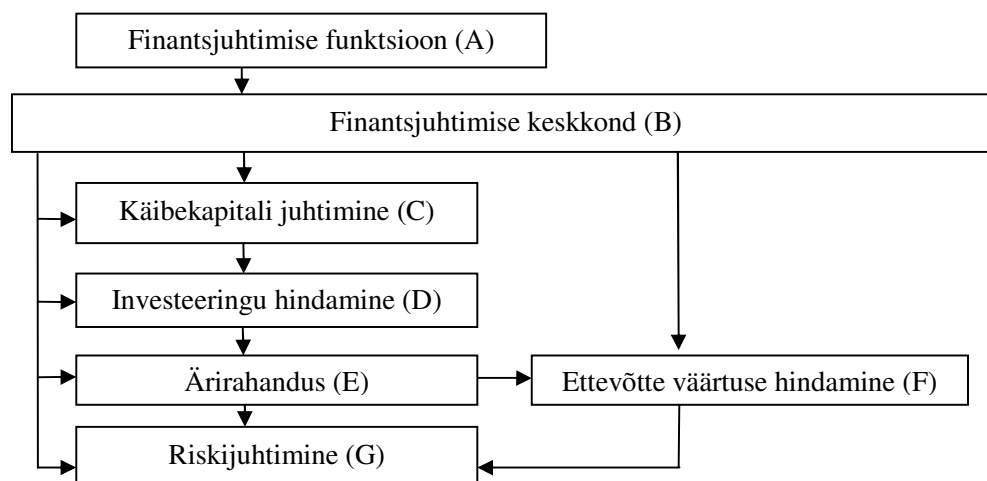
Joonis 2.7. P8 Kindlustandva auditi õpiväljundid

Allikas: (Audit... 2014, 4)

Õppeaine on eelduseks valikainele P7 Kindlustandva auditi süvaõpe (Audit... 2014, 4).

2.1.9. F9 Finantsjuhtimine

Õppeaine F9 Finantsjuhtimise (ing.k. *Financial Management*) eesmärk on arendada teadmisi ja oskusi, mida oodatakse finantsjuhilt seoses investeerimise, finantseerimise ja dividendipoliitika otsustega (Financial Management... 2014, 4). Joonisel 2.8. on näidatud F9 Finantsjuhtimise põhilised õpiväljundid.

Joonis 2.8. F9 Finantsjuhtimise õpiväljundid

Allikas: (Financial Management... 2014, 4)

Õppeaine on eelduseks valikainele *P4 Finantsjuhtimise süvaõpe* (Financial Management... 2014, 4).

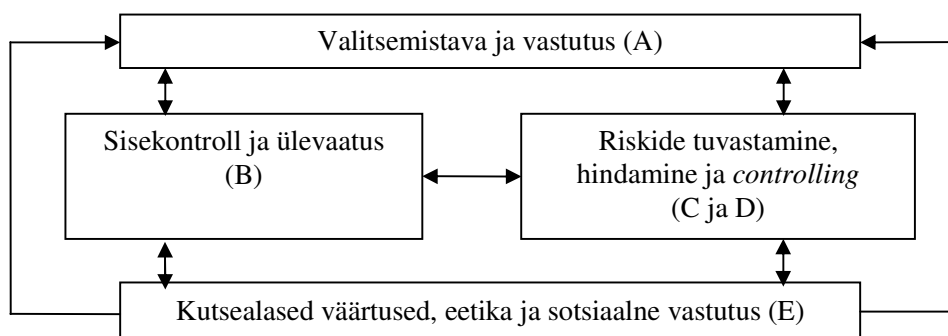
Enne eksami algust antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ning planeerida selle sooritamist (Ibid., 2). Eksami sooritamiseks on aega kolm tundi, mida on võimalik teha vaid paberpõhiselt eksamikeskustes. Kõik küsimused on kohustuslikud, milles on nii arvutus- kui arutluse elemente, samuti võidakse kasutada juhtumiuuringuid. Üliõpilastele antakse kasutada veel valemileht ning diskonteerimise ja annuiteedi faktorite tabelid. (Ibid., 7)

2.1.10. P1 Valitsemistava, risk ja eetika

Õppeaine *P1 Valitsemistava, risk ja eetika* (ing.k. *Governance, Risk and Ethics*) eesmärk on rakendada asjakohaseid teadmisi ja oskusi. Kasutada kutsealast hinnangut, et tulla toime arvestuseksperdi rolliga, mis on seotud organisatsiooni valitsemistava, sisekontrolli, vastavuse ja riskide juhtimisega, seda üldises eetilises raamistikus kontekstis. (Governance... 2014, 4)

Nimetatud aine olulised oskused ja teadmised peaks olema omandatud ACCA Kvalifikatsiooni õppe Põhitasemest. Põhioskused eetikast, ettevõtete valitsemisest, sisekontrollist, auditi kontrollist ja riskist on esitletud konkreetsete teemade kontekstis. (Ibid., 5)

Õppeaine soovitakse võtta mooduliga *Kutse-Eetika* samal ajal või kohe pärast eksami sooritamist (Examiner... 2013). Joonisel 2.9. on näidatud *P1 Valitsemistava, risk ja eetika* põhilised õpiväljundid.

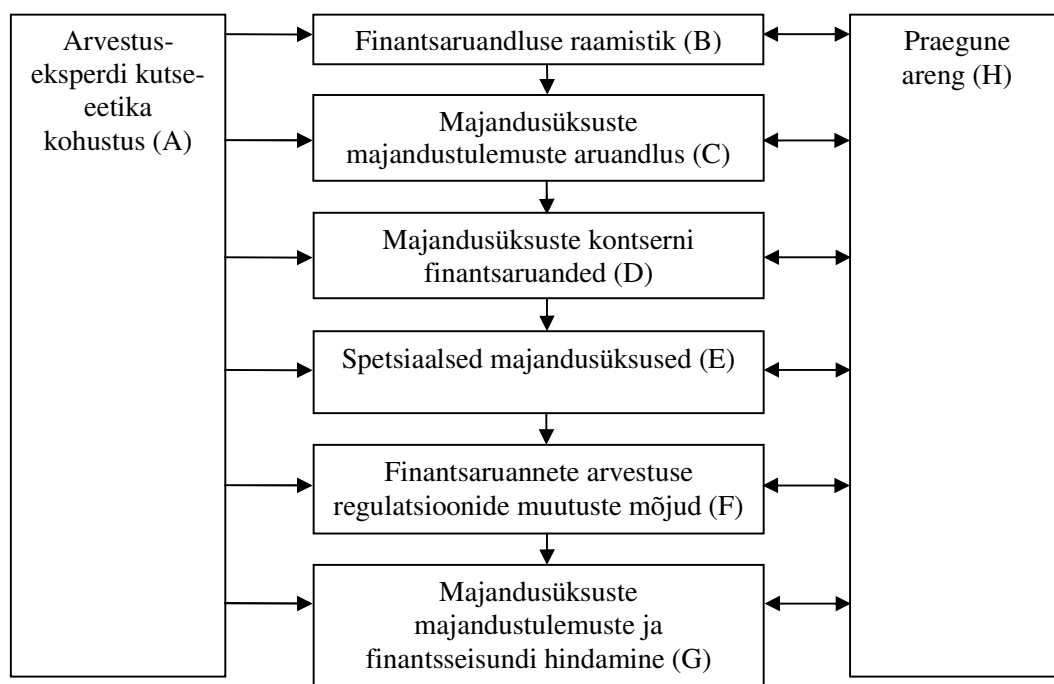
Joonis 2.9. *P1 Valitsemistava, risk ja eetika* õpiväljundid

Allikas: (Governance... 2014, 4)

Õppeaine eeldusaine on *F1 Äritegevus* ning kaudselt on seotud õppeainega *F8 Kindlustandev audit* ning mooduliga *Kutse-eeetika (Governance...* 2014, 4). Enne eksami algust antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ja planeerida selle sooritamist (Ibid., 2). Eksami sooritamiseks on aega kolm tundi, mida on võimalik teha vaid paberpõhiselt eksamikeskustes. Eksamil on kaks osa. A-osas on vaid üks küsimus, mis on juhtumiuuringu stiilis. B-osas on kokku kolm küsimust, aga kohustuslik on vastata vaid kahele küsimusele. (Ibid., 6)

2.1.11. P2 Ettevõtete aruandlus

Õppeaine *P2 Ettevõtete aruandluse* (ing.k. *Corporate Reporting*) eesmärk on anda teadmisi ja oskusi, sealhulgas kasutada kutsealast hinnangut, et rakendada ja hinnata finantsaruannete printsiipe ja tavasid äritegevuse kontekstis ja situatsioonides (*Corporate Reporting...* 2014, 4). Joonisel 2.10. on näidatud *P2 Ettevõtete aruandluse* põhilised õpiväljundid.

Joonis 2.10. *P2 Ettevõtete aruandluse* õpiväljundid

Allikas: (*Corporate Reporting...* 2014, 4)

Õppeainega eeldatakse, et on omandatud teadmised ACCA Kvalifikatsiooni õppe Põhitasemest, sealhulgas põhioskused koostada ja analüüsida ettevõtete ja kontsernide finantsaruandeid (Corporate Reporting... 2014, 5). Õppeaine eeldused on *F3 Finantsarvestus* ja *F7 Finantsaruandlus* (Ibid., 4).

Enne eksami algust antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ja planeerida selle sooritamist (Ibid., 2). Eksami sooritamiseks on aega kolm tundi, mida on võimalik teha vaid paberpõhiselt eksamikeskustes. Eksamil kontrollitakse ettevõtete aruandluse keskkonna mõisteid, teooriaid ja põhimõtteid ning oskusi, kuidas põhjendada ja lahendada probleeme.

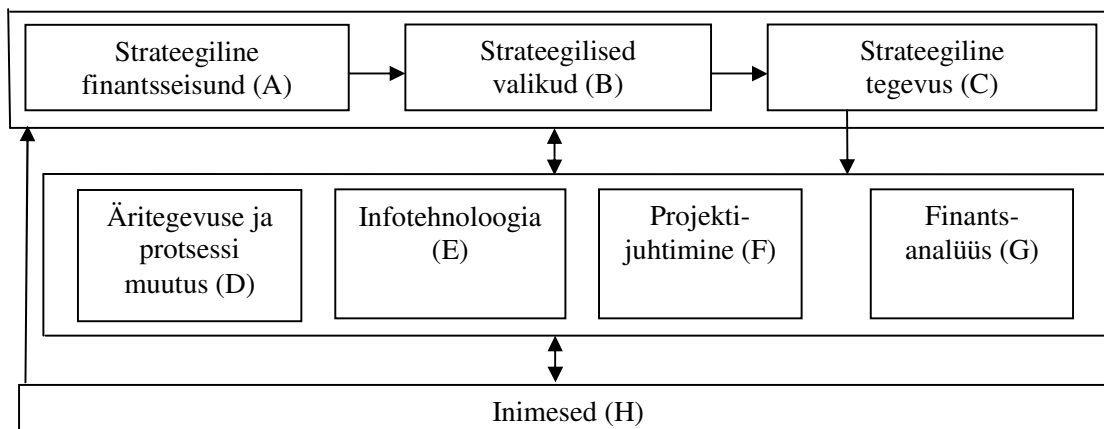
Eksamil on kaks osa. A-osas on üks kohustuslik küsimus, mis põhineb juhtumiuuringul, nagu konsolideeritud finantsaruannete koostamine, sealhulgas kontserni rahavoogude aruanne koos finantsaruandluse küsimustega. B-osas on kokku kolm küsimust, aga kohustuslik on vastata vaid kahele küsimusele. Need küsimused põhinevad juhtumiuuringul. (Ibid., 7)

2.1.12. P3 Ärianalüüs

Õppeaine *P3 Ärianalüüsi* (ing.k. *Business Analysis*) eesmärk on anda teadmisi ja oskusi, sealhulgas kasutada kutsealast hinnangut, et hinnata kasuliku äriprotsessi strateegilist finantsseisundit, määrata selle strateegiline valik ja rakendada strateegilisi tegevusi ja struktuuri muutusi. Lisaks koordineerida süsteemide ja infotehnoloogia teadmisi ning tulemuslikult juhtida protsesse, projekte ja inimesi, kus on nii finantsilised või teiste ressursside kitsendused... Eelkõige keskendutakse organisatsiooni sise- ja välismõjuritele (Business... 2014, 4-5).

Enne eksami algust antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ja planeerida selle sooritamist (Ibid., 2). Eksami sooritamiseks on aega kolm tundi, mida on võimalik teha vaid paberpõhiselt eksamikeskustes. Eksamil on kaks osa. A-osas on üks mitme osaline juhtumiuuringul põhinev küsimus ja B-osas on kokku kolm küsimust, aga kohustuslik on vastata vaid kahele küsimusele. (Ibid., 7)

Joonisel 2.11. on näidatud *P3 Ärianalüüsi* põhilised õpiväljundid.

Joonis 2.11. P3 Ärianalüüsi õpiväljundid

Allikas: (Business... 2014, 4)

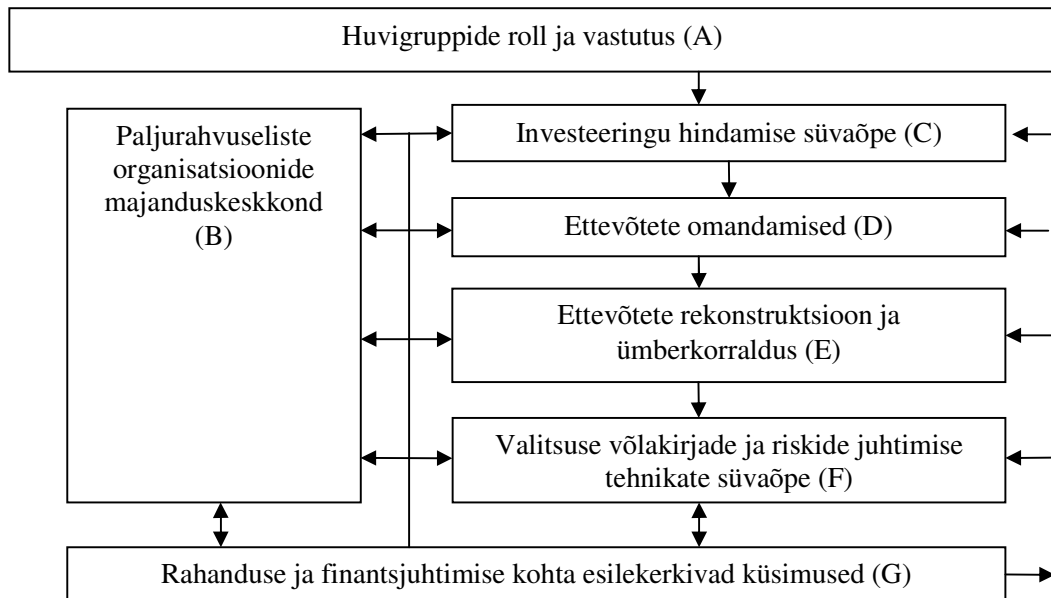
Õppeaine eeldusained on *F1 Äritegevus* ja *F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine* (Business... 2014, 4).

2.1.13. P4 Finantsjuhtimise süvaõpe

Õppeaine *P4 Finantsjuhtimise süvaõpe* (ing.k. *Advanced Financial Management*) eesmärk on anda asjakohaseid teadmisi ja oskusi, sealhulgas kasutada kutsealast hinnangut, mida eelkõige oodatakse finantsjuhilt või nõuandjalt, kelle kohustus on teha või soovitada otsuseid seoses organisatsiooni finantsjuhtimisega nii era- kui ka avalikus sektoris. (Advanced Financial... 2014, 4)

Enne eksami algust antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ja planeerida selle sooritamist (Ibid., 2). Eksami sooritamiseks on aega kolm tundi. Eksamil on kaks osa. A-osas on üks kohustuslik juhtumiuuringu küsimus, milles on nii arvutus- kui arutluse elemente. B-osas on kokku kolm küsimust, aga kohustuslik on vastata vaid kahele küsimusele. Küsimused sisaldavad samuti arvutus- ja arutluse elemente, aga võivad olla ka täielikult arutlevad või hinnatavad, kus arvutused on juba ette antud. (Ibid., 7)

Joonisel 2.12. on näidatud *P4 Finantsjuhtimise süvaõppe* põhilised õpiväljundid.

Joonis 2.12. P4 Finantsjuhtimise süvaõppe õpiväljundid

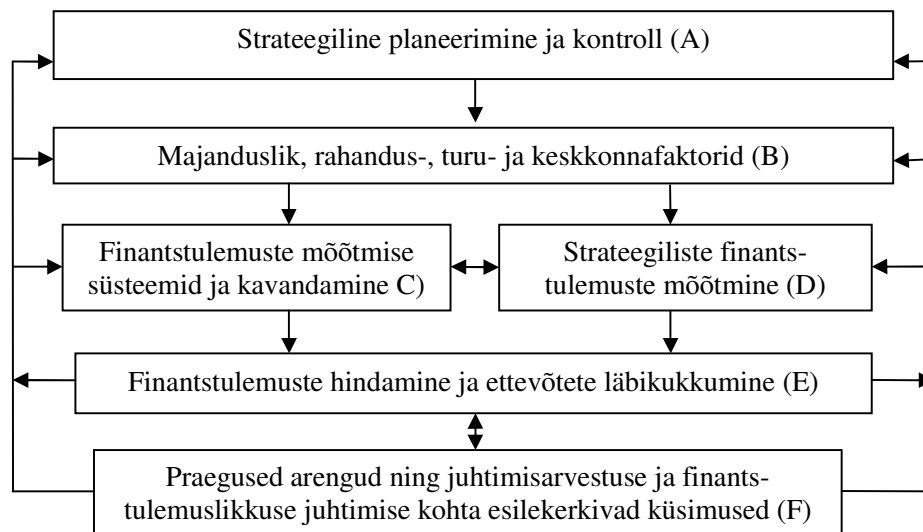
Allikas: (Advanced Financial... 2014, 4)

Õppeaine eeldusaine on *F9 Finantsjuhtimine*, kus üliõpilased on ette valmistatud andma nõu juhtkonnale ja/või klientidele keerulistes strateegilistes finantsjuhtimise küsimustes (Advanced Financial... 2014, 5).

2.1.14. P5 Finantstulemuslikkuse juhtimise süvaõpe

Õppeaine *P5 Finantstulemuslikkuse juhtimise süvaõpe* (ing.k. *Advanced Performance Management*) eesmärk on anda teadmisi ja oskusi, sealhulgas kasutada kutsealast hinnangut, et valida ja rakendada strateegilise juhtimisarvestuse meetodeid ja aidata kaasa organisatsiooni finantstulemuste hindamisele ja selle strateegilisele arendamisele. Õppeaine eeldusained on *F2 Juhtimisarvestus* ja *F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine* ning samuti on seos valikainega *P3 Ärianalüüs*. (Advanced Performance... 2014, 4)

Joonisel 2.13. on näidatud *P5 Finantstulemuslikkuse juhtimise süvaõppe* põhilised õpiväljundid.

Joonis 2.13. P5 Finantstulemuslikkuse juhtimise süvaõppe õpiväljundid

Allikas: (Advance Performance... 2014, 4)

Enne eksami algust antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ja planeerida selle sooritamist (Advanced Performance... 2014, 2). Eksami sooritamiseks on aega kolm tundi. Eksamil on kaks osa. A-osas on üks kohustuslik küsimus. B-osas on kokku kolm küsimust, aga kohustuslik on vastata vaid kahele küsimusele. (Ibid., 7)

2.1.15. P6 Maksunduse süvaõppe

Õppeaine *P6 Maksunduse süvaõppe* (ing.k. *Advanced Taxation*) eesmärk on anda teadmisi ja oskusi, sealhulgas kasutada kutsealast hinnangut, et anda informatsiooni ning nõustada üksikisikuid ja ettevõtteid peamistes finantsotsustes ja situatsioonides, mis avaldavad mõju maksudele. Õppeaine eeldusaine on *F6 Maksundus*. (Advanced Taxation... 2014, 5)

Selles õppeaines on ette antud teatud riigid, kus üliõpilastel on võimalik valida, millise riigi maksunduse teadmisi soovitakse omandada. Autor on valinud analüüsimiseks ÜK maksusüsteemi süvaõppe.

P6 Maksunduse süvaõppe põhilised õpiväljundid on (Ibid., 5):

- anda edasi teadmisi ja arusaamist ÜK maksusüsteemi teemadel läbi süvaõppe, mida eelnevalt on õpitud ning lisaks uuritakse riigilõive (A);

- selgitada ja hinnata maksude erinevate situatsioonide mõju ja tegevussuundi, sealhulgas maksude vastastikku toimimist (B);
- anda nõu, kuidas vähendada ja/või edasi lükata maksukohustusi, kui kasutada tavapäraseid maksuplaneerimise meetmeid (C);
- oskust suhelda klientidega, Maksu- ja Tolliametiga ja teiste kutsealastega sobival viisil (D).

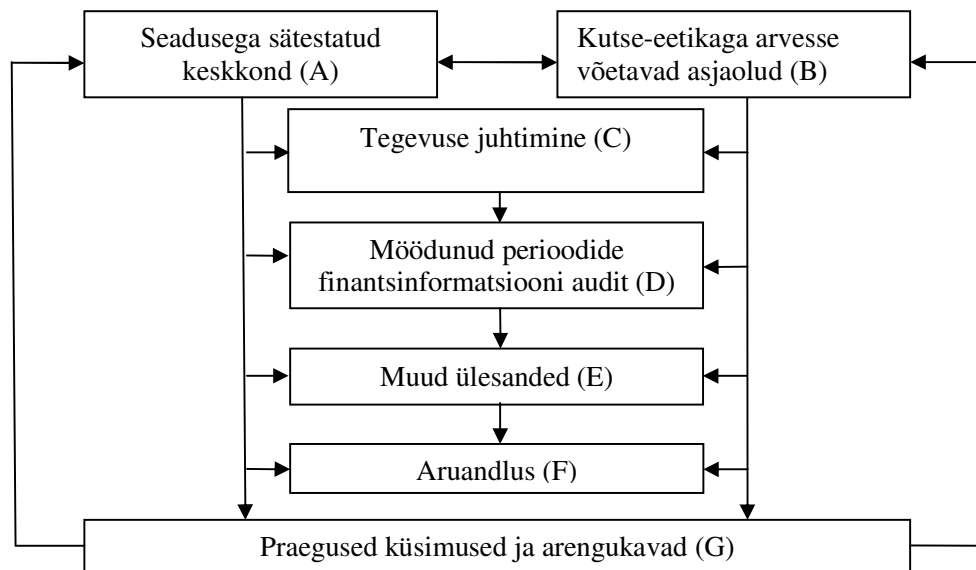
Enne eksami algust antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ja planeerida selle sooritamist (Advanced Taxation... 2014, 3). Eksamil on kaks osa. A-osas on kaks kohustuslikku küsimust. B-osas on kokku kolm küsimust, aga kohustuslik on vastata vaid kahele küsimusele. Küsimused põhinevad juhtumiuuringutel, kus käsitletakse rohkem kui vaid ühte maksu. Peale selle on mõned elemendid planeerimisest ja maksude vastastikkusest toimimisest. Arvutamistel nõutakse toetavad selgitusi või nõuandeid. (Ibid., 8)

2.1.16. P7 Kindlustandva auditi süvaõpe

Õppeaine *P7 Kindlustandva auditi süvaõpe* (ing.k. *Advanced Audit and Assurance*) eesmärk on analüüsida, hinnata ja otsustada kindlustandvaid auditi töövõtte ja teiste kindlustandvate teenuste küsimusi erikontekstides ning lisaks arutleda praeguste auditi arengute teemadel. (Advanced Audit... 2014, 4)

Enne eksami algust antakse 15 minutit aega, kus üliõpilastel on võimalus tutvuda eksamitööga ja planeerida selle sooritamist (Ibid., 2). Eksami sooritamiseks on aega kolm tundi. Eksamil on kaks osa. A-osa küsimused põhinevad juhtumi uuringu tüüpi küsimustel. B-osas on erinevaid tüüpe küsimusi, kus on juba spetsiifilisemad teemad. (Ibid., 7)

Joonisel 2.14. on näidatud *P7 Kindlustandva auditi süvaõpe* põhilised õpiväljundid. Kõnealuses õppeaines on ette antud teatud riigid, kus valitakse, millise riigi kindlustandva auditi teadmisi soovitakse omandada. Autor on valinud analüüsimiseks INT (ing.k. *international* - rahvusvaheline) variandi.

Joonis 2.14. P7 Kindlustandva auditi siivaõppe õpiväljundid

Allikas: (Advanced Audit... 2014, 4)

Õppeaine eeldusaine on F8 Kindlustandev audit (Advanced Audit... 2014, 4).

2.2. Moodul Kutse-eetika

Väärtused, eetika ja valitsemistava on olulised oskused arvestuseksperitel. See on ka põhjuseks, miks organisatsioonis ACCA on omaksvõetud kutseoskustele terviklik lähenemine. Üliõpilaste eetiline areng toimub läbi õpetatavate õppeainete, praktilise kogemuse ja mooduli *Kutse-eetika*, et saada ACCA kvalifikatsiooni tunnustus. (Foundation in ... 2011, 29)

Moodul *Kutse eetika* on üks osa ACCA eetilise arengust, kus üliõpilastelt nõutakse täita veebipõhine väljaõppe moodul. Traditsioonilise õppe asemel kasutatakse pigem moodulit, mis peaks olema praeguse aja parim veebipõhine õpe. Siin antakse ülevaade eelistest vaadetest, kaasa arvatud mitmete enesekontrolli testide kaasamine. Nende testidega nõutakse üliõpilastel mõelda enda eetilistele käitumistele ja väärtustele... Kui võetakse õppeaine *P1 Valitsemistava, risk ja eetika*, siis antakse koheselt ligipääs moodulile *Kutse-eetika*. Sellest tulenevalt soovitakse võtta nad samal ajal või moodul *Kutse-eetika* võtta juba varem. (Ibid., 29)

Üliõpilaste kutse-eetika arendamist alustatakse päevast, mil ta registreeritakse organisatsioonis ACCA. Mõnikord võib juhtuda, et isiklikud väärtused on tähtsamad kui kutse-eetika ise. *Kutse-eetikas* õpetataksegi olukordi, kus ei raisata aega mitte isiklikkudele väärtustele mõeldes, vaid kuidas teha otsuseid ja kuidas mõjutada otsuste tegemist ärilises plaanis. Mooduliga *Kutse-eetika* aidatakse lahendada just selliseid küsimusi. Seega, kui seistakse silmitsi raskete otsustega, kus tuleks leida ja rakendada kutsealaseid aluspõhimõtteid, siis ollakse rohkem valmistunud rakendama kutsealaseid otsuseid, mitte isiklike tõekspidamisi. (Professional Ethics ... 2013)

Moodulis *Kutse-eetika* on üheksa osa, kus iga eesmärk on aidata mõista, mida mõelda ja tegutseda, kui olla kutsealane arvestusekspert. Need on (Ibid.):

- 1) alustada,
- 2) mõelda eetilistele otsustele,
- 3) mis on eetika,
- 4) reeglid versus printsiibid,
- 5) ACCA aluspõhimõtted,
- 6) raamistik,
- 7) juhtumiuuring,
- 8) rakendada õpitut,
- 9) rääkida õpitust.

Autor ei saanud põhjalikumat informatsiooni mooduli *Kutse-eetika* kohta, sest detailsemat informatsiooni antakse juba ACCA Kvalifikatsiooni õppega liitumisel.

2.3. Moodul Kogemus

ACCA tunnustatud arvestuseksperdi saamiseks ei läbita ainuüksi eksameid ja moodulit *Kutse-eetika*, vaid on vaja täita ka praktilise kogemuse nõue (ing.k. *practical experience requirement*, edaspidi: PER). (Experience ... 2014)

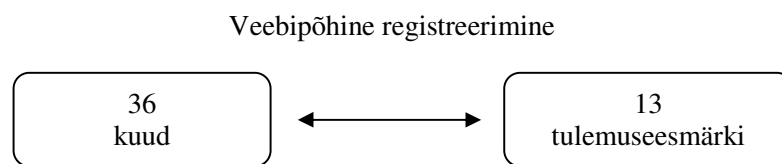
ACCA PER on oluline element ACCA Kvalifikatsiooni õppes. Selleks, et saada ACCA liikmeks – nii üliõpilased kui liitujad – peaks edukalt täitma järgmised nõuded (PER... 2013, 3):

- ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete eksamid,
- moodul *Kutse-eeetika*,
- *PER* – praktilise kogemuse nõue.

PER tugineb IFAC Rahvusvahelise Hariduse Standardile 5, nimetusega *Praktilise Kogemuse Nõuded*. *PER*-ga arendatakse kutsealaseid teadmisi ja väärtusi, eetikat ja käitumist, et saada professionaalselt tunnustatud arvestuseksperdiks. (Ibid., 3)

PER koosneb kolmest komponendist (vt joonis 2.15.) (Ibid., 3):

- tuleks teostada tulemuseesmärgid, kõik üheksa mooduli *Olulised* ja mistahes neli mooduli *Valikud*, et saada nõutav kogemus ning samuti tuleks vastata iga tulemuseesmärgi väljakutse küsimustele;
- tuleks täita 36-kuuline kogemus ühes või mitmes raamatupidamise või finantsiga seotud rollis;
- regulaarselt registreeritakse *PER*-i arengut veebipõhises keskkonnas.

Joonis 2.15. Mooduli *Kogemus* komponendid

Allikas: (Foundation in... 2011, 30)

ACCA tunnustatud arvestuseksperdina on vaja arendada oskusi töökohal, selleks ongi loodud moodul *PER*, mis abistab järgmistes punktides (Ibid., 3):

- rakendada tegevuses teadmisi ja meetodeid, mis on omandatud läbi ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete;
- täita ja arendada reaalse tööelu situatsioone – kutsealaseid oskusi, hoiakuid ja käitumist;
- arendada otsustusvõimet, julgustada mõtlema kvaliteetsest tööst ning kuidas võiks parandada tulemusi tulevikus.

Moodul *Kogemuse* täitmiseks soovitatakse vaadata selliseid töö võimalusi, mis vastaks *PER*-i nõuetele. Selle all mõeldakse, et tuleks leida töö, kus tegevused ja ülesanded on seotud, kas raamatupidamise, rahanduse, kindlustandva auditiga või teisel juhul tehniliste valdkondadega, nagu maksundus, pankroti- või kohtuekspertiisi arvestusega. (*PER ... 2013*, 4)

Kui sooritatakse vaid mõnda osa, näiteks raamatupidamise osa või rahanduse osa, siis registreeritakse proportsionaalselt nendele tegevustele kulutatud aeg. Samuti on võimalus kasutada eelnevaid töökogemusi, kas vabatahtlikku tööd, tööpraktikat ja *PER* praktikume, mis sooritati enne ACCA Kvalifikatsiooni õppe registreerimist. Kui olemasolev töökoht ei võimalda pakkuda tööd, millega saaks *PER* nõuded täidetud, siis oleks vajalik leida töökoht, kus sellised võimalused on. (*Ibid.*, 4)

Tulemuseesmärgid on kui ACCA näitajad tulemuslikuks soorituseks, kus seatakse miinimumnõuded töö tegemisele. Kokku nõutakse 13 tulemuseesmärki – kõik üheksa mooduli *Olulised* ja mistahes neli mooduli *Valikud*. Moodul *Olulised* tulemuseesmärgid on suunatud professionaalsusele, eetikale ja valitsemistavale, personaalsele toimivusele ja ärijuhtimisele. Moodul *Valikud* on aga suunatud finantsarvestusele ja aruandlusele, finantstulemuslikkuse mõõtmisele ja juhtimisarvestusele, rahandusele ja finantsjuhtimisele, kindlustandvale auditile ja maksundusele (vt tabel 2.3.). (*Ibid.*, 5)

Veel on informatsiooni järgmiste punktide kohta (*Ibid.*, 5):

- näiteid tegevuste liikidest, millega aidatakse töö tulemuseesmärke saavutada;
- näiteid tulemuste näitajatest või töö väljunditest, mida peaks selgitama;
- näiteid teadmiste liikidest, mida peaks kasutama, kui saavutada töötamise tulemuseesmärgid;
- õppeainete seotus tulemuseesmärkidega (vt lisa 8).

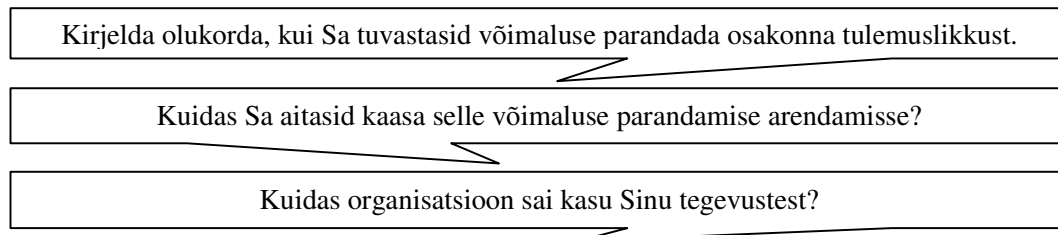
Moodul *PER* tulemuseesmärgid jaotatakse kaheks mooduliks, nagu ACCA Kvalifikatsiooni õpegi, *Olulised* ja *Valikud*. Moodulis *Olulised* tulemuseesmärkidest on vaja täita kõik üheksa eesmärki, aga moodulis *Valikud* on vaja valida vaid neli sobivaimat eesmärki. (Performance Objectives... 3)

Tabel 2.3. Moodul *PER* tulemuseesmärgid

Moodul <i>Olulised</i> tulemuseesmärgid	Moodul <i>Valikud</i> tulemuseesmärgid
<p>Professionaalsus, eetika ja valitsemistava 1 Näidata kutse-eetika, väärtuste ja hinnangute rakendamist. 2 Kaasata organisatsiooni tulemuslik valitsemistava. 3 Tõsta mittefinantsriskide teadlikkust.</p>	<p>Finantsarvestus ja aruandlus 10 Finantsaruannete koostamine välisshuvi gruppidele. 11 Tõlgendada finantstehinguid ja finantsaruandeid.</p>
<p>Personaalne toimivus 4 Ise hakkama saada. 5 Faktilise informatsiooni edastamine. 6 Kasutada informatsiooni ja kommunikatsiooni vahendeid.</p>	<p>Finantstulemuslikkuse mõõtmine ja juhtimisarvestus 12 Finantsinformatsioon juhtkonnale. 13 Kaasata eelarve planeerimist ja tootmist. 14 Jälgida ja kontrollida eelarveid.</p>
<p>Ärijuhtimine 7 Hallata käimasolevaid vastutusalas olevaid tegevusi. 8 Parandada osakonna tulemusi. 9 Hallata ülesandeid.</p>	<p>Rahandus ja finantsjuhtimine 15 Hinnata võimalikke äritegevuse/investeeringu võimalusi ja nõutavaid finantsvõimalusi. 16 Hallata raha kasutust aktiivses rahavoogude juhtimises ja valitsuse võlakirjade süsteemides.</p>
	<p>Kindlustandev audit 17 Koostada ja koguda auditi tõendusmaterjali. 18 Hinnata ja aru anda auditist.</p>
	<p>Maksundus 19 Hinnata ja arvutada makstavaid makse. 20 Abistada maksude planeerimisel.</p>

Allikas: (Performance Objectives... 3)

Igale tulemuseesmärgile lisatakse kolm väljakutse küsimust (vt joonis 2.16.). Nendele küsimustele vastamine peaks andma informatsiooni asjakohase töökogemuse saavutuse kohta. Küsimuste eesmärk on aidata kirjeldada saadud kogemust, mida näidatakse läbi kvaliteetse töö ning töökoha tulemuste kajastamist. Iga väljakutse küsimuste vastuste pikkuseks peaks olema 100–500 sõna. (PER... 2013, 5)

Joonis 2.16. Tulemuseesmärgi väljakutse küsimused

Allikas: (PER ... 2013, 5)

Üliõpilased peaks ise vastama tulemuseesmärgi küsimustele, samuti küsimuste arutelu töökoha mentoriga on lubatud. Üliõpilastel on võimalik ise valida, kuidas esitatakse oma väljakutse küsimuste vastuseid. Oluline on siin vaid see, et oleks vastatud küsimuste kogu komplektile. Küsimuste vastamisel lubatakse kasutada nii essee stiili, loetelu punkte või mistahes eelistatavat struktuuri – eelkõige on tähtis vastuste sisu, mitte vorming. Vastused väljakutse küsimuste kohta on vaja esitada töökoha mentorile ülevaateks ja nõusoleku saamiseks, et tulemuseesmärgid on ikka saavutatud. Kui peaks juhtuma, et töökoha mentor ei anna nõusolekut, siis on oluline arutleda sel teemal töökoha mentoriga ja küsida tagasisidet. (PER... 2013, 10)

Töökoha mentori (ing.k. *workplace mentor*) eesmärk on toetada üliõpilaste töökoha saavutusi ning samuti anda ülevaade üliõpilaste *PER* arengust ja saavutustest. Üliõpilased peaks ise leidma töökoha mentori. Töökoha mentor peaks olema koolitatud arvestusekspert vastava riigi seadustele ja/või organisatsiooni IFAC liige ning samuti teadmised üliõpilaste sooritatava töö kohta. Mentoriks peaks olema keegi, kellega töötatakse tihedalt ja kes teaks sooritatavat tööd ja selle kvaliteeti. Töökoha mentoreid võib olla vaid üks või mitu. (PER... 2013, 6)

Kui töökoha mentor ei ole koolitatud kutseline arvestusekspert või IFAC liige, siis on vaja lisaks leida töökoha mentorile ka koolituse juhendaja (ing.k. *training supervisor*). Koolituse juhendajal on tulemuseesmärkide saavutuste tõendamise õigus, aga ta ei täida töökoha mentori rolli. (Ibid., 7)

Tulemuseesmärkide saavutamiseks ei ole ajalist piirangut. Igaüks peaks olema võimeline näitama, et suudetakse täita tegevusi tööl. Samuti tehtavaid tegevusi osatakse seostada sobiva tulemuseesmärgi tasemega. (Ibid., 9)

3. ACCA KVALIFIKATSIOONI ÕPPEAINETE INTEGREERIMISEST ÕPPEKAVASSE

3.1. Töö meetod

Antud peatüki eesmärk on võrrelda peatükis 2 kirjeldatud ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavade sisu Tallinna Tehnikaülikooli Ärirahandus ja majandusarvestuse peeriala Majandusarvestuse õppeainetega.

Õppeainete ainekavade võrdlus aitas välja selgitada TTÜ Majandusarvestuse õppeainete sobivust ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainetega. Töö uurimisobjektiks oli ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavad. ACCA Kvalifikatsiooni õppeaineid oli kokku 16. TTÜ Majandusarvestuse magistriõppekavas oli 23 õppeainet, millest autor ise oli läbinud 16. Lisaks vaatas autor juurde ka TTÜ Ärirahandus ja majandusarvestuse teiste peerialade, Ärirahanduse ja Audiitortegevuse, õppeaineid. Samuti TTÜ bakalaureuseõppekava Ärinduse õppekava.

Autor kasutas andmete kogumisel kvalitatiivseid meetodeid: vaatlust ja dokumentide sisuanalüüsi. Autor piirdus vaid ACCA Kvalifikatsiooni õppeainete ja TTÜ majandusteaduskonna magistri- ja bakalaureuseõppekava õppeainete vaatlusega. Vaatlemise all olid Majandusarvestuse ja Ärinduse õppekavad. Ainekavadest uuris autor õppeaine õpiväljundite selgitusi, sealhulgas detailseid õpiväljundite lahtikirjutisi. Autor koostas iga ACCA Kvalifikatsiooni õppeaine kohta eraldi tabeli, kuhu lisas õppeaine õpiväljundid. Neid väljatooduid õpiväljundeid analüüsis autor TTÜ Majandusarvestuse õppeainete ainekavadega. Tabelisse iga õpiväljundi järgi lisas autor TTÜ Majandusarvestuse õppeaine(d) koos märksõnadega. Kui autor ei leidnud õpiväljundi sisule vastet, siis jäi lahter tühjaks.

Autor on teadlik, et õppeainete ainekavade sobivuse üldise hinnangu andmisel ei ole vaatluse kasutamine kõige sobivam viis. Siinjuures lisabki autor, et vaatlus võib mõningal määral

tugineda autori subjektiivsele hinnangule, kuigi autor on suurema osa TTÜ Majandusarvestuse õppeainetest ise läbinud. Olenemata subjektiivsusest arvab autor, et tema analüüsi tulemustes ja soovitustes on vajalikku informatsiooni, mida kasutada.

3.2. Tallinna Tehnikaülikooli Majandusarvestuse magistriõppekava

TTÜ majandusteaduskonna magistriõppekavas Ärirahandus ja majandusarvestus spetsialiseerutakse nii ärirahanduse, majandusarvestuse kui ka audiitortevuse suunas. Spetsialiseerumise valik langetatakse sisseastumisel. (Õppekava... 2013) Autor võttis aluseks Ärirahandus ja majandusarvestuse magistriõppekava peeriala Majandusarvestus versiooni koodi TARM 02/13 (vt tabel 3.1.).

Tabel 3.1. Peeriala Majandusarvestuse kohustuslikud ained ja valikained

Tallinna Tehnikaülikooli Majandusarvestuse magistriõppekava ained	
Kohustuslikud ained	Valikained
<i>HOL7010 EL siseturuõigus</i>	<i>TAF1060 Arvestuse infosüsteemid</i>
<i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i>	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i>
<i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i>	<i>TAF1150 Rahvusvaheline maksundus</i>
<i>TMK1150 Operatsioonijuhtimine</i>	<i>TAK1040 Sotsiaal- ja keskkonnaarvestus</i>
<i>TMK1160 Analüüsimetodid äriuuringutes</i>	<i>TAF1310 Raamatupidaja ja audiitori kutse-eetika</i>
<i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i>	<i>TAF1170 Majandusarvestuse teooria</i>
<i>TAF1130 Rahvusvaheline arvestus</i>	<i>TMJ1050 Juhtimismäng</i>
<i>TAF1140 Arvestus mittetulundusühingutes, siht- ja riigiasutustes</i>	
<i>TAX100P Erialapraktika</i>	
<i>TXX1050 Rahanduse ja majandusarvestuse alane kommunikatsioon</i>	
<i>TAF1120 Kontserniarvestus</i>	
<i>TAK1120 Audiitorkontroll</i>	
<i>TAK1130 Siseaudit</i>	
<i>TER1320 Rahvusvaheline ärirahandus</i>	
<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i>	
<i>TAF1180 Magistriseminar</i>	

(Autori koostatud allika andmete alusel)

Allikas: (Ärirahandus...)

TTÜ Majandusarvestuse õppekavas on nii kohustuslikud kui ka valikained. Kohustuslikest õppeainetest tuleks sooritada kõik seal olemasolevad õppeained, valikainetest on võimalik kõik sooritada, aga see ei ole kohustus.

Ärerahanduse ja arvestuse erialaga antakse süsteemsed teadmised ja oskused tagamaks pädevate ärijuhtide ja asjatundjate kujunemist. Ärerahanduse ja arvestuse õppekava läbimisega antakse ühelt poolt hea ülevaate majandusest kui tervikust ja finantsturgude toimimisest ning teiselt poolt võimaldatakse süveneda erinevatesse ettevõtte tegevusvaldkondadesse ja arendamise teemadesse. Konkreetsemaid teadmisi on võimalik omandada finantsaruandlusest ja –analüüsist, erinevatest finantsinstrumentidest ning riskide ja väärtuste hindamisest. (Ärerahandus...)

Majandusarvestuse peerialal antakse süsteemne ülevaade majandusarvestuse ajaloolisest arengust, nüüdiskontseptsioonidest ja tulevikusuundumustest ning süvateadmised majandusarvestuse ja maksunduse iseärasustest ning nende põhjustest eri riikides. Samuti antakse teadmised ja oskused konsolideeritud aruannete koostamiseks ja auditeerimiseks ning oskused erialaainetes omandatud teadmiste rakendamiseks konkreetse ettevõtte majandusarvestuse süsteemi hindamiseks, puuduste avastamiseks ja kõrvaldamiseks. (Ärerahandus...)

3.3. ACCA õppeainete võrdlus Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õpe jagunes kahele tasemele: Põhitase ja Kutsetase ning need tasemed jagunesid omakorda kahele moodulile.

Põhitaseme moodulid olid *Teadmised* ja *Oskused*, kus õppeaineid kokku oli üheksa. Selle taseme kõik õppeained olid kohustuslikud läbida ning keskendusid eelkõige finants- ja juhtimisarvestuse baasteadmistele.

Esimene ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeaine oli *F1 Äritegevus*. TTÜ Majandusarvestuse magistriõppekavas sellise käsitlusega õppeaine puudus. Tabel 3.2. annab ülevaate ACCA Kvalifikatsiooni õppe *F1 Äritegevuse* õppeaine õpiväljundite seose TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega.

Tabel 3.2. *FI Äritegevuse* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>FI Äritegevuse</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A aru saada äritegevuste eesmärkidest, liikidest ning peamiste huvigruppide ja väliskeskonna vastastikust toimimisest.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (äriorganisatsioon, huvigrupid, sise- ja välisfaktorid)
B aru saada äritegevuse organisatsiooni struktuurist, funktsioonidest ja ettevõtete valitsemise rollist.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (äriorganisatsioon ja selle struktuur, kultuur, komiteed, valitsemine, sotsiaalne vastutus)
C ära tunda raamatupidamise ja auditi funktsioonide info edastamise ja kindlustandva finantsinformatsiooni aruandluse ning tulemusliku finantskontrolli ja vastavuse.	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i> <i>TAF1010 Finantsaruandlus ja -analüüs</i> <i>TAK1120 Audiitorkontroll</i> <i>TAK1130 Siseaudit</i> (äritegevuse funktsioonid, seadus, finantsinformatsioon, -süsteemid, protseduurid, sisekontrollid)
D ära tunda võimu ja juhtimise põhimõtteid ning kuidas värvata, hallata, motiveerida, arendada meeskondi ja üksikisikuid.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> <i>TMK1150 Operatsioonijuhtimine</i> (juhtkond, juhtimine, järelvalve, üksikisik versus meeskond)
E aru saada personaalse toimivuse tähtsusest, kui tulemuslikust meeskonnast ja organisatsioonilise käitumise alusest.	<i>TMK1150 Operatsioonijuhtimine</i> <i>TAF110 Raamatupidaja ja audiitori kutse-eesitika</i> (efektiivne aeg, pädevus, konflikt, suhtlus)
F ära tunda kõik äritegevuse finantsaspektid, mis on vastavuses tunnustatud kutse-eesitika ja kutsealaste väärtustega.	<i>TAF1310 Raamatupidaja ja audiitori kutse-eesitika</i> (põhimõtted, konflikt)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Tabelist on näha, et ACCA *FI Äritegevuse* õppeaine õpiväljundid on kaetud väga suure osa TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega, nagu *Strateegiline juhtimine*, *Finantsarvestuse süvakursus*, *Finantsaruandlus ja -analüüs*, *Operatsioonijuhtimine* ning *Raamatupidaja ja audiitori kutse-eesitika*. Autori hinnangul on ACCA õppeaine väga laia käsitusala, mistõttu on autor siia lisanud rohkem TTÜ õppeaineid.

Analüüsist ilmselgus ka valdkonnad, mis ACCA õppeaines on käsitletud, aga TTÜ Majandusarvestuse õppes mitte. Autor leidis, et TTÜ õppeainetes on käsitlemata töötajate kaitse teema ning lisaks töötajatega seotud teemad, nagu töötajate värbamine ja valimine, motiveerimine, tasustamise süsteemid, koolitused ja arengud töökohal. TTÜ õppeainetes väga põhjalikku kajastust ei leia ka töötervishoiu ja -ohutuse teema. Veel pani autor tähele, et ACCA on käsitletud tarbijate kaitse põhimõtete selgitamist, sealhulgas kaupade müügi ja lepingu

tingimusi. Need oleksid teemad, mis vajaksid rohkem käsitlust, teavitamist ning meelde-tuletamist, sest ajapikku kiputakse neid teadmisi unustama. Samuti oli toodud ühe teemana pettus, pettuslik käitumine ning selle vältimine, sealhulgas rahapesu. Rahapesu teemat oli käsitletud TTÜ õppeaines *Siseaudit*, aga autori hinnangul võiks siia lisada ka õppeaine *Raamatupidamispettused ja kohtulik raamatupidamiskspertiis*, mille sisuks on veelgi detailsemalt selgitada pettuse olemust. Siinjuures toob autor välja, et nimetatud pettuse aine TTÜ Majandusarvestuse magistriõppekavas puudub, aga peeriala Audiitortegevuse õppes on olemas.

Järgnevalt vaatles autor õppeaine *F2 Juhtimisarvestuse* seost (vt tabel 3.3).

Tabel 3.3. *F2 Juhtimisarvestuse* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>F2 Juhtimisarvestuse</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A selgitada juhtimise teabe olemust, allikat ja eesmärki.	<i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i> <i>TMK1160 Analüüsimeetodid äriuuringutes</i> (andmete allikad, klassifitseerimine, informatsiooni esitamine)
B selgitada ja rakendada kuluarvestuse meetodeid.	<i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i> (materjali-, tööjõu-, lisakulud, täiskuluarvestus ja lisakulud, alternatiivkulu)
C koostada eelarveid ning nende planeerimist ja kontrollimist.	<i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i> <i>TMK1160 Analüüsimeetodid äriuuringutes</i> <i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i> (olemus, meetodid, ettevalmistus, liigid, kontroll, aruandlus)
D võrrelda tegelikke kulusid normatiivsete kuludega ja analüüsida iga vastuolu.	<i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i> (süsteem, arvutamine, analüüs,)
E selgitada ja rakendada finantstulemuste mõõtmisi ning jälgida äritegevuse finantstulemusi.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> <i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i> <i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i> (ülevaade, rakendus, seire, aruandlus)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Analüüsist selgus, et vaadeldava ACCA õppeaine *F2 Juhtimisarvestuse* sisu oli enim seotud TTÜ õppeainega *Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine*. Autor on lisanud siia

veel teisedki TTÜ õppeained, nagu *Analüüsimetodid äriuuringutes, Ettevõtte rahandus, Strateegiline juhtimine ning Finantsaruandlus ja –analüüs*. *Analüüsimetodid äriuuringutes* õppeaine on lisatud siia seetõttu, et autor seostas teemad, nagu informatsiooni esitamine ning statistiliste meetodite analüüs, just selle ainega. Õppeaine *Ettevõtte rahandus* seetõttu, et ühe osana oli välja toodud rahavoogude diskonteerimine ja finantstulemuste hindamine. Õppeained *Strateegiline juhtimine ning Finantsaruandlus ja –analüüs* on kaasatud seetõttu, et ainesse on lisatud finantstulemuste mõõtmine ning mõõtmise rakendamine, sealhulgas kasumlikkuse ja likviidsuse selgitamine.

Järgnevalt võrdles autor ACCA õppeaine *F3 Finantsarvestuse* seost (vt tabel 3.4.).

Tabel 3.4. *F3 Finantsarvestuse* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>F3 Finantsarvestuse</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A selgitada finantsaruandluse konteksti ja eesmärgi.	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i> <i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i> (olemus, eesmärk, vajadus, osad, seadusandlus, kohustused ja vastutused)
B selgitada üldmetodoloogilisi aluseid.	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i>
C näidata kahekordse kirjendamise ja arvestussüsteemide kasutust.	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i> (põhimõtted, kanded, pea- ja päevaraamat)
D kajastada tehinguid ja sündmuseid.	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i> <i>TAF1130 Rahvusvaheline arvestus</i> (müük, ost, raha, varud, materiaalne põhivara ja depretsatsioon, immateriaalne põhivara ja amortisatsioon, tekkepõhisus ja ettemaksud, nõuded ja võlad, lepingutingimused, reservid, kapitali struktuur, kulud)
E koostada proovibilanss (sealhulgas selgitamine ja vigade parandamine).	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i>
F koostada põhilised finantsaruanded aktsiaseltsidele ja teistele majandusüksustele.	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i> (aruanded, lisad, sündmused)
G koostada lihtsaid konsolideeritud finantsaruandeid.	<i>TAF1120 Kontserniarvestus</i> (tütarettevõtted, ühinemised)
H tõlgendada finantsaruandeid.	<i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i> (tähtsus, eesmärk, suhtarvud, analüüs)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Mõlemas õppes on toodud sisse finantsarvestuse käsitlus ning autor leidis, et suurem osa teemadest olid omavahel kattuvad. Autori hinnangul oli ainult ACCA finantsarvestuse aine

laiema käsitlesega. Lisaks finantsarvestuse põhimõtetele oli kaasatud ka lihtsamate konsolideeritud finantsaruannete koostamise ja finantsaruannete tõlgendamise teemad. TTÜ Majandusarvestuse õppekavas on käsitletud kontserni raamatupidamist ja finantsaruandluse analüüsi eraldi õppeainetena. Seetõttu on autor siia lisanudki TTÜ õppeained *Kontserniarvestus* ja *Finantsaruandlus ja -analüüs*. Õppeaine *Rahvusvaheline arvestus*, mille sisuks on eri riikide majandusarvestuse käsitlemine, sealhulgas rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite käsitus. Autor on selle õppeaine välja toonud seetõttu, et ACCA finantsarvestuse õppeaines on tuginetud IFRS standarditele. Autor märkas, et peale rahvusvaheliste standardite on käsitletud mitmeid rahvusvaheliste standarditega seotud organisatsioonide rolle ja tegevusi, mida TTÜ õppeainetes käsitlust ei leia.

Järgnevalt vaatas autor õppeaine *F4 Äriõigust* (vt tabel 3.5.).

Tabel 3.5. *F4 Äriõiguse* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni <i>F4 Äriõiguse</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A ära tunda olulised elemendid erinevates õigussüsteemides, sealhulgas peamised õigusallikad, rahvusvahelise õiguse regulatsioonid, selgitada rahvusvahelise kauplemise regulatsioone ja läbirääkimiste rolle.	
B ära tunda ja rakendada ÜRO konventsiooni kaupade rahvusvahelise ostu-müügi lepingute sobivaid õigusnorme ja selgitada viise, kuidas rahvusvahelise äritegevuse tehinguid saaks rahastada.	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i> (lepingutingimused, müüja ja ostja kohustused)
C ära tunda rahvusvahelisi äritegevuse tehinguid.	
D eristada äriorganisatsioonide vorme ja moodustamise valikuvõimalusi.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (agent, partnerlus, liigid, asutamine, moodustamine)
E ära tunda ja võrrelda ettevõtte kapitali- ja finantstehingute tüüpe.	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i> (aktsia- ja laenukapital, dividendid)
F kirjeldada, kuidas ettevõtte on juhitud, hallatud ja reguleeritud.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (juhid ja teised liikmed, koosolekud, otsused)
G ära tunda pankrotiseaduse õiguslikud tagajärjed.	
H näidata arusaamist ettevõtete pettuslikust käitumisest.	<i>TAK1130 Siseaudit</i> (rahapesu, korrupsioon)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

TTÜ Majandusarvestuse magistriõppekavas oli ainult üks õiguse aine, kus on käsitletud vaid Euroopa Liidu siseturuõigust, sealhulgas teenuste, isikute, kapitali ja kaupade vaba liikumist ning selle konkurentsioigust. Sellest tulenevalt näitas analüüs samuti, et *F4 Äriõiguse* õppeaines käsitletud teemad ei ole kõik kaetud TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega. Siinjuures on oluline teada, et ACCA õiguse õppeaine põhineb rahvusvahelisele õigusele. Tabelist on näha, et mõningad teemad on TTÜ õppeainetes siiski käsitletud, nagu ÜRO konventsiooni lepingutingimused, ostjate ja müüjate kohustused, kapitali- ja finantstehingud, äriorganisatsiooni juhtimine ja pettuslik käitumine. Teemad, mis on käsitlemata, aga TTÜ õppeainetesse võiks kaasata, on: rahvusvahelised õigussüsteemid, rahvusvahelised organisatsioonid ja nende rollid, rahvusvaheline kohtusüsteem, rahvusvaheline transport ja maksed ning pankrotiseaduse käsitus. Peale selle on ACCA õppeaines vaadeldud veel avaliku kui ka erasektori õigusi. Pettusliku ja kriminaalse käitumise teema juurde lisaks autor jällegi TTÜ õppeaine *Raamatupidamispettused ja kohtulik raamatupidamiskspertiis*.

Järgnevalt võrdles autor *F5 Finantstulemuslikkuse juhtimise* õppeainet (vt tabel 3.6).

Tabel 3.6. *F5 Finantstulemuslikkuse juhtimise* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>F5 Finantstulemuslikkuse juhtimise</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A selgitada ja rakendada kuluarvestuse meetodeid.	<i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i>
B valida ja rakendada sobivaid otsustuse tegemise meetodeid, et hõlbustada äritegevuse otsuseid ja edendada vähese äritegevuse allikate tõhusat kasutust, hinnata riske ja ebakindlate asjaolude olemust äritegevuses ning tegeleda nende riskidega.	<i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i>
C selgitada ja rakendada sobivaid eelarvestamise, planeerimise ja kontrollimise meetodeid.	<i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i>
D kasutada normatiivse kuluarvutluse süsteemi, et mõõta ja kontrollida äritegevuse finantstulemusi ja selgitada parandusmeetmeid.	<i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i>
E selgitada finantstulemuste juhtimise informatsiooni ja mõõtesüsteeme ning hinnata organisatsiooni finantstulemusi nii finantsilisest kui mitte-finantsilisest seisukohast.	<i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i>

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Tabelist on näha, et ACCA õppeaine *F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine* on autor seostanud TTÜ õppeainega *Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine*. Teemad, mis leidsid käsitlust, on: kulude, juhtimise ja otsustuste tegemise meetodid, eelarvestamine ja kontroll ning finantstulemuste mõõtmine ja kontroll. Õppeaines on käsitletud nii erasektori, avaliku sektori kui ka mittetulundusühingute finantstulemuste analüüsi. Autori hinnangul on aga TTÜ juhtimisarvestuse õppeaines põhirõhk vaid erasektori organisatsioonidel.

Järgnevalt võrdles autor *F6 Maksunduse* õppeainet TTÜ õppeainetega (vt tabel 3.7.).

Tabel 3.7. *F6 Maksunduse* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>F6 Maksunduse</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A selgitada maksusüsteemi tegevust ja käsitlusala.	
B selgitada ja arvutada üksikisiku tulumaksu kohustust.	
C selgitada ja arvutada ettevõtte tulumaksu kohustust ettevõtetele ja kontsernidele.	
D selgitada ja arvutada maksustatavat tulu, mis tekivad ettevõtetel ja üksikisikutel.	
E selgitada ja arvutada pärandimaksu kohustust üksikisikutele.	
F selgitada ja arvutada riiklike kindlustusmaksete mõju töötajatele, tööandjatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele.	
G selgitada ja arvutada käibemaksu mõju aktsiaseltsidele ja teistele ettevõtetele.	
H selgitada maksukohustuslaste ja/või nende esindajate kohustusi ja kohustuste täitmata jätmise mõjusid.	

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Siinjuures toob välja autor, et TTÜ Majandusarvestuse magistriõppekavas on olemas õppeaine nimega *Rahvusvaheline maksundus*, kuid selle aine põhirõhk oli siiski vaid Euroopa maksuõigusel. ACCA *F6 Maksunduse* õppeaines oli võimalus teha valik vastavate riikide seast, millise riigi maksusüsteemi omandada. Autor on valinud Ühendkuningriigi maksusüsteemi. Sellest tingituna ei ole võimalik võrrelda otseselt ACCA maksundusalast ainet TTÜ õppeainetega. Seetõttu on autor uurinud üldiseid maksualaseid teemasid, laskumata detailidesse. Käsitleti järgmisi põhiteemasid: maksusüsteem, üksikisiku ja ettevõtte tulumaks, maksustatav tulu, üksikisiku pärandimaks, riiklikud kindlustusmaksed, käibemaks ning maksukohustuslaste kohustused. Autori hinnangul ei leia käsitlust TTÜ õppeainetes üksikisiku pärandimaksu teema

kohta. Samuti on käsitlemata maksukohustuslaste kohustuste täitmata jätmise teema, kuigi arvestuseksperdina peaks igäüks olema kursis kaasnevate karistuste ja trahvidega.

Järgnevalt võrdles autor ACCA *F7 Finantsaruandluse* õppeainet (vt tabel 3.8.).

Tabel 3.8. *F7 Finantsaruandluse* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>F7 Finantsaruandluse</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A arutleda ja rakendada finantsaruandluse põhimõttelisi ja seaduses sätestatud raamistikke.	<i>TAF1130 Rahvusvaheline arvestus</i> <i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i> <i>TAF1140 Arvestus mittetulundusühingutes, siht- ja riigiasutustes</i> <i>TAF1120 Kontserniarvestus</i> (raamistik, avalik sektor ja mittetulundusühingud, tuvastamine, mõõtmine)
B tehingukontode vastavus rahvusvaheliste arvestusstandarditega.	<i>TAF1130 Rahvusvaheline arvestus</i> <i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i> <i>TAF1140 Arvestus mittetulundusühingutes, siht- ja riigiasutustes</i> (materiaalne ja immateriaalne põhivara, varade kahjustused, varud ja bioloogilised varad, finantsinstrumendid, liising, reservid, sündmused, maksundus, majandustulemused, tulu, valitsuse toetused)
C analüüsida ja tõlgendada finantsaruandeid.	<i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i> (piirangud, suhtarvude arvutamine, tõlgendamine)
D koostada ja esitada finantsaruandeid majandusüksustele ja äriühendustele, mis on vastavuses rahvusvaheliste arvestusstandarditega.	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i> <i>TAF 1120 Kontserniarvestus</i>

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Tabelist on näha, et ACCA õppeaine *F7 Finantsaruandlus* on autor seostanud TTÜ õppeainetega *Finantsaruandlus ja –analüüs*, *Finantsarvestuse süvakursus* ja *Rahvusvaheline arvestus*. Peale majandusüksuse finantsaruandluse on käsitletud ka kontserni finantsaruandeid. Seetõttu on autor lisanud õppeaine *Kontserniarvestus*. ACCA õppeaines on käsitletud nii erasektori, avaliku sektor kui ka mittetulundusühingute finantsaruandeid, seetõttu on autor lisanud TTÜ õppeaine *Arvestus mittetulundusühingutes, siht- ja riigiasutustes*. Siinjuures toob autor välja, et TTÜ õppeaine *Finantsarvestuse süvakursus* käsitusala on vaid erasektori finantsarvestus.

Autor võrdles *F8 Kindlustandva auditi* õppeainet TTÜ õppeainetega (vt tabel 3.9.).

Tabel 3.9. *F8 Kindlustandva auditi* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>F8 Kindlustandva auditi</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A selgitada kindlustandva auditi kontseptsiooni ja auditi funktsiooni; ettevõtete valitsemist, sealhulgas kutse-eesitika koodeksit; kirjeldada käsitusala ning eristada sise- ja välisauditi funktsioone.	<i>TAK1120 Audiitorkontroll</i> <i>TAK1130 Siseaudit</i> <i>TAF110 Raamatupidaja ja audiitori kutse-eesitika</i> (audit ja teised kindlustandvad töövõttud, välisauditid, ettevõtete valitsemine, kutse-eesitika, siseaudit)
B näidata, kuidas audiitor võtab vastu auditi töövõtte ning arusaamist majandusüksusest ja selle keskkonnast; hinnata olulisuse väärkajastamise riske (kas on see tulenev pettusest või teistest korrapäratustest) ja finantsaruannete auditi planeerimist.	<i>TAK1120 Audiitorkontroll</i> (põhimõtted, riski hindamine, pettus, seadused, planeerimine, dokumentatsioon)
C kirjeldada ja hinnata sisekontrolli, meetodeid ja auditi teste, sealhulgas selgitada IT-süsteeme ja kontrollriske ning nende võimalikke tagajärgi ning sobivate soovitude tegemist.	<i>TAK1130 Siseaudit</i> (süsteemid, kasutamine, hindamine, kontrolltestid, suhtlus)
D selgitada ja kirjeldada audiitori tööd ja tõendusmaterjalide saamist ja teisi nõutavaid töid, vastavalt auditi töövõtu eesmärkidele ja rahvusvaheliste arvestusstandardite rakendamisele.	<i>TAK1120 Audiitorkontroll</i> <i>TAK1130 Siseaudit</i> (kinnitused, auditi tõendusmaterjal, protseduurid, valimikontroll, spetsiifilised asjaolud, teised töövõttud)
E selgitada, kuidas sündmuste arvesse võtmine ja jätkuvuse printsiip võimaldab esitada auditi töö lõppotsuseid ja kajastada erinevaid tüüpe auditi aruandeid, kirjalikke esitisi ja ülevaatusi ja aruandeid.	<i>TAK1120 Audiitorkontroll</i> <i>TAK1130 Siseaudit</i> (sündmused, jätkuvalt tegutsev, kirjalik esitis, auditi lõpuleviimine, lõppülevaade, aruanded)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

TTÜ Majandusarvestuse magistriõppekavas on kaks auditi õppeainet: *Auditorkontroll* ja *Sisekontroll*. Tabelist on näha, et ACCA *F8 Kindlustandva auditi* õppeaine sisu oli samuti kaetud nende kahe TTÜ auditi õppeainega. Põhiteemadeks olid: auditi raamistik, planeerimine ja riski hindamine, sisekontroll, auditi tõendusmaterjal ja ülevaatus ning kontroll. Lisaks auditi ainetele on autor lisanud TTÜ õppeaine *Raamatupidaja ja audiitori kutse-eesitika*, sest ACCA aines oli käsitletud ühe punktina kutse-eesitika temaatikat. Autori hinnangul on kutse-eesitika põhimõtete teadmine aluseks auditeerimise tegevusele. Samas oli veel käsitletud organisatsiooni ACCA omaenda eetikakoodeksit. Autori hinnangul organisatsiooni eetikakoodeksi käsitlust TTÜ kutse-eesitika aines ei ole. Samuti märkas autor, et ACCA õppeaines käsitleti veel mittetulundusühingute auditi tõendusmaterjalil. Autori hinnangul Majandusarvestuse õppes mittetulundusühingute

auditeerimise õppeaine puudub, aga peeriala Audiitortevuse õppekavas on valikaine, mis tugineb avaliku sektori auditeerimisele, õppeaine *Avaliku sektori auditeerimine*.

Järgnevalt võrdles autor *F9 Finantsjuhtimise* õppeainet TTÜ õppeainetega (vt tabel 3.10.).

Tabel 3.10. *F9 Finantsjuhtimise* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>F9 Finantsjuhtimise</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A arutleda finantsjuhtimise funktsiooni rolli ja eesmärki.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> <i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i> <i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i> <i>TAF1140 Arvestus mittetulundusühingutes, siht- ja riigiasutustes</i> (loomus, eesmärk, seos strateegiaga, huvigrupid)
B hinnata ja arutleda finantsjuhtimise majandusliku keskkonna mõju.	<i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i> <i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> <i>TER1320 Rahvusvaheline äri rahandus</i> (majanduslik keskkond, finantsturud ja –institutsioonid, rahaturu roll)
C arutleda ja rakendada käibekapitali juhtimise meetodeid.	<i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i> (varud, nõuded, võlad, raha)
D teostada tulemusliku investeringu hindamist.	<i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i> <i>TER1320 Rahvusvaheline äri rahandus</i> (meetodid, inflatsioon, maksundus, risk, ebakindlus)
E selgitada ja hinnata äritegevuse finantseerimisallikate valikuvõimalusi.	<i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i> <i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i> <i>TER1320 Rahvusvaheline äri rahandus</i> (allikad, kapitalikulu hindamine, kapitali struktuur)
F arutleda ja rakendada äritegevuse ja valitsuse võlakirjade väärtuse hindamise põhimõtteid.	<i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i> <i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i> <i>TER1320 Rahvusvaheline äri rahandus</i> (eesmärk, loomus, aktsiate mudelid, võla ja finantsvarade väärtus, efektiivse turu hüpotees)
G selgitada ja rakendada äritegevuse riskide juhtimise meetodeid.	<i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i> <i>TER1320 Rahvusvaheline äri rahandus</i> (loomus, liigid, intressimäär, maandamine)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Tabelist on näha, et ACCA *F9 Finantsjuhtimine* oli seotud TTÜ rahanduse ainetega: *Ettevõtte rahandus* ja *Rahvusvaheline äri rahandus*. Autor on lisaks rahanduse ainetele lisanud õppeaine *Strateegiline juhtimine*, sest õppeaines on kajastatud juhtimisfunktsiooni ning selle seoseid. Samuti õppeaine *Finantsaruandlus ja –analüüs*, sest on käsitletud käibekapitali juhtimist.

ACCA õppeaines käsitleti nii erasektori kui ka mittetulundusühingute finantsilisi kui ka muid eesmärke, seetõttu on lisatud *Arvestus mittetulundusühingutes, siht- ja riigiasutustes*. Autori hinnangul on TTÜ õppeainetes käsitlemata väikeste ja keskmiste majandusüksuste rahanduse teema ning islami (ing.k. *Islamic*) rahanduse ja finantsinstrumendid. TTÜ-l on riskide juhtimisest eraldi õppeaine *Riski juhtimine*, kus on käsitletud põhjalikult riskide juhtimist. Riskide juhtimise aine Majandusarvestuse õppekavasse ei kuulu, kuid on peeriala Ärirahanduse õppekavas.

Üheksa ACCA Kvalifikatsiooni õppe Põhitaseme õppeainet on analüüsitud. Järgnevalt on käsitletud Kutsetase õppeaineid, millel oli kaks moodulit, *Olulised* ja *Valikud*. Kutsetase on keskendunud veelgi keerulisematele tehnilistele oskustele ja meetoditele. Kutsetasemes oli kokku seitse õppeainet, aga kohustuslik on nendest läbida vaid viis. Siinjuures lisab autor, et süvaõppe õppeained tuginesid Põhitaseme õppeainete baasteadmistele. Kutsetase esimene õppeaine oli *PI Valitsemistava, risk ja eetika*, mida autor võrdles (vt tabel 3.11.).

Tabel 3.11. *PI Valitsemistava, risk ja eetika* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>PI Valitsemistava, risk ja eetika</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A selgitada valitsemistava ja selle funktsiooni finantstulemuste juhtimises ning organisatsioonide ja allikate kontrolli.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (valitsemine, funktsioonid, sotsiaalne vastutus, aruandlus, avalikustamine)
B hinnata Kutseliste Arvestusekspertide sisekontrolli rolli, ülevaatus ja vastavust.	<i>TAK1130 Siseaudit</i> (kontrollisüsteemid, aruandlus)
C selgitada arvestuseksperdi rolli riski tuvastamisel ja hindamisel.	<i>TAK1130 Siseaudit</i> (protsess, kategooriad, tuvastamine, hindamine, mõõtmine)
D selgitada ja hinnata arvestuseksperdi rolli riskide kontrollimisel ja riskide leevendamisel.	<i>TAK1130 Siseaudit</i> (meetodid, vältimine, säilitamine)
E näidata kutsealaste väärtuste ja hinnangute rakendamist läbi eetilise raamistiku, mis on kooskõlas kutseliste koodeksite, seaduste ja regulatsioonidega.	<i>TAF1110 Raamatupidaja ja audiitori kutse-eetika</i> <i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (teooriad, kutsetegevus, huvide konflikt)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Analüüsist on näha, et *PI Valitsemistava, risk ja eetika* on seotud TTÜ õppeainetest *Siseauditi*, *Strateegilise juhtimise* ning *Raamatupidaja ja audiitori kutse-eetikaga*. Autor lisab siinjuures, et ACCA õppeaines oli kutse-eetika teema rahvusvahelise käsitlusega. Autor on

lisanud TTÜ õppeaine *Strateegiline juhtimine*, sest aines on käsitletud valitsemist ja selle erinevaid funktsioone. Autori hinnangul ei uurita TTÜ õppeainetes rahvusvahelisi ettevõtete valitsemise koodeksite aruandeid. Autori arvates on sobiv riskide hindamise juurde lisada TTÜ õppeaine *Riski juhtimine*.

Autor *P2 Ettevõtete aruandlus* õppeainet TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega (vt tabel 3.12.).

Tabel 3.12. *P2 Ettevõtete aruandlus* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>P2 Ettevõtete aruandluse</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A arutleda arvestuseksperdi kutselisi ja eetilisi kohustusi.	<i>TAF110 Raamatupidaja ja audiitori kutse-eesitika</i> <i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i> (kutseline käitumine, sotsiaalne vastutus, nõudmised)
B hinnata finantsaruandluse raamistikku.	<i>TAF113 Rahvusvaheline arvestus</i> (tugevused, nõrkused, põhimõtted)
C anda nõu ja aru majandusüksuste finantstulemustest.	<i>TAF1110 Finantsarvestuse süvakursus</i> (aruandlus, immateriaalsed varad, finantsinstrumendid, liising, segmendiaruandlus, töötajate hüvitised, tulumaks, eraldised, lepingutingimused, seotud osapooled, aktsiapõhine makse, SME aruandlus)
D koostada finantsaruandeid kontsernidele, mis on vastavuses asjakohaste arvestusstandarditega.	<i>TAF1120 Kontserniarvestus</i> (raamatupidamine, huvi, struktuuri muutused, välistehingud)
E selgitada aruandluse küsimusi, mis on seotud spetsiaalsete majandusüksustega.	<i>TAF1140 Arvestus mittetulundusühingutes, siht- ja riigiasutustest</i>
F arutleda finantsaruandluse arvestusregulatsioonide muutuste mõjusid.	<i>TAF113 Rahvusvaheline arvestus</i> <i>TAF1170 Majandusarvestuse teooria</i>
G hinnata majandusüksuste finantstulemusi ja finantsseisundit.	<i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i>
H hinnata praeguseid ettevõtete aruandluse arenguid.	<i>TAF1170 Majandusarvestuse teooria</i> <i>TAF113 Rahvusvaheline arvestus</i> (keskkonna ja sotsiaalne aruandlus, riiklik versus rahvusvaheline aruandluse standardid)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Tabelist järeldub, et *P2 Ettevõtete aruandlus* on autor seostanud TTÜ finantsarvestuse ja aruandluse õppeainetega. Lisaks erasektorile oli vaadeldud ka kontsernide aruandlust ning

mittetulundusühingute ja avaliku sektori aruandlust. Autori hinnangul ei ole TTÜ õppeainetes käsitletud järgmisi teemasid, nagu segmendiaruandlus ja SME standardi nõudmised.

Järgnevalt analüüsi autor *P3 Ärianalüüsi* õppeainet (vt tabel 3.13.).

Tabel 3.13. *P3 Ärianalüüsi* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>P3 Ärianalüüsi</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A hinnata organisatsiooni strateegilist finantsseisundit.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (eesmärk, keskkond, mõjutajad, turundus, oskused, ootused)
B hinnata organisatsiooni strateegiliste valikute kasutatavust.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (alternatiivsed lähenemised, meetodid, suunad)
C arutleda, kuidas sujub organisatsiooni strateegiline rakendus.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (organiseerimine, muutus, areng)
D hinnata ja kujundada ümber äritegevuse protsessid ja struktuurid, et rakendada ja toetada organisatsiooni strateegiat, mis arvestab klientide ja teiste peamiste huvigruppide nõudeid.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> <i>TMK1150 Operatsioonijuhtimine</i> (protsessi roll, täiustamine, tarkvara)
E integreerida sobiv infotehnoloogiline lahendus, mis toetaks organisatsiooni strateegiat.	<i>TAF1060 Arvestuse infosüsteemid</i> (põhimõtted)
F anda nõu projekti juhtimise põhimõtetest, mis võimaldab organisatsiooni strateegia rakendust koos kahe eesmärgiga, juhtida riske ja tagada kasu realiseerimise.	–
G analüüsida ja hinnata ettevõtte strateegia tõhusust ja strateegiliste otsuste finantsilisi tagajärgi.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> <i>TAK1050 Strateegiline juhtimisarvestus ja kulujuhtimine</i> (seosed, finantsotsused, rollid, mõjud)
H hinnata juhtimise rolli ja inimeste juhtimise sõnastust ja äritegevuse strateegia rakendamist.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> <i>TMK1150 Operatsioonijuhtimine</i> (juhtimine, töö disain, personali arendamine)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Tabelist on näha, et *P3 Ärianalüüsi* õppeaine on seotud TTÜ õppeainega *Strateegiline juhtimine*. Lisaks on autor siia lisanud veel õppeained *Operatsioonijuhtimine* ja *Arvestuse infosüsteemid*. Autori hinnangul ei leia TTÜ õppeainetest käsitlust, aga ACCA õppeaine ainekavas on, e-äritegevusest, selle põhimõtetest ning rakendamisest. Autorile oli see mõnevõrra üllatav, sest Eesti on üks arenenumaid riike, kellel on e-süsteem arendatud. Veel leidis autor, et projekti juhtimise teemal, mis ACCA õppeaines oli eraldi õpiväljundi punkt, ei leia TTÜ õppeainetes käsitlust.

Järgnevalt analüüsis autor ACCA õppeainet *P4 Finantsjuhtimise süvaõppe* (vt tabel 3.14.).

Tabel 3.14. *P4 Finantsjuhtimise süvaõppe* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>P4 Finantsjuhtimise süvaõppe</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A selgitada ja hinnata finantsjuhi või nõuandja rolli ja vastutust kohtumisel vastuseisvate huvigruppide vajadustega.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> <i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i> (finantsjuhi roll ja vastutus, finantsstrateegia, aruandlus, eetika, huvigrupid)
B hinnata makroökonomika mõju ja ära tunda rahvusvahelise finantsinstitutsiooni roll.	<i>TER1320 Rahvusvaheline äriandlus</i> (rahvusvaheline kaubandus, paljurahvuseline organisatsioon)
C hinnata võimalikke investeeringute otsuseid ja nende finantsilisi ja strateegilisi tagajärgi, seda nii kodumaiselt kui ka rahvusvaheliselt.	<i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i> <i>TER1320 Rahvusvaheline äriandlus</i> (meetodid, investeerimise ja finantseerimise otsused)
D hinnata ja planeerida ülevõtmisi kui strateegia kasvu valikuvõimalust.	<i>TAF1120 Kontserniarvestus</i> (ühinemised, raamistik ja protseduurid)
E hinnata ja anda nõu ettevõtete strateegiate reorganiseerimise valikuvõimalustest.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (restruktureerimine, reorganiseerimine)
F rakendada ja hinnata valitsuse võlakirjade valikuvõimalusi ja riskide juhtimise meetodeid.	<i>TER1320 Rahvusvaheline äriandlus</i> <i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i> (riigivõlakirjad, derivatiivide maandamine)
G selgitada ja hinnata rahanduse ja finantsjuhtimise esilekerkivate probleemide võimalikke mõjusid	<i>TER1320 Rahvusvaheline äriandlus</i> (maailma finantsturud, rahvusvaheline kaubandus ja rahandus)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Tabelist on näha, et *P4 Finantsjuhtimise süvaõppe* õpiväljundid on seotud eelkõige TTÜ rahanduse ainetega, *Ettevõtte rahandus* ja *Rahvusvaheline äriandlus*. Peale selle on autor lisanud TTÜ õppeainetest veel *Strateegiline juhtimine* ja *Kontserniarvestus*. Autori hinnangul ei ole ACCA õpiväljundite temadest TTÜ õppeainetes käsitletud teemal islami rahandus ja selle areng.

Järgnevalt võrdles autor *P5 Finantstulemuslikkuse juhtimise süvaõppe* õppeainet TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega (vt tabel 3.15.).

Tabel 3.15. *P5 Finantstulemuslikkuse juhtimise süvaõppe* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>P5 Finantstulemuslikkuse juhtimise süvaõppe</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A kasutada strateegilist planeerimist ja kontrollida planeerimise mudeleid ja organisatsioonilise tulemuste jälgimist.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (strateegiline juhtimine, finantstulemuste mõõtmine, kontroll, äri struktuur)
B hinnata ja selgitada makroökoonoomika, rahandus- ja turundusfaktoreid ja peamisi välismõjusid organisatsioonilisele tulemusele.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (ärikeskkond, välisfaktorid)
C selgitada ja hinnata finantstulemuste juhtimise kujundamise jooni ja jälgida süsteeme.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (süsteemid, allikad, meetodid, aruanded)
D rakendada hindamisel sobivaid strateegilisi finantstulemuste meetmeid ja seejärel parandada organisatsioonilist finantstulemust.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> <i>TER1420 Ettevõtte rahandus</i> <i>TAF1010 Finantsaruandlus ja –analüüs</i> (hierarhia, strateegilised finantstulemused, süsteemid)
E anda nõu klientidele ja juhtkonnale strateegilise äritegevuse finantstulemuste hindamisel ning ära tunda ettevõtete läbikukkumise haavatavus.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (finantstulemuste alternatiivid, ebaõnnestumiste ennetamine ja vältimine)
F selgitada ja hinnata juhtimisarvestuses praeguste arengute mõju ja finantstulemuste juhtimise mõõtmist, hindamist ja organisatsioonilise finantstulemuste rakendamist.	<i>TMO1041 Strateegiline juhtimine</i> (meetodid, trendid)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Tabelist on näha, et ACCA õppeaine *P5 Finantstulemuslikkuse juhtimine* on autor seostanud TTÜ õppeainega *Strateegiline juhtimine*. Autor lisas veel TTÜ õppeained *Ettevõtte rahandus* ja *Finantsaruandlus ja –analüüs*, seetõttu, et ACCA ainesse oli sisse toodud finantstulemuste mõõtmine. Samuti oli ACCA aines vaadatud eraldi avaliku sektori ja mittetulundusühingute strateegilisi finantstulemusi ning tasustamise süsteeme, mida autor aga TTÜ õppeainetes kajastust ei leidnud.

Järgnevalt võrdles autor *P6 Maksunduse süvaõppe* õppeainet TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega (vt tabel 3.16.).

Tabel 3.16. *P6 Maksunduse süvaõppe* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>P6 Maksunduse süvaõppe</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A rakendada teadmisi ja arusaamist maksusüsteemi teemadel läbi süvaõppe, mida eelnevalt on õpitud ning uurida riigilõive.	
B selgitada ja hinnata maksude erinevate situatsioonide mõju ja tegevussuundi, sealhulgas maksude vastastikku toimimist.	
C anda nõu, kuidas vähendada ja/või edasi lükata maksukohustust, kasutades maksuplaneerimise meetmeid.	
D suhelda klientidega, Maksu- ja Tolliametiga ja teiste kutseühenditega sobival viisil.	

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Autori hinnangul ei ole ACCA maksundusalast õppeainet võimalik võrrelda TTÜ maksunduse ainega, kuna TTÜ maksunduse õppeaines oli käsitletud vaid Euroopa Liidu õigusnorme. Siinjuures lisab autor, et ACCA õppeaines on võimalik vaid teatud riikide vahel valida, millise riigi maksusüsteemi süvaõpet omandada. Kuna autor oli valinud Põhitasemes Ühendkuningriigi, siis vaatleb autor ka süvaõppes selle riigi maksusüsteemi. Seetõttu analüüsiski autor vaid üldiseid teemasid, detailidesse laskumata. Autori hinnangul oli käsitletud maksusüsteemi veelgi põhjalikumalt, kui see oli Põhitasemes. Õpiväljund, kus on käsitletud klientide ja asjakohaste asutustega suhtlemist, toob autor välja seetõttu, et tahes tahtmata arvestuseksperdina töötades suheldakse, kas klientidega või asutustega, seega on oluline teada suhtlemise põhimõtteid.

Viimane võrdlus on ACCA õppeaine *P7 Kindlustandva auditi süvaõppe* (vt tabel 3.17.).

Tabel 3.17. *P7 Kindlustandva auditi süvaõppe* õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>P7 Kindlustandva auditi süvaõppe</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
A ära tunda õigusliku ja seaduses sätestatud keskkond ja selle mõju kindlustandva auditi tegevusele.	<i>TAK1120 Audiitorkontroll</i> <i>TAK1130 Siseaudit</i> (rahvusvaheline auditi raamistik, rahapesu, seadused)
B näidata oskust töötada tulemuslikult kindlustandvate või muude teenuste töövõttudega.	<i>TAF110 Raamatupidaja ja audiitori kutse-eesitika</i> <i>TAK1120 Audiitorkontroll</i> (eetikakoodeks, pettus, vead, kutseline kohustus)

ACCA Kvalifikatsiooni õppe <i>P7 Kindlustandva auditi süvaõppe</i> õpiväljundid	ACCA õpiväljundite seos TTÜ Majandusarvestuse õppeainetega
C hinnata ja soovitada sobiva juhtimistegevuse kvaliteedikontrolli poliitikat ja protseduure ning ära tunda audiitori seisukohad kutsealaste tööülesannete vastuvõtmisel ja jätkamisel.	<i>TAK1120 Audiitorkontroll</i> <i>TAF110 Raamatupidaja ja audiitori kutse-eeetika</i> (kvaliteedikontroll, reklaamimine, tasud, avalikustamine, pakkumine, tööülesanded)
D selgitada ja sõnastada nõutava auditi tööülesande eesmärgid ja rakendada rahvusvahelisi auditeerimisstandardeid.	<i>TAK1120 Audiitorkontroll</i> (planeerimine, olulisus, olulisuse väärkajastamine, tõendus, hindamine, ülevaade, auditid)
E selgitada ja sõnastada nõutava mitteauditi tööülesande eesmärgid.	<i>TAK1120 Audiitorkontroll</i> <i>TAK1130 Siseaudit</i> (siseaudit, allhange, avaliku sektori audit, kohtuekspertiisi audit, audit ja kindlustandvad teenused)
F hinnata sooritatud töö tähelepanekuid ja tulemusi ning koostada sobivaid tööaruandeid.	<i>TAK1120 Audiitorkontroll</i> (audiitorite aruanded, muud aruanded)
G aru saada kindlustandva auditiga-seotud teenuse esilekerkivatest probleemidest ja arengutest	<i>TAF1170 Majandusarvestuse teooria</i> <i>TAF113 Rahvusvaheline arvestus</i> (kutse ja eetika, riikidevaheline audit, aruandlus)

(Autori koostatud õppeainete ainekavade alusel)

Tabelist on näha, et *P7 Kindlustandva auditi süvaõppe* õppeaine oli enim seotud TTÜ auditi õppeainetega *Audiitorkontroll* ja *Siseaudit*. Lisaks õppeainega *Raamatupidaja ja audiitori kutse-eeetika*. Siinjuures toob autor välja, et kõik teemad olid käsitletud rahvusvahelises kontekstis. Autori jaoks oli uudne arutelu Kutseliste Arvestusekspertide eetikakoodeksi üle, mida autori hinnangul TTÜ õppeainetes käsitletud ei ole. Pettuste teema juurde lisaks autor TTÜ õppeaine *Raamatupidamispettused ja raamatupidamislik kohtuekspertiis*. Autori hinnangul ei ole käsitletud TTÜ õppeainetes järgmistel teemadel: reklaamimine, avalikkus, kutselise töö saamine ja tasu. Samuti ei leia autor käsitlust TTÜ auditi ainetes kohtuauditi ja kontserniauditi teemad.

3.4. Analüüsi üldised tulemused

Käesolevas alapeatükis on autor toonud välja üldised soovitused, mis ilmneseid ACCA Kvalifikatsiooni õppe Põhi- ja Kutsetaseme õppeainete ainekavade analüüsimisel. Siin tuleks samuti arvesse võtta seda, et autori tulemused on subjektiivsed ning seetõttu ei saa hinnangute põhjal tõsiseid järeldusi teha. Autor võtab arvesse teadmist, et Tallinna Tehnikaülikooli Majandusarvestuse õppekava maht on piiratud.

Analüüsi tulemused mõnevõrra üllatasid autori ootusi. Autorit üllatas nimelt see, et ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete õpiväljundites oli üllatavalt palju ühisosasid ja teemasid Tallinna Tehnikaülikooli õppeainetega. Tegemist on siiski kahe erineva asutusega, kus ühe asutuse eesmärk on anda arvestuseksperidele kutsetunnistusi ning teise eesmärk on anda akadeemiline haridus. Peale selle on erinevus veel teistegi näitajate poolest. Nimelt ACCA Kvalifikatsiooni õpet on võimalik teha üle maailma, kus õppele kuluks minimaalselt 3–4 aastat. Samuti ei saa autor lisamata jätta, et ACCA õppega pälvitakse ülemaailmne tunnustus. See-eest Tallinna Tehnikaülikooli Majandusarvestuse magistriõpe ei toimu üle maailma ning õpe on võimalik omandada minimaalselt kahe aastaga.

Nagu juba mainitud, siis analüüsi üldised tulemused näitasid, et ACCA Kvalifikatsiooni õppe õpiväljunditel on suur kattuvus Tallinna Tehnikaülikooli Majandusarvestuse magistriõppekava õppeainetega. Siinjuures lisab autor, et ainekavade ühtivus on suur, aga päris üksüheselt ei ole võimalik neid ainekavasid siiski võtta. Seetõttu, et ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeained on laiemas käsitlusega, aga Tallinna Tehnikaülikooli õppeained keskenduvad vaid ühele spetsiifilisele valdkonnale. Analüüsiski tuli välja, et ACCA Kvalifikatsiooni õppe ühte õppeainet on võimalik seostada mitmete Tallinna Tehnikaülikooli õppeainetega. Siinjuures tookski autor välja ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavade teemad, mis Tallinna Tehnikaülikooli Majandusarvestuse õppes käsitlust ei leidnud.

Dokumentide sisuanalüüsist tulid välja järgmised teemad, mis TTÜ Majandusarvestuse õppes on käsitlemata:

- töötaja värbamine, valimine, motiveerimine, tasustamise süsteem, koolitus ja areng, kaitse;
- töötervishoid- ja ohutus;
- tarbija kaitse, sealhulgas kaupade müügi ja lepingute tingimused;
- rahvusvahelisuse temaatika – organisatsioonid ja nende rollid; kohtusüsteem, transport ja maksed;
- pankrotiseadus;
- üksikisikute pärandimaks;
- maksukohustuslaste kohustuste täitmata jätmise;
- organisatsioonide eetikakoodeksid;

- SME standard;
- islami rahandus;
- segmendiaruandlus;
- e-äritegevus, selle põhimõtted ja rakendamine;
- projektijuhtimine;
- auditi reklaamimine, avalikkus, kutsetöö saamine, tasu;
- kohtuaudit;
- kontserni audit.

Lisaks pani autor tähele, et ACCA Kvalifikatsiooni õpe ei põhinenud vaid erasektoris olevatele organisatsioonidele, vaid pandi rõhku ka teistele sektoritele, nagu avalik sektor ja kolmas sektor, kus vaadeldi eelkõige mittetulundusühinguid.

Siinjuures toob autor välja, et käsitlemata teemadest on mõningad teemad siiski käsitletud ja seda Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna bakalaureuseõppe Ärinduse õppekavas. Nimelt töötajate temaatikat bakalaureuseõppes käsitleti õppeainetes *Praktiline personalijuhtimine ja töösuhted* ning *Töö ja palgakorraldus*, õigussüsteemi temaatikat õppeaines *Õiguse alused*. töötervishoid ja –ohutus õppeaines *Töökeskkond ja ergonoomika*, maksud ja maksukohustuslaste karistusi õppeaines *Maksundus* ning projektijuhtimisest eraldi aine *Projektijuhtimine*.

Autor on lisaks Majandusarvestuse magistriõppekava õppeainetele soovitanud õppeained, mis kuuluvad Ärirahanduse ja majandusarvestuse teiste peeriala õppekavasse. Põhjuseel, et need ained on käsitletud veelgi põhjalikumalt teemasid. Nendeks olid: *Raamatupidamispettused ja kohtulik ekspertiis*, *Riskijuhtimine* ning *Avaliku sektori auditeerimine*.

KOKKUVÕTE

Aina rohkem toimub Eestis arutelu organisatsioonist ACCA ja ACCA pakutavate kutseoskuste tunnistustest ning nende sidumisest Eesti kutsesüsteemiga ja kooliõppe programmiga. Esialgu on arutelu pigem toimunud vastavate audiitortegevust korraldavate asutuste tasandil. Üheks põhjuseks on kindlasti see, et Eesti kutsesüsteemi veel nii palju ei tähtsustata, kui seda tehakse mujal maailmas. Loodetavasti ACCA kutseoskuste tunnistuste sidumine Eesti kutsesüsteemiga on toeks Eesti kutsesüsteemi tähtsuse tõstmisel, vähemalt arvestusekspertide seas.

Käesoleva magistritöö eesmärk oli hinnata ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete sobivust Tallinna Tehnikaülikooli Majandusarvestuse magistriõppekavaga. Töö käigus viidi läbi vaatlus ja sisuanalüüs. Uuring keskendus õppeainete ainekavade sisule. Autor võrdles ACCA Kvalifikatsiooni õppe 16 õppeainet ja Tallinna Tehnikaülikooli Ärirahanduse ja majandusarvestuse magistriõppekava peeriala Majandusarvestuse 23 õppeainet. Lisaks vaatles autor ka Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna bakalaureuseõppe Ärinduse õppekava.

Süvaanalüüsi tulemuste põhjal saab öelda, et ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavad kattuvad suurema osa TTÜ Majandusarvestuse õppeainete sisuga. Eelkõige oleks vaja õppeainete ainekavadesse lisada juurde mõningad teemad, mis praeguses TTÜ magistriõppekavas ei leia käsitlust. Siinjuures tuleb arvesse võtta muidugi seda, et mõlema asutuse õppeainete ainekavade õpiväljundeid ei ole võimalik võtta üle üksüheselt.

Autori eesmärk oli sõnastada soovitusel, mis aitaksid TTÜ Majandusarvestuse õppekava siduda ACCA Kvalifikatsiooni õppega. Autori soovitusel tuginevad süvaanalüüsist selgunud käsitlemata teemadel ja tähelepanekutel.

Autori soovitusel oleksid järgmised:

- 1) rahvusvahelise konteksti käsitluse sissetoomine, sealhulgas standardid, organisatsioonid ja nende rollid, seadused, õigussüsteemid, kohtusüsteem, rahandussüsteem, transport ja maksed ning ettevõtete eetikakoodeksid;

- 2) töötajate valdkonna temaatika käsitlemise sissetoomine, mis hõlmaks töötajate värbamist, valimist, motiveerimist, tasustamise süsteeme, koolitust ja arengut ning kaitset;
- 3) töötervishoid- ja ohutus töökohal;
- 4) tarbija õigused ja kohustused, sealhulgas kaupade müügi ja lepingute tingimused;
- 5) SME standardi käsitlemise sissetoomine;
- 6) segmendiaruandluse põhimõtted;
- 7) maksud ning lisaks maksukohustuslaste karistused ja trahvid;
- 8) e-äritegevus, selle põhimõtted ja rakendamine;
- 9) projektijuhtimise käsitlus;
- 10) erinevate auditi liikide käsitlus, nagu kohtuaudit, kontserni audit, lisaks veel auditiga seotud temaatika, nagu reklaamimine, avalikustamine, tasu ning kutsetöö saamine.
- 11) erasektori käsitlusele tuua sisse veel rohkem avaliku sektori ja mittetulundusühingute temaatikat.

Siinjuures toob autor välja, et nimetatud soovitudest on mõningad teemad juba kaetud Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna bakalaureuseõppe Ärinduse õppekavas. Nimelt töötajate temaatikat on käsitletud Ärinduse õppekava õppeainetes *Praktiline personalijuhtimine ja töösuhted* ning *Töö ja palgakorraldus*, õigussüsteemi temaatikat õppeaines *Õiguse alused*, töötervishoid ja –ohutust õppeaines *Töökeskkond ja ergonoomika*, maksud ja maksukohustuslaste karistusi õppeaines *Maksundus* ning projektijuhtimisest õppeaines *Projektijuhtimine*. Seetõttu ei olegi autori hinnangul neid teemasid magistriõppes käsitletud. Sellest lähtuvalt oleks autori ettepanek, et Tallinna Tehnikaülikool võiks bakalaureuseõppe õppeained ka seostada ja/või kaasata ACCA Kvalifikatsiooni õppesse.

Pärast ACCA organisatsiooni ja kutseoskuste tunnistuste tutvumist ning ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete analüüsi on autor seisukohal, et ACCA Kvalifikatsiooni õpet on võimalik integreerida Tallinna Tehnikaülikooli õppekavasse. Sellest tulenevalt järeldab autor, et Tallinna Tehnikaülikoolil on suured võimalused liituda ACCA organisatsiooniga. Selleks tuleks Tallinna Tehnikaülikoolil liituda koolitusprogrammiga ACCA Tunnustatud Õppepartner. Õppeprogrammil on kaks tasandit ning autori hinnangul on Tallinna Tehnikaülikool suuteline kvalifitseeruma esialgu Plaatina tasandile, juhul, kui täiendatakse õppekava vastavalt ACCA

Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavade nõuetele. Plaatina tasandi üheks nõudmiseks oli, et igal aastal Tunnustatud Õppepartner peaks pakkuma minimaalselt kaheksa töötavat ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainet, sealjuures peaks need kindlasti olema Kutsetase 5 õppeainet.

Tallinna Tehnikaülikooli liitumine organisatsiooniga ACCA annaks ülikoolile lisandväärtust juurde. Nimelt saaks ülikool ACCA ametliku tunnustuse kvaliteetse koolituse eest ning samuti hakatakse veel rohkem huvi tundma Tallinna Tehnikaülikooli vastu üle maailma.

Magistritöö uuring tugines vaid ACCA Kvalifikatsiooni õppe õppeainete ainekavade sisule, kuid lisaks on vaja täita veel mõningad nõudmised. Autori hinnangul võiks edaspidises uurimistöodes vaatluse alla võtta samuti teisi ACCA koolituspakkujatele mõeldud nõudeid.

SUMMARY

INTEGRATING THE ACCA QUALIFICATION PAPERS INTO THE CURRICULUM

Renyka Neido

The ACCA (*Association of Chartered Certified Accountants*) is a leading global organisation of professional accountants that was founded in London in 1904. Since 1996, the organisation has gone by its current name. The ACCA offers people world-class professional certification all over the world. It has developed collaboration with many internationally renowned professional associations, external organisations and academic institutions, earning a global reputation and recognition.

The ACCA and its professional certificates are known and recognised all over the world, but its work has not yet been developed in Estonia and its certificates are not recognised here either. The author of this Master's thesis feels that changes in the Estonian professional system are still to come. The Board of Auditors, which organises the professional activities of Estonian auditors, has set itself the goal of making it easier to obtain professional certificates in Estonia, which includes recognising the ACCA exam in the country and also linking the ACCA professional certificate to training.

The topicality of the issue among accountants was the reason for writing a thesis on the ACCA's work and professional certificates. To the best knowledge of the author, there are no ACCA-accredited training providers in Estonia. However, a pilot project between the Board of Auditors and Estonian Business School has been launched in which subjects that match the ACCA's standards are being developed. According to the Board of Auditors, this is being done in order to give the work of Estonian auditors additional impetus and the opportunity to expand their work beyond Estonia.

Motivated by the pilot project, the author decided to research the accountants' curriculum that has already been developed. The author chose the Department of Economics of Tallinn University of Technology (TUT) and the subjects of its accounting major in the Finance and Accounting curriculum (hereinafter 'TUT Accounting').

The aim of the thesis is to analyse the suitability of ACCA Qualification papers to the TUT Accounting subjects and their differences and similarities, and to provide suggestions that would give TUT the chance to link ACCA Qualification papers with the Accounting curriculum. In order to achieve these goals, the author established the following research tasks:

- 1) provide an overview of the nature of the ACCA, its certifications and membership;
- 2) describe the ACCA Qualification study and its structure;
- 3) analyse the syllabus of the subjects of the ACCA Qualification study;
- 4) compare the learning outcomes of the ACCA Qualification study to the outcomes of the TUT Accounting subjects;
- 5) identify the similarities and differences in the learning outcomes; and
- 6) present proposals for the integration of the ACCA Qualification papers into the TUT Accounting curriculum.

As part of the research the author conducted observations and content analysis. The study focussed on the content of the subjects' syllabi. The author compared the ACCA Qualification papers 16 subjects to the 23 MA subjects of the TUT Accounting curriculum. In addition, the author studied the business BA curriculum of the Department of Economics of TUT.

As a result of thorough analysis, it can be said that for the most part the syllabi of ACCA Qualification study papers overlap with those of the TUT Accounting subjects. First and foremost, certain topics which are not covered by the current curriculum would have to be added to the syllabi. Here it must be taken into account that the learning outcomes of the syllabi of both institutions' courses cannot be achieved one-for-one.

The author's suggestions as to what should be added to the TUT Accounting curriculum are:

- 1) coverage of the international context;
- 2) coverage of employee themes;
- 3) occupational health and safety in the workplace;

- 4) consumer's rights and obligations;
- 5) the SME standard;
- 6) segment reporting;
- 7) taxes and taxable persons' punishments;
- 8) e-business, its principles and its implementation;
- 9) project management;
- 10) judicial auditing, consolidated auditing, advertising and publishing of audits, fees and getting a job; and
- 11) in addition to the private sector, coverage of the public sector and non-profit organisations.

Here the author would point out that some of the suggested topics are already covered under BA studies at TUT. Based on this, the author suggests that the university highlight BA courses that would cover the ACCA Qualification study.

The author believes that it is possible to integrate the ACCA Qualification study into TUT's Accounting curriculum. To this end, the University should join the Approved Learning Partner programme. This programme has two levels; the author is of the opinion that TUT would at first qualify for the Platinum level. In addition, it is necessary to improve the curriculum according to the requirements of the syllabi of the ACCA Qualification curriculum. One requirement for the Platinum level is that every year the Approved Learning Partner offers at least eight subjects from the Qualification study curriculum, including at least five at the Professional level.

TUT joining the ACCA organisation would produce added value for the University: it would receive the ACCA's official recognition for quality training, and there would be more interest in the University from all over the world and from all ACCA members.

The research for this thesis was based solely on the syllabi of ACCA Qualification study subjects, but there are additional requirements that also have to be filled. The author feels that further research could cover other ACCA requirements for tuition providers.

VIIDATUD ALLIKAD

About us. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/discover/about.html> (25.03.2014)

ACCA Qualification. Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/ubcs/en/qualifications/glance/acca/overview.html>
(09.05.2014)

Accountant in Business (FAB/F1): February 2014 to August 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/f1.html> (06.04.2014)

Advanced Audit and Assurance.(INT) (P7). December 2014 & June 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/p7.html> (06.04.2014)

Advanced Financial Management. (P4). December 2014 & June 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/p4.html> (06.04.2014)

Advanced Performance Management. (P5). December 2014 & June 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/p5.html> (06.04.2014)

Advanced Taxation. (UK) (P6). June & December 2014. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/p6.html> (06.04.2014)

Annual report 2011-2012. (2013). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/discover/report-accounts/2011-2012.html> (24.03.2014)

Annual report 2012-2013. Association of Chartered Certified Accountants.

<http://annualreport.accaglobal.com/> (24.03.2014).

Approved Learning Partner: Approval Guide. (2013). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/ubcs/en/learning-provider/acca-approved/performance-assessment.html> (03.05.2014)

Association of Chartered Certified Accountants Corporate Governance Statement. For the Year Ended 31 March 2013.
<http://annualreport.accaglobal.com/assets/PDF/ACCA-Annual-report-Corporate-Governance-Statement.pdf> (26.04.2014)

Audit and Assurance. (F8): December 2014 to June 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/f8.html> (06.04.2014)

Business Analysis. (P3). December 2014 and June 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/p3.html> (06.04.2014)

CertIA – Certificate in International Auditing. Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/ubcs/en/qualifications/glance/certia/overview.html>
(25.04.2014)

Certificate in International Financial Reporting Standard for SMEs. Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/ubcs/en/qualifications/glance/CertIFRS-SMEs/overview.html>
(25.04.2014)

CertIFR - Certificate in International Financial Reporting. Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/ubcs/en/qualifications/glance/certifr/overview.html>
(25.04.2014)

Corporate and Business Law (GLO) (F4): September 2014 to August 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/f4.html> (06.04.2014)

Corporate Reporting. (INT) (P2). December 2014 to June 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/p2.html> (06.04.2014)

DipIFR – Diploma in International Financial Reporting. Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/ubcs/en/qualifications/glance/dipifr/overview.html>
(25.04.2014)

Evans, E., Burritt, R., Guthrie, J. (2012). Emerging Pathways for the Next Generation of Accountants. Sydney, New South Wales: Institute of Chartered Accountants in Australia.

Examiner Approach to Paper P1. (2013). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/p1/technical-articles/examiners-approach.html> (21.04.2014)

Experience. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/experience-employment/experience/practical-experience.html#What-if-I-am-a-full-time-student?>
(09.04.2014)

Financial Accounting (F3/FFA): February 2014 to August 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/f3.html> (06.04.2014)

Financial Management. (F9): December 2014 to June 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/f9.html> (06.04.2014)

Financial Reporting. (F7): December 2014 to June 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/f7.html> (06.04.2014)

Foundation in Accountancy and the ACCA Qualification: An overview for employers. (2011). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/employer/products-services/our-qualifications.html>
(27.03.2014)

Global MBA. Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/ubcs/en/qualifications/glance/mba/overview.html>
(24.04.2014)

Governance, risk and ethics. (P1). December 2014 & June 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.

<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/p1.html> (06.04.2014)

- Kranacher, Mary-Jo. (2013). Earning the Public's Trust and Keeping the Profession Relevant: An Interview with ACCA Chief Executive Helen Brand – *The CPA Journal*, april 2013, pp. 14–19.
- Management Accounting (F2/FMA): February 2014 to August 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/f2.html> (06.04.2014)
- McGee, R. W., Preobragenskaya, G., Tyler, M. (2004). English Language International Accounting Certifications in the CIS, Eastern and Central Europe. International Academ of Business and Public Administration Disciplines (IABPAD) Conference. USA, pp.3.
<http://ssrn.com/abstract=538602> (20.03.2014)
- Membership benefits. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/member/membership-benefit.html> (01.04.2014)
- Our Governance. ACCA Annual Report 2013. Association of Chartered Certified Accountants.
<http://annualreport.accaglobal.com/assets/PDF/ACCA-Annual-report-Our-govenance.pdf> (26.04.2014)
- Our governance. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/ubcs/en/discover/about/our-governance.html> (26.04.2014)
- Our history. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/discover/about/history.html> (28.02.2014)
- Our mission, values and ethics. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/discover/about/mission.html> (28.02.2014)
- Our partners. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/ubcs/en/discover/our-partners.html> (27.04.2014)
- Our strategy. (2013). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/discover/about/our-strategy.html> (26.03.2014)
- PER: Practical Experience Requirement. (2013). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/learning-provider/resources-tuition/per-guidance-resources.html> (05.04.2014)
- Performance Management. (F5): December 2014 to June 2015. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/f5.html> (06.04.2014)

- Performance Objectives Booklet. Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/learning-provider/resources-tuition/per-guidance-resources.html> (05.04.2014)
- Professional Ethics. (2013). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/ethics/professional-ethics.html> (09.04.2014)
- Starting your journey in accounting and finance. Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/ubcs/en/student/foundation-lvl-qual-student-journey/qualification-resources/foundation-lvl-qual.html> (24.04.2014)
- Taxation. (UK) (F6): June & December 2014. (2014). Association of Chartered Certified Accountants.
<http://www.accaglobal.com/gb/en/student/acca-qual-student-journey/qual-resource/acca-qualification/f6.html> (06.04.2014)
- Õppekava TARM02 versioon TARM 02/13. Tallinna Tehnikaülikool.
http://www.ttu.ee/public/m/majandusteaduskond/oppekavad/TARM02_13.pdf
(11.04.2014)
- Ärerahendus ja majandusarvestuse õppekava. Tallinna Tehnikaülikool.
<http://www.ttu.ee/majandusteaduskond/majandusteaduskonna-veeb/majanduse-sisseastujale/magistrioep-5/oppekavad-31/#Rahandus> (11.04.2014)

LISAD

Lisa 1. ACCA kutseoskuste õppe maksumused

Algtase kutseoskuste õppe maksumus		
Õppeaine tase	Tasu ühe õppeaine kohta	
	periood detsember 2014	hind (Inglise naeltes)
FA1, MA1	varajane	£48
	standardne	£51
	hiline	£202
FA2, MA2	varajane	£48
	standardne	£51
	hiline	£202
FAB, FMA, FFA	varajane	£69
	standardne	£74
	hiline	£225
FTX, FAU, FFM	varajane	£69
	standardne	£74
	hiline	£225

(Autori koostatud allika andmete põhjal)

Allikas: (Foundation...)

ACCA Kvalifikatsiooni õppe maksumus		
Õppeaine tase	Tasu ühe õppeaine kohta	
	periood detsember 2014	hind (Inglise naeltes)
Moodul <i>Teadmised</i> : F1, F2, F3	varajane	£69
	standardne	£74
	hiline	£225
Moodul <i>Oskused</i> : F4, F5, F6, F7, F8, F9	varajane	£87
	standardne	£93
	hiline	£245
Kutsetase: P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7	varajane	£100
	standardne	£108
	hiline	£259

(Autori koostatud allika andmete põhjal)

Allikas: (ACCA...)

Lisa 1 järg ACCA kutseoskuste õppe maksumused

Ülemaailmse MBA programmõppe maksumus	
Nimetus	Hind (Inglise naeltes)
Õppe kogumaksumus	£14 000
Õppe kogumaksumus ACCA liikmetele	£10 000

(Autori koostatud allika andmete põhjal)

Allikas: (Global...)

CertIFR õppe maksumus		
Nimetus	Hind (Inglise naeltes)	
	koos	eraldi
Õppe kogumaksumus (õppematerjalid ja eksam)	£230	kumbki £130
Õppe kogumaksumus (õppematerjalid ja eksam) ACCA liikmetele	£175	kumbki £95

(Autori koostatud allika andmete põhjal)

Allikas: (CertIFR...)

SME CertIFR õppe maksumus		
Nimetus	Hind (Inglise naeltes)	
	koos	eraldi
Õppe kogumaksumus (õppematerjalid ja eksam)	£230	kumbki £130
Õppe kogumaksumus (õppematerjalid ja eksam) ACCA liikmetele	£175	kumbki £99

(Autori koostatud allika andmete põhjal)

Allikas: (Certificate...)

DipIFR õppe maksumus	
Nimetus	Hind (Inglise naeltes)
Esmane registreerimistasu (üks katse)	£205

(Autori koostatud allika andmete põhjal)

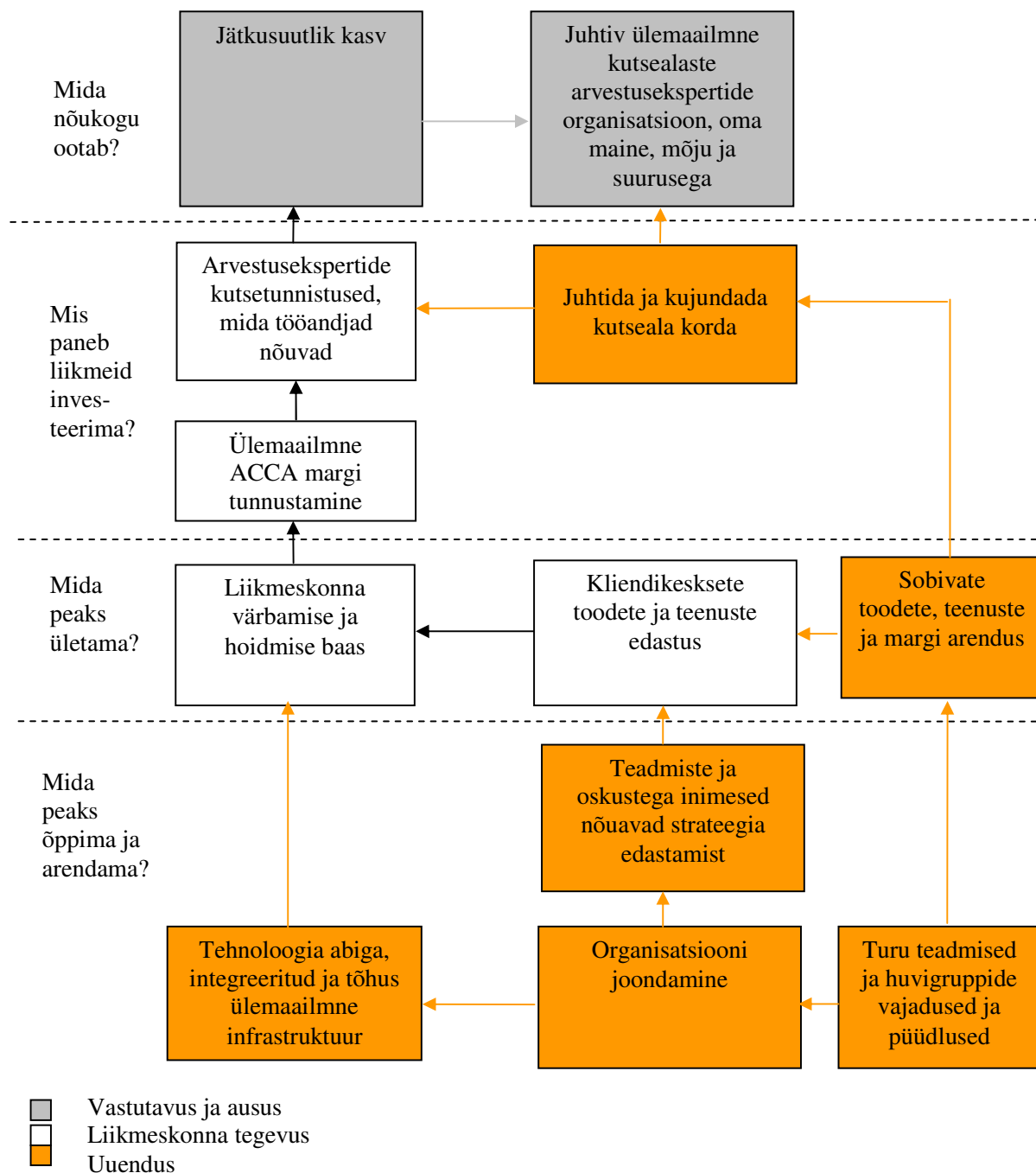
Allikas: (DipIFR...)

CertIA õppe maksumus		
Nimetus	Hind (Inglise naeltes)	
	koos	eraldi
Õppe kogumaksumus (õppematerjalid ja eksam)	£230	kumbki £130
Õppe kogumaksumus (õppematerjalid ja eksam) ACCA liikmetele	£175	kumbki £95

(Autori koostatud allika andmete põhjal)

Allikas: (CertIA...)

Lisa 2. ACCA 2015 Strateegiakaart

Allikas: (Our strategy 2014)

Lisa 3. ACCA arvestusekspertide ühendused

ACCA arvestusekspertide ühenduste nimed	
AMERICAS	Interamerican Accounting Association
AZERBAIJAN	Chamber of Auditors of Azerbaijan Republic
ARGENTINA	Federación Argentina de Consejos Profesionales de Ciencias Económicas
ARMENIA	Association of Accountants and Auditors of Armenia
BAHAMAS	Bahamas Institute of Chartered Accountants
BAHAMAS	Bahamas Chamber of Commerce and Industry
BARBADOS	Institute of Chartered Accountants of Barbados*
BARBADOS	Barbados Small Business Association
BELIZE	Institute of Chartered Accountants of Belize*
BOTSWANA	Botswana Institute of Accountants*
BRAZIL	Instituto dos Auditores Independentes do Brasil
BRUNEI	Brunei Darussalam Institute of Certified Public Accountants
CAMBODIA	Ministry of Economy and Finance Kampuchea Institute of Certified Public Accountants and Auditors*
CANADA	Certified General Accountants' Association of Canada
CARIBBEAN	Institute of Chartered Accountants of the Caribbean
CHINA	Chinese Institute of Certified Public Accountants
CHINA	China National Audit Office
CYPRUS	Institute of Certified Public Accountants of Cyprus*
CZECH REPUBLIC	Union of Accountants of the Czech Republic Chamber of Auditors of the Czech Republic
EAST AFRICA	Eastern Central and Southern African Federation of Accountants
EASTERN CARIBBEAN	Institute of Chartered Accountants of the Eastern Caribbean
EGYPT	Egyptian Society of Accountants and Auditors
ETHIOPIA	Ethiopian Professional Association of Accountants and Auditors
EUROPE	Fédération des Experts Comptables Européens/South Eastern European Partnership on Accountancy Development
GEORGIA	The Georgian Federation of Professional Accountants and Auditors
GREECE	Institute of Certified Public Accountants of Greece*
GUYANA	Institute of Chartered Accountants of Guyana*

Lisa 3 järg ACCA arvestusekspertide ühendused

ACCA arvestusekspertide ühenduste nimed	
HONG KONG	Hong Kong Institute of Certified Public Accountants
INDONESIA	Ikatan Akuntan Indonesia
IRAN	Iranian Association of Certified Public Accountants
IRELAND	Institute of Certified Public Accountants in Ireland
JAMAICA	Institute of Chartered Accountants of Jamaica*
JAMAICA	Jamaica Business Development Corporation
JORDAN	Jordanian Association of Certified Public Accountants
KENYA	Institute of Certified Public Accountants of Kenya
LESOTHO	Lesotho Institute of Accountants*
MALAWI	Public Accountants Examination Council of Malawi*
MALAWI	Public Accountants Examination Council of Malawi
MALAYSIA	Malaysian Institute of Certified Public Accountants
MALTA	Malta Institute of Accountants*
MEXICO	Instituto Mexicano de Contadores Públicos
MOLDOVA	Association of Professional Accountants and Auditors of Moldova
NIGERIA	Institute of Chartered Accountants of Nigeria
POLAND	Accountants Association in Poland
POLAND	Polish Chambers of Statutory Auditors (KIBR)
ROMANIA	Chamber of Financial Auditors of Romania/Body of Expert and Licensed Accountants of Romania
ROMANIA	Body of Expert and Licensed Accountants of Romania
SERBIA	Serbian Association of Accountants and Auditors
SIERRA LEONE	Institute of Chartered Accountants of Sierra Leone*
SINGAPORE	Institute of Singapore Chartered Accountants
SRI LANKA	Institute of Chartered Accountants of Sri Lanka
SWAZILAND	Swaziland Institute of Accountants*
TANZANIA	National Board of Accountants and Auditors
THAILAND	Federation of Accounting Professions
TRINIDAD AND TOBAGO	Institute of Chartered Accountants of Trinidad and Tobago*
TRINIDAD AND TOBAGO	The Business Development Company Limited

Lisa 3 järg ACCA arvestusekspertide ühendused

ACCA arvestusekspertide ühenduste nimed	
TURKEY	Union of Chambers of Certified Public Accountants of Turkey
UKRAINE	Ukrainian Federation of Professional Accountants and Auditors
UKRAINE	Chamber of Auditors of Ukraine
UNITED ARAB EMIRATES	Dubai Financial Services Authority
UNITED KINGDOM	Association of Accounting Technicians
UNITED KINGDOM	Chartered Institute of Securities and Investments
UNITED KINGDOM	Chartered Institute of Taxation
URUGUAY	Colegio de Contadores, Economistas y Administradores del Uruguay
VIETNAM	Ministry of Finance of the Socialist Republic of Vietnam* Vietnam Accounting Association Vietnam Association of Certified Public Accountants State Audit Office of Vietnam
ZAMBIA	Zambia Institute of Chartered Accountants*
ZAMBIA	Zambia Institute of Chartered Accountants
ZAMBIA	Zambia Chamber of Small & Medium Business Associations
ZAMBIA	Lusaka Stock Exchange

*Märkus. Ühiseksamikava partnerasutused.

Allikas: (Our partners 2014)

Lisa 4. ACCA akadeemilised ülikoolid

ACCA akadeemiliste partnerite nimed
Oxford Brookes University
Saïd Business School at the University of Oxford
School of Oriental and African Studies at the University of London
Edinburgh Business School at Heriot-Watt University

Allikas: (Our partners 2014)

Lisa 5. ACCA Tunnustatud Õppepartneri tasemete maksumused

Tunnustatud Õppepartneri maksumus	
Tunnustatud Õppepartneri tasandid	Hind (Inglise naeltes)
Kuld	£650 iga-aastane tasu pluss esialgse taotluse esitamise lõiv (tagastamata)
Plaatina	£750 iga-aastane tasu

Allikas: (Approved... 2013, 14)

Lisa 6. ACCA esindused välisasutustes

ACCA välisasutuste esinduste nimed
Accountancy Occupational Standards Groups Governance Board
Africa Capacity Building Foundation
American Chamber of Business
ASEAN Federation of Accountants (AFA)
British American Business Inc (BABi)
Confederation of Asia Pacific Accountants (CAPA)
The Conference Board Europe
Consultative Committee of Accountancy Bodies (CCAB)
Eastern, Central and Southern African Federation of Accountants (ECSAFA)
European Association of Craft, Small and Medium-Sized Enterprises (UEAPME)
European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)
Fédération des Experts Comptables Européens (FEE)
Fédération des Experts Comptables Méditerranéens (FCM)
Forum of Users of Financial Services
Global Reporting Initiative (GRI)
Higher Education Academy Subject Centre - Business Management and Finance Advisory Board
IFAC Board
IFAC Developing Nations' Committee
IFAC International Public Sector Accounting Board
IFAC Professional Accountants in Business Committee
IFAC Small and Medium-Sized Practices Committee
Institute of Chartered Accountants of the Caribbean (ICAC)
Inter-American Accounting Association (IAA)
International Integrated Reporting Committee (IIRC)
South Eastern European Partnership on Accountancy Development (SEEPAD)

Allikas: (Our partners 2014)

Lisa 7. ACCA ülemaailmsed kutseühendused

ACCA ülemaailmsete kutseühenduste nimed
Association of Corporate Treasurers (ACT)
Chartered Institute of Taxation (CIOT)
Chartered Institute for Securities & Investment (CISI)
Chartered Management Institute (CMI)
Institute of Management Accountants (IMA)

Allikas: (Our partners 2014)

Lisa 8. ACCA Kvalifikatsiooni õppeainete ja mooduli Kogemus seos

Õppeained	Teadmiste valdkond	Tulemuseesmärgid
<i>P1 Valitsemistava, risk ja eetika</i>	Professionaalsus, eetika ja valitsemistava	1* Näidata kutse-eetika, väärtuste ja hinnangute rakendamist. 2* Kaasata organisatsiooni tulemuslik valitsemistava. 3* Tõsta mitte-finantsriskide teadlikkust.
<i>Kõigi eksamite ainekavad testivad erinevaid personaalseid tulemuslikke oskusi, sealhulgas ajajuhtimist ja suhtlusoskusi.</i>	Personaalne toimivus	4* Ise hakkama saada. 5* Edastada infot faktiliselt. 6* Kasutada informatsiooni ja kommunikatsiooni vahendeid.
<i>P3 Ärianalüüs F1 Äritegevus</i>	Ärijuhtimine	7* Hallata käimasolevaid vastutusalas olevaid tegevusi. 8* Parandada osakonna tulemusi. 9 Hallata ülesandeid.
<i>P2 Ettevõtluse aruandlus F7 Finantsaruandlus F3 Finantsarvestus</i>	Finantsarvestus ja aruandlus	10 Finantsaruannete koostamine välisühvigruppidele. 11 Tõlgendada finantstehinguid ja finantsaruandeid.
<i>P5 Finantstulemuslikkuse juhtimise süvaõpe F5 Finantstulemuslikkuse juhtimine F2 Juhtimisarvestus</i>	Finantstulemuslikkuse mõõtmine ja juhtimisarvestus	12 Finantsinformatsioon juhtkonnale. 13 Kaasata eelarve planeerimist ja tootmist. 14 Jälgida ja kontrollida eelarveid.
<i>P4 Finantsjuhtimise süvakursus F9 Finantsjuhtimine</i>	Rahandus ja finantsjuhtimine	15 Hinnata võimalikke äritegevuse/investeermise võimalusi ja nõutavaid finantsvõimalusi. 16 Hallata raha kasutust aktiivses rahavoogude juhtimises ja valitsuse võlakirjade süsteemides.
<i>P7 Kindlustandva auditi süvaõpe F8 Kindlustandev audit</i>	Kindlustandev audit	17 Koostada ja koguda auditi tõendusmaterjali. 18 Hinnata ja aru anda auditist.
<i>P6 Maksunduse süvaõpe F6 Maksundus</i>	Maksundus	19 Hinnata ja arvutada maksta olevaid makse. 20 Abistada maksude planeerimisel.
<i>F4 Äriõigus</i>	Äriõigus	<i>Seadus, regulatsioon ja vastavus on integreeritud läbi asjakohaste tulemuseesmärkide.</i>

*Märkus. Moodul *Olulised* õppeained peaksid täitma kõik ülilõpilased.

Allikas: (PER... 2013, 9)